ข้อมูลการเกษตรรายสินค้า จังหวัดนครสวรรค์

สินค้า
ฝรั่ง

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

๐๕๖ ๘๐๓ ๕๒๐
กลุ่มสารสนเทศการเกษตร สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครสวรรค์
saraban_nsn@opsmoac.go.th

คำนำ

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครสวรรค์ ได้จัดทำข้อมูลเพื่อการวางแผนการพัฒนาการเกษตรรายสินค้า “สินค้าฝรั่ง” เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาสินค้าฝรั่งของจังหวัดให้ดียิ่งขึ้น และเป็นข้อมูลเพื่อเผยแพร่แก่ผู้ที่สนใจนำไปพัฒนาในส่วนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเนื้อหาประกอบด้วย ข้อมูลด้านนโยบาย ข้อมูลการปลูกฝรั่งของจังหวัด ได้แก่ ข้อมูลพันธุ์ ข้อมูลด้านกายภาพ เช่น ดิน น้ำ ภูมิอากาศ ภัยธรรมชาติ พื้นที่เสี่ยงภัย ปฏิทินการเพาะปลูก ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ รวมถึงแผนงาน/โครงการ เกี่ยวกับสินค้าฝรั่ง ปีงบประมาณ ๒๕๖๗/๒๕๖๘ ของจังหวัดนครสวรรค์

การจัดทำเอกสารเล่มนี้ ได้รวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และเว็บไซต์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง จึงขอขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ หากมีข้อบกพร่องประการใด สามารถให้ข้อเสนอแนะไปยังกลุ่มสารสนเทศการเกษตร สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อจะได้ปรับปรุงข้อมูลให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ต่อไป

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครสวรรค์
กลุ่มสารสนเทศการเกษตร
กรกฎาคม ๒๕๖๘

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

สารบัญตาราง

สารบัญภาพ

บทที่ ๑ ข้อมูลด้านนโยบาย

๑.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) ๑

๑.๒ ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) ๑

๑.๓ แผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ ๒

๑.๔ แผนปฏิบัติราชการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ๒

๑.๕ นโยบายสำคัญ และการขับเคลื่อนนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๓

๑.๖ แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๒ ๖

๑.๗ แผนพัฒนาจังหวัดนครสวรรค์ ๗

๑.๘ แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดนครสวรรค์ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ๙
ฉบับทบทวนประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

บทที่ ๒ ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดนครสวรรค์

๒.๑ ข้อมูลด้านกายภาพ ๑๐
(ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่และอาณาเขตการปกครอง ลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะภูมิอากาศ แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สถิติการเกิดสาธารณภัยในจังหวัดและพื้นที่เสี่ยงภัย)

๒.๒ ข้อมูลด้านการปกครอง ๓๘

๒.๓ ข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค ๔๐

๒.๔ ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ ๔๓

๒.๕ ข้อมูลด้านการเกษตร ๔๘

บทที่ ๓ ข้อมูลเกี่ยวกับฝรั่ง

๓.๑ ความเป็นมาของฝรั่งในประเทศไทย ๔๙

๓.๒ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ ๔๙

๓.๓ ชนิดและลักษณะประจำพันธุ์ของฝรั่ง ๕๐

๓.๔ ลักษณะการเจริญเติบโต ใบ ดอก และผลฝรั่ง ๕๗

หน้า

บทที่ ๔ การปลูกและการดูแล ตลอดจนการเก็บผลผลิต

๔.๑ การปลูก ๖๐
๔.๒ การดูแล ๖๑
๔.๓ การเก็บผลผลิต ๖๓
๔.๔ การขยายพันธุ์ฝรั่ง ๖๓
๔.๕ ลักษณะผลฝรั่งที่เหมาะสมต่อการส่งออกไปขายในตลาดต่างประเทศ ๖๔
๔.๖ ข้อควรปฏิบัติสำหรับการผลิตฝรั่งไปขายในตลาดต่างประเทศ ๖๔

บทที่ ๕ ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของฝรั่ง

๕.๑ ต้นทุนและผลตอบแทน ๖๖
๕.๒ สถานการณ์การปลูกฝรั่ง ๖๗
๕.๓ ประเทศผู้ผลิตสำคัญ ๗๐

บทที่ ๖ การปลูกฝรั่งในจังหวัดนครสวรรค์

๖.๑ ข้อมูลพื้นที่ในการปลูกฝรั่งของจังหวัดนครสวรรค์ ๗๑
๖.๒ พันธุ์ฝรั่งที่ปลูกในจังหวัด ๗๒
๖.๓ ปฏิทินการปลูกฝรั่ง ๗๒
๖.๔ ราคาฝรั่ง ๗๒
๖.๕ ช่องทางการจำหน่าย และตลาดรับซื้อ ๗๓
๖.๖ จำนวนแปลงใหญ่ของจังหวัดนครสวรรค์ ๗๓
๖.๗ การขับเคลื่อนนโยบายยกระดับสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง ๗๓

บทที่ ๗ บทสรุปการปลูกฝรั่งในจังหวัดนครสวรรค์

๗.๑ บทสรุปการปลูกฝรั่ง ๗๕
๗.๒ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การพัฒนาสินค้าฝรั่ง ๗๕
๗.๓ แนวทางการพัฒนาสินค้าฝรั่ง ๗๗

****

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ ๑	ค่าปริมาณน้ำฝนและค่าอุณหภูมิเฉลี่ย คาบ ๓๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๒๔ – ๒๕๖๓)	๑๓
ตารางที่ ๒	อุณหภูมิสูงสุด อุณหภูมิต่ำสุด อุณหภูมิเฉลี่ย ความชื้นสัมพัทธ์ รายเดือนของปี พ.ศ. ๒๕๖๖ และ พ.ศ. ๒๕๖๗ จังหวัดนครสวรรค์	๑๔
ตารางที่ ๓	ปริมาณฝนที่ตกและจำนวนวันฝนตกในรอบปี ย้อนหลัง ๓ ปี ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๖๗ จังหวัดนครสวรรค์	๑๔
ตารางที่ ๔	ปริมาณน้ำบาดาลต้นทุน จังหวัดนครสวรรค์	๑๖
ตารางที่ ๕	จำนวนโครงการชลประทานในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ พ.ศ. ๒๕๖๘	๑๖
ตารางที่ ๖	จำนวนโครงการชลประทานขนาดใหญ่	๑๗
ตารางที่ ๗	จำนวนโครงการชลประทานขนาดกลาง	๑๘
ตารางที่ ๘	จำนวนโครงการชลประทานขนาดเล็ก	๑๙
ตารางที่ ๙	จำนวนพื้นที่ชลประทานโครงการสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า	๒๘
ตารางที่ ๑๐	พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติจังหวัดนครสวรรค์	๓๐
ตารางที่ ๑๑	พื้นที่ป่าอนุรักษ์จังหวัดนครสวรรค์	๓๑
ตารางที่ ๑๒	พื้นที่ป่าอนุรักษ์จังหวัดนครสวรรค์ แยกรายอำเภอ	๓๒
ตารางที่ ๑๓	พื้นที่ป่าคงสภาพจังหวัดนครสวรรค์จากข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียม Sentinel-๒ และ ดาวเทียม Landsat ๘ ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ – ๒๕๖๖	๓๔
ตารางที่ ๑๔	พื้นที่ป่าชุมชนจังหวัดนครสวรรค์ ตามพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒	๓๕
ตารางที่ ๑๕	สถิติสถานการณ์ภัยแล้ง ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๖๗ ของจังหวัดนครสวรรค์	๓๖
ตารางที่ ๑๖	สถิติสถานการณ์อุทกภัย ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๖๗ ของจังหวัดนครสวรรค์	๓๘
ตารางที่ ๑๗	เขตการปกครองส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๗	๓๘
ตารางที่ ๑๘	จำนวนประชากรจำแนกตามเขตการปกครองรายอำเภอและเพศ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๖๗	๓๙
ตารางที่ ๑๙	แสดงรายชื่อโรงไฟฟ้าในจังหวัดนครสวรรค์	๔๒
ตารางที่ ๒๐	แสดง GPP จังหวัดนครสวรรค์ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๖	๔๕

หน้า

ตารางที่ ๒๑	แสดง GPP จังหวัดนครสวรรค์ แบบปริมาณลูกโซ่ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๖	๔๖
ตารางที่ ๒๒	แสดงรายได้ของประชากรเฉลี่ยต่อคนต่อปี จำแนกรายอำเภอ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๖	๔๗
ตารางที่ ๒๓	ลักษณะการเจริญเติบโต ใบ ดอก และผลฝรั่งจากการรวบรวมและอนุรักษ์พันธุกรรมฝรั่ง	๖๐
ตารางที่ ๒๔	พื้นที่ปลูกฝรั่งในประเทศไทย ปี ๒๕๖๗	๖๗
ตารางที่ ๒๕	มูลค่าการส่งออกสินค้าฝรั่ง ในช่วงเดือนมกราคม – เมษายน ๒๕๖๘	๖๙
ตารางที่ ๒๖	ข้อมูลพื้นที่ปลูกฝรั่งในจังหวัดนครสวรรค์ ปี ๒๕๖๗ แยกรายอำเภอ	๗๑
ตารางที่ ๒๗	ตารางแสดงราคาฝรั่งตามสายพันธุ์ที่เป็นที่นิยมในจังหวัดนครสวรรค์	๗๒
ตารางที่ ๒๘	ข้อมูลโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่จังหวัดนครสวรรค์ ชนิดสินค้า ฝรั่ง	๗๓

****

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ ๑	แผนที่จังหวัดนครสวรรค์	๑๐
ภาพที่ ๒	แผนที่ศักยภาพแหล่งน้ำบาดาล จังหวัดนครสวรรค์	๑๕
ภาพที่ ๓	พื้นที่ป่าไม้จังหวัดนครสวรรค์	๓๐
ภาพที่ ๔	แผนที่แสดงสภาพพื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทย และจังหวัดนครสวรรค์ ปี พ.ศ. ๒๕๖๖	๓๔
ภาพที่ ๕	แผนที่แสดงพื้นที่ป่าชุมชนจังหวัดนครสวรรค์	๓๕
ภาพที่ ๖	ตัวอย่างฝรั่งพันธุ์แป้นสีทอง	๕๐
ภาพที่ ๗	ตัวอย่างฝรั่งพันธุ์กลมสาลี่	๕๑
ภาพที่ ๘	ตัวอย่างฝรั่งไร้เมล็ดพันธุ์เจินจูหรือเซินจู	๕๑
ภาพที่ ๙	ตัวอย่างฝรั่งไร้เมล็ด	๕๒
ภาพที่ ๑๐	ตัวอย่างฝรั่งพันธุ์เด่นขุนวัง	๕๒
ภาพที่ ๑๑	ตัวอย่างฝรั่งพันธุ์แจ่มไทย	๕๓
ภาพที่ ๑๒	ตัวอย่างฝรั่งพันธุ์กิมจู	๕๔
ภาพที่ ๑๓	ตัวอย่างฝรั่งพันธุ์ขี้นก	๕๔
ภาพที่ ๑๔	ตัวอย่างฝรั่งหงเป่าสือ	๕๕
ภาพที่ ๑๕	ตัวอย่างฝรั่งเฟิ่นหงมี่	๕๕
ภาพที่ ๑๖	ตัวอย่างฝรั่งกิมจูแดง #๑	๕๖
ภาพที่ ๑๗	ตัวอย่างฝรั่งกิมจูแดง #๓	๕๖
ภาพที่ ๑๘	ตัวอย่างฝรั่งหงจ้วนสือ	๕๗
ภาพที่ ๑๙	มาตรฐานสินค้าเกษตร (ขอบข่าย : ฝรั่งบริโภคสด)	๖๕

****

บทที่ ๑
ข้อมูลด้านนโยบาย

๑.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐)

ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) มีวิสัยทัศน์ คือ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ **“ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากร ธรรมชาติยั่งยืน”** โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่งและมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม การพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ จะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ โดยมีความเกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๕ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (๐๑) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง **(๐๒) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (หลัก)** (๐๔) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม (๐๕) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ (๐๖) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ การประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย

๑) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย
๒) ขีดความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้
๓) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ
๔) ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม
๕) ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ
๖) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ

๑.๒ ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙)

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้จัดทำยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) เพื่อเป็นกรอบการพัฒนาการเกษตรของประเทศในระยะยาว ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) แผนปฏิรูปของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ซึ่งเป็นเป้าหมายการพัฒนาในระดับโลกขององค์การสหประชาชาติ โดยยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) มุ่งในการเสริมจุดแข็งและแก้ไขจุดอ่อนให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาว เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “เกษตรกร มั่นคง ภาคการเกษตรมั่งคั่ง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน” โดยมียุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร โดยสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร Smart Farmer, Smart Group, Smart Enterprise เสริมสร้างความภาคภูมิใจ และความมั่นคงในอาชีพเกษตรกรรม บริหารจัดการแรงงานภาคเกษตรโดยนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร โดยพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพมาตรฐานสินค้า และส่งเสริมการเกษตรตลอดโซ่อุปทานสอดคล้องกับความต้องการของตลาด

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการขับเคลื่อนเกษตรให้สอดคล้องกับไทยแลนด์ ๔.๐ บริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเกษตร และพัฒนาผลงานวิจัยด้านการเกษตรนำไปสู่การผลิตนวัตกรรมเชิงพาณิชย์

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ : บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรอย่างยั่งยืน และฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรการเกษตรให้สมดุลและยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ : พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ โดยพัฒนาบุคลากรเป็น Smart Officer และ Smart Researcher เชื่อมโยงระบบการทำงานของทุกหน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และปรับปรุงและพัฒนากฎหมายด้านการเกษตร

๑.๓ แผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

วิสัยทัศน์ “เกษตรไทยสู่เกษตรมูลค่าสูง เกษตรกรมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ภาคเกษตรเติบโตอย่างยั่งยืน” ประกอบด้วย ๔ ประเด็นการพัฒนา

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ : ยกระดับศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรสู่ผู้ประกอบธุรกิจเกษตรสมัยใหม่ โดยเสริมสร้างองค์ความรู้สมัยใหม่ และพัฒนาทักษะให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ : สร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร โดยส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรรายย่อยและยกระดับสถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร) ให้เป็น “ผู้ประกอบการยุคใหม่”

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ : ส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยมุ่งเน้นสร้างองค์ความรู้และแรงจูงใจให้ลูกหลานเกษตรกร เกษตรกรรุ่นใหม่ หรือคนรุ่นใหม่ที่สนใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมให้เข้ามาทำการเกษตรเพิ่มมากขึ้นและสามารถพัฒนาตนเองไปสู่การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรที่มีศักยภาพ

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ : สร้างและพัฒนากำลังคนคุณภาพในภาคเกษตร โดยมุ่งเน้นพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา ผู้ประกอบการ และเกษตรกร เพื่อให้มีความรู้ความสามารถรอบด้าน และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

๑.๔ แผนปฏิบัติราชการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)

แผนปฏิบัติราชการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) เป็นแผนหลักในการขับเคลื่อนภารกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ และนำไปใช้ในการติดตามและประเมินผลโครงการสำคัญประจำปีงบประมาณ ตลอดจนผู้บริหารสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการกำกับดูแลและติดตามผลการดำเนินงานของโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ในแต่ละผลผลิตให้สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ มีความคุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารราชการแผ่นดินในภาพรวม **มีวิสัยทัศน์ คือ “เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ ต่อปี”** โดยมีเป้าหมาย

ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศสาขาเกษตรเพิ่มขึ้น ผลิตภาพการผลิตของภาคเกษตรเพิ่มขึ้น รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรเพิ่มขึ้น สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร) มีศักยภาพเพิ่มขึ้น และการบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการผลิตทางการเกษตรมีความสมดุล ประกอบด้วย ๕ ประเด็นการพัฒนา ๒๘ แนวทางการพัฒนา ได้แก่

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ : เสริมสร้างความมั่นคงทางการเกษตร มีแนวทางการพัฒนา คือ การป้องกัน และแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางการเกษตร

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ : ยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร มีแนวทางการพัฒนา คือ เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป เกษตรอัจฉริยะ การพัฒนาระบบ นิเวศการเกษตร ท่องเที่ยวเกษตรเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม โครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์การเกษตร การสร้างความเข้มแข็งของสถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร) ให้เป็นผู้ประกอบการยุคใหม่ และการพัฒนาการเกษตรในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ : สร้างความเสมอภาคและกระจายความเท่าเทียมทางสังคมเกษตร มีแนวทางการพัฒนา คือ การเสริมสร้างทุนทางสังคม การรองรับสังคมเกษตรสูงวัยเชิงรุก การยกระดับศักยภาพของเกษตรกรรายย่อยให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจ และการสร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ : บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน มีแนวทางการพัฒนา คือ การพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมเชิงนิเวศ การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจภาคทะเล การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ การจัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสารเคมีในภาคเกษตรทั้งระบบให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล การพัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบเพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ การเพิ่ม ผลิตภาพของน้ำทั้งระบบในการใช้น้ำอย่างประหยัด รู้คุณค่า และสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำให้ทัดเทียมกับระดับสากล

ประเด็นการพัฒนาที่ ๕ : พัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐและงานวิจัยด้านการเกษตร มีแนวทางการพัฒนา คือ การพัฒนาบริการประชาชน การพัฒนาระบบบริหารงานภาครัฐ การสร้างและพัฒนาบุคลากรภาครัฐ การป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ การพัฒนากฎหมาย และการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตร

๑.๕ นโยบายสำคัญ และการขับเคลื่อนนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑.๕.๑ นโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มี ๙ นโยบาย ดังนี้

นโยบายที่ ๑ : สร้างวิธีการทำงานสู่การปฏิบัติ
นโยบายที่ ๒ : เร่งรัดจัดที่ดินทำกินให้กับเกษตรกร
นโยบายที่ ๓ : บริหารจัดการน้ำ
นโยบายที่ ๔ : ยกระดับสินค้าและบริการมูลค่าสูง
นโยบายที่ ๕ : ยกระดับศักยภาพของเกษตรกร/สถาบันเกษตรกรให้เข้มแข็ง
นโยบายที่ ๖ : จัดการทรัพยากรทางการเกษตร
นโยบายที่ ๗ : รับมือภัยธรรมชาติ
นโยบายที่ ๘ : สานต่อการทำสงครามสินค้าเถื่อน
นโยบายที่ ๙ : อำนวยความสะดวกด้านการเกษตร

๑.๕.๒ การขับเคลื่อนนโยบายสำคัญ

<u>การขับเคลื่อนนโยบายสร้างวิธีการทำงานสู่การปฏิบัติ : นโยบายที่ ๑</u>

๑. เพิ่มประสิทธิภาพศูนย์บริการประชาชนภาคการเกษตร (เกษตรพิรุณราช) โดยเน้นการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการให้บริการแบบเข้มข้นเพื่อแก้ไขปัญหาให้กับเกษตรกรในพื้นที่ สามารถรับเรื่องร้องเรียน ร้องทุกข์ และส่งต่อเรื่องให้ศูนย์บริการฯ ส่วนกลางได้ โดยที่เกษตรกรไม่จำเป็นต้องเดินทางมาที่ศูนย์บริการฯ โดยมอบหมายทุกหน่วยงานนำนโยบายด้านเทคโนโลยีไปสู่การปฏิบัติให้มากขึ้น

๒. ขยายครอบครัวเกษตร บูรณาการงานอย่างเข้มแข็ง การทำงานแบบครอบครัวของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จำเป็นต้องเพิ่มความเข้มแข็ง โดยขยายความร่วมมือในการทำงานแบบบูรณาการกับพี่น้องเกษตรกร รวมถึงภาคเอกชน และคนในภาคการเกษตร รวมทั้งขยายครอบครัวเกษตรไปสู่ภาคการผลิตอื่นๆ อาทิ กระทรวงพาณิชย์ ในเรื่องการตลาด กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (ดศ.) สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (DEPA) ในการสนับสนุนเกษตรอัจฉริยะ ภาคเอกชน ในเรื่องของการแปรรูปและการส่งออก

๓. สานต่อภารกิจการกำกับดูแลสินค้าเกษตร ทั้งพืช ปศุสัตว์ และประมง โดยผลักดันให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำงานแบบเชิงรุก รับฟังและเตรียมการแก้ไขปัญหาไว้ล่วงหน้าได้ถูกจุด ตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง ทั้งนี้ มอบหมายหน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่เกี่ยวข้องประสานความร่วมมือกับหน่วยงานด้านความมั่นคงเพื่ออำนวยความสะดวกในการกำกับ และตรวจสอบสินค้าเกษตร

<u>การขับเคลื่อนนโยบายเร่งรัดการจัดที่ดินทำกินให้กับเกษตรกร : นโยบาย ๒</u>

ขยายผลการยกระดับเอกสารสิทธิให้เป็นโฉนดเพื่อการเกษตร รวมถึงพัฒนาช่องทางการเข้าถึงแหล่งทุน พร้อมยกระดับโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อให้เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินมีสิทธิในที่ดินทำกินที่มั่นคง ยกระดับเอกสารสิทธิให้เป็นโฉนดเพื่อการเกษตร สามารถแปลงสินทรัพย์ในที่ดินให้เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อสร้างรายได้ และความยั่งยืนให้กับเกษตรกร โดยมอบหมายสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) สานต่อการดำเนินงานต่อไป

<u>การขับเคลื่อนนโยบายบริหารจัดการน้ำ : นโยบาย ๓</u>

บริหารจัดการน้ำให้เกิดประสิทธิภาพเพื่อการเกษตร รวมถึงบริหารจัดการทั้งน้ำท่วม น้ำแล้ง และการเติมน้ำในเขื่อนโดยกรมชลประทานต้องมีเครื่องมือบริหารจัดการน้ำ โครงการใดๆ ที่ยังไม่สามารถดำเนินการได้ ซึ่งอาจจะติดขัดเรื่องกฎหมาย หรือการดำเนินงานในพื้นที่ ขอให้รายงานเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาต่อไป ซึ่งรัฐบาลพร้อมผลักดันการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ

<u>การขับเคลื่อนนโยบายยกระดับสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง : นโยบาย ๔</u>

ด้วยการต่อยอดโครงการ ๑ ท้องถิ่น ๑ สินค้าเกษตรมูลค่าสูง สร้าง Brand หรือ Story ของจังหวัด/อำเภอ โดยเน้นการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ ซึ่งในระดับท้องถิ่นตื่นตัวในเรื่องนี้อย่างมาก จึงขอให้ดำเนินการต่อ นอกจากสินค้าเกษตรแล้ว ขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมการสร้างอาชีพเสริมในช่วงหลังฤดูการผลิตเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร

<u>การขับเคลื่อนนโยบายยกระดับศักยภาพของเกษตรกร/สถาบันเกษตรกรให้เข้มแข็ง : นโยบาย ๕</u>

๑. ส่งเสริมการทำธุรกิจสหกรณ์การเกษตรให้สามารถเข้าถึงแหล่งทุน และนำแหล่งทุนมาต่อยอดธุรกิจสร้างรายได้เพิ่มเพื่อประโยชน์ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ จะเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสหกรณ์การเกษตรอย่างไร มอบหมายอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ ประสานงานต่อในเรื่องของการลงทุน เพื่อเพิ่มศักยภาพของสหกรณ์ในการหารายได้จากการลงทุนเพื่อให้ผลประโยชน์กลับสู่สมาชิกมากขึ้น รวมทั้งส่งเสริมให้เป็นสถาบันหลักที่เกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้

๒. ส่งเสริมเกษตรกร/สถาบันเกษตรกร ให้เป็นผู้ให้บริการทางการเกษตรครบวงจร โดยเกษตรกร/สถาบันเกษตรกรที่มีเครื่องมือ เครื่องจักรกลทางการเกษตรของตนเอง พร้อมเป็นผู้ให้บริการด้านธุรกิจเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัย ซึ่งตอบโจทย์กลุ่มประชากรภาคเกษตรยุคใหม่

<u>การขับเคลื่อนนโยบายจัดการทรัพยากรทางการเกษตร : นโยบาย ๖</u> (นโยบายนี้เป็นหนึ่งในนโยบายรัฐบาล)

๑. ทำการเกษตรที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม (Go Green) ด้วย BCG / Carbon Credit จะต้องทำการเกษตรที่ลดภาระต่อสิ่งแวดล้อม เกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การใส่ปุ๋ยที่เหมาะสม การลดการเผาซังข้าว/ตอซัง การกำจัดแมลงศัตรูพืชที่ถูกต้อง การลดปริมาณปุ๋ยเคมีและยาฆ่าแมลง และส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัย รวมทั้งการแก้ปัญหา PM ๒.๕ การนำเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรไปใช้ในการผลิตพลังงาน โดยขอให้ทุกหน่วยงานดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ในเรื่องของ BCG และ Carbon Credit โดยเฉพาะสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และการยางแห่งประเทศไทย ซึ่งมีพื้นที่ปลูกยางจำนวนมากและเป็นแปลงขนาดใหญ่ เพื่อขาย Carbon Credit ในส่วนประเด็น EUDR ซึ่งจะดำเนินการตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๘ จะหารือร่วมกับการยางแห่งประเทศไทย อาจต้องแต่งตั้งคณะกรรมการระดับชาติ เพื่อให้ดำเนินการก่อนช่วงสิ้นปี ๒๕๖๗

๒. ส่งเสริมฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน โดยปรับเปลี่ยนพื้นที่ให้เหมาะสมกับการผลิต รวมถึงฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน โดยมอบหมายกรมพัฒนาที่ดิน ดูแลในเรื่องความอุดมสมบูรณ์ของดิน

<u>การขับเคลื่อนนโยบายรับมือกับภัยธรรมชาติ : นโยบาย ๗</u>

ต้องมีการวางแผนและมีมาตรการเชิงรุก เพื่อรับมือตั้งแต่การป้องกัน แก้ไข และฟื้นฟูเมื่อประสบเหตุภัยแล้ง หรือภัยพิบัติทางธรรมชาติทุกชนิด เช่น มาตรการเยียวยาและ/หรือ มาตรการฟื้นฟูสำหรับเกษตรกรผู้ประสบอุทกภัย เป็นต้น ซึ่งจะต้องดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ นอกเหนือจากการดำเนินงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยมอบหมายกรมชลประทาน ประสานกระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

<u>การขับเคลื่อนนโยบายสานต่อการทำสงครามสินค้าเกษตรเถื่อน : นโยบาย ๘</u>

โดยดำเนินการปราบปรามการลักลอบนำเข้าสินค้าเกษตรผิดกฎหมายให้เข้มงวดยิ่งขึ้น รวมถึงการตรวจสอบสต็อกสินค้าเกษตรในประเทศ เพื่อไม่ให้กระทบต่อราคาผลผลิตในประเทศ และควบคุมการนำเข้า/ป้องกันการกักตุน/เก็งกำไร โดยเฉพาะช่วงก่อนที่ผลผลิตออกสู่ตลาด โดยขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากยังเป็นปัญหาในระยะยาว

<u>การขับเคลื่อนนโยบายอำนวยความสะดวกด้านการเกษตร : นโยบาย ๙</u>

๑. พัฒนาระบบการประกันภัยภาคการเกษตร ต้องนำเครื่องมือในการบริหารจัดการความเสี่ยงเข้ามาใช้เพื่อช่วยเกษตรกรในเรื่องการประกันภัยพืชผล และประกันภัยธรรมชาติ ขอให้สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ศึกษาเรื่องการประกันภัย เพื่อลดภาระในการเยียวยาของภาครัฐ โดยศึกษาร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) กองทุน บริษัทประกันภัย หรือภาคเอกชน เพื่อผลักดันให้เกิดการประกันภัยภาคการเกษตร

๒. ผลักดันนโยบายตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้ โดยใช้กลไกความร่วมมือจากภาคเอกชน/ผู้ประกอบการ รวมถึงทูตเกษตร ในการขยายตลาดเดิมและเพิ่มตลาดใหม่ๆ ทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงการใช้นวัตกรรมมาเป็นจุดขายสินค้าเกษตรผ่านแอปพลิเคชันทั้งออนไลน์และออฟไลน์

๑.๖ แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๒

"ยกระดับสินค้าเกษตรปลอดภัยที่มีนวัตกรรม แหล่งอุตสาหกรรมฐานชีวภาพ เสริมสร้างศักยภาพการท่องเที่ยวและบริการ เป็นศูนย์กลางการค้าการลงทุนเชื่อมโยงเศรษฐกิจภูมิภาคสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน" ประกอบด้วย ๓ ประเด็นการพัฒนา

<u>ประเด็นการพัฒนาที่ ๑</u> : เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำ การผลิตและการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร อุตสาหกรรมฐานชีวภาพ ส่งเสริมการตลาดด้วยนวัตกรรม และเทคโนโลยีตลอดห่วงโซ่อุปทาน

แนวทางการพัฒนา

๑) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน แหล่งน้ำ และระบบบริหารจัดการน้ำ เพื่อรองรับการผลิตด้านการผลิตเกษตร อุตสาหกรรม การขนส่ง ระบบโลจิสติกส์ ด้านการค้า การลงทุน

๒) พัฒนากระบวนการผลิต การแปรรูป การตลาด สินค้าเกษตรปลอดภัยให้ได้มาตรฐานตามความเหมาะสมของพื้นที่ (Zoning)

๓) ยกระดับคุณภาพชีวิตบุคลากรด้านการเกษตร

๔) ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการผลิต การแปรรูป การค้าและการตลาดสินค้าเกษตรของกลุ่มจังหวัด

๕) เพิ่มช่องทางและส่งเสริมการผลิต การค้าและการตลาดให้กับสินค้าเกษตร ตลอดจนการแปรรูปปรับให้เข้ากับวิถีใหม่ (New normal) โดยเฉพาะการปลูกพืชสมุนไพรสำคัญ

<u>ประเด็นการพัฒนาที่ ๒</u> : พัฒนาการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐาน ปลอดภัยและยั่งยืน ยกระดับสู่สากล

แนวทางการพัฒนา

๑) พัฒนา/ฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว และเส้นทางการเชื่อมการท่องเที่ยว ตามมาตรฐานการท่องเที่ยว

๒) พัฒนาสินค้า บริการ และปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยวให้ได้ระดับมาตรฐาน

๓) พัฒนาการตลาดและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว

๔) พัฒนาผู้ประกอบการและบุคลากรด้านท่องเที่ยว

๕) การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๒

<u>ประเด็นการพัฒนาที่ ๓</u> : ส่งเสริมการค้า การลงทุน โครงข่ายคมนาคม และสิ่งอำนวยความสะดวกรองรับการพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภูมิภาค

แนวทางการพัฒนา

๑) เสริมสร้างความร่วมมือด้านการค้า การลงทุนทั้งในและระหว่างประเทศ

๒) พัฒนาส่งเสริมกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๒ ให้เป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์และการคมนาคม ในพื้นที่อย่างยั่งยืน

๓) สร้างมูลค่าเพิ่มในสินค้าและบริการ

๔) พัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการด้านดิจิทัล นวัตกรรมและเทคโนโลยี

๕) เพิ่มช่องทางรายได้จากการค้าการลงทุน

๑.๗ แผนพัฒนาจังหวัดนครสวรรค์

เป้าหมายการพัฒนา “นครสวรรค์เมืองอัจฉริยะ ฐานการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงต่อยอดสู่อุตสาหกรรมชีวภาพ ศูนย์กลางการค้าการลงทุน ระบบโลจิสติกส์และบริการทางสุขภาพบนฐานการพัฒนาอย่างยั่งยืน” ประกอบด้วย ๗ ประเด็นการพัฒนา

<u>ประเด็นการพัฒนาที่ ๑</u> : บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แนวทางการพัฒนา

๑) อนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒) จัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม

๓) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการความเสี่ยงและผลกระทบจากสาธารณภัย และการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ

๔) พัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำอัจฉริยะ

๕) ยกระดับจังหวัดนครสวรรค์ให้เป็นเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ

<u>ประเด็นการพัฒนาที่ ๒</u> : ยกระดับภาคการเกษตรสู่เกษตรแปรรูปมูลค่าสูง และเชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมฐานชีวภาพ

แนวทางการพัฒนา

๑) ยกระดับมาตรฐานเกษตรสู่เกษตรเชิงรุก เน้นโมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (BCG Model)

๒) การบริหารจัดการดินและน้ำ

๓) พัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ การบริหารจัดการ การตลาดการค้าออนไลน์ การดำเนินธุรกิจเพิ่มศักยภาพของสหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน และเกษตรกร

๔) นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการพัฒนากระบวนการผลิตสินค้า และบริการด้านการเกษตรสู่อุตสาหกรรมชีวภาพ

<u>ประเด็นการพัฒนาที่ ๓</u> : สร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจด้วยแนวทางการท่องเที่ยวเน้นคุณภาพและความยั่งยืน

แนวทางการพัฒนา

๑) พัฒนาและยกระดับแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพรองรับนักท่องเที่ยวบนพื้นฐานอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม วิถีชุมชน ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒) พัฒนาการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานและเป็นที่ยอมรับ โดยเฉพาะด้านความปลอดภัย ความสะอาด และการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

๓) พัฒนาทักษะและศักยภาพบุคลากรภาคการท่องเที่ยว ที่นำไปสู่การสร้างมูลค่าและความยั่งยืน เช่น ทักษะการบริการ ความเข้าใจ ภูมิใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น ภาษา การสื่อสาร ดิจิทัล การเล่าเรื่อง ความสะอาด ปลอดภัย และการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม

๔) ส่งเสริมพัฒนากิจกรรม สินค้า และบริการการท่องเที่ยวเชิงคุณค่า การตลาดและการประชาสัมพันธ์ โดยสนับสนุนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มีอัตลักษณ์ในท้องถิ่น และนำไปสร้างมูลค่าเพิ่มเป็นสินค้าและบริการสำหรับการท่องเที่ยว ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงกีฬา เชิงวัฒนธรรม เชิงนิเวศ และการจัดประชุมและนิทรรศการ

๕) ยกระดับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและการแพทย์ (Wellness & Medical tourism)

<u>ประเด็นการพัฒนาที่ ๔</u> : พัฒนาพลังงานทดแทน และโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกรองรับยานยนต์ไฟฟ้า

แนวทางการพัฒนา

๑) ส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทน

๒) วางระบบศูนย์กลางโครงสร้างพื้นฐานการใช้งานยานยนต์ไฟฟ้าเชิงพาณิชย์

<u>ประเด็นการพัฒนาที่ ๕</u> : พัฒนาขีดความสามารถและเชื่อมโยงประตูการค้า การลงทุน โลจิสติกส์และภาคบริการทั้งในประเทศและต่างประเทศภายใต้เศรษฐกิจยุคใหม่

แนวทางการพัฒนา

๑) พัฒนาระบบขนส่งและการกระจายสินค้าเพื่อรองรับการค้าการลงทุน

๒) ส่งเสริมและพัฒนาขีดความสามารถผู้ประกอบการให้ปรับตัวเข้าสู่ยุคดิจิทัลทันต่อสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลง และมีบทบาทในระบบเศรษฐกิจมากขึ้น

๓) ส่งเสริม พัฒนากลไก บทบาทภาคเอกชนในการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดนครสวรรค์

๔) ส่งเสริมการใช้ศักยภาพและความพร้อมของพื้นที่ในการพัฒนาเศรษฐกิจด้านการค้า การลงทุน โลจิสติกส์ และภาคบริการ

๕) พัฒนาและแปรรูปสินค้าและผลิตภัณฑ์ชุมชนเป็นของฝากของที่ระลึกประจำจังหวัด

๖) การใช้ประโยชน์จากการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านและนานาชาติในการเสริมสร้างขีดความสามารถของธุรกิจท้องถิ่นเพื่อขยายเศรษฐกิจ

<u>ประเด็นการพัฒนาที่ ๖</u> : ยกระดับการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง

แนวทางการพัฒนา

๑) พัฒนาระบบผลิตสมุนไพรคุณภาพสูงครบวงจร

๒) พัฒนาระบบ Medical Excellence Center

๓) พัฒนาความรอบรู้ด้านสุขภาพทุกช่วงวัย

๔) พัฒนาระบบแอพพลิเคชั่นด้านสุขภาพ

๕) พัฒนาระบบ Telemedicine

๖) พัฒนาระบบบริหารจัดการภาวะฉุกเฉินด้านสุขภาพ

<u>ประเด็นการพัฒนาที่ ๗</u> : พัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์และสร้างสังคมพอเพียงควบคู่การขับเคลื่อนสู่เศรษฐกิจดิจิทัล

แนวทางการพัฒนา

๑) จัดการศึกษาและเพิ่มทักษะเพื่อความก้าวหน้าในอนาคต

๒) พัฒนาคุณภาพการศึกษาและสร้างสังคมการเรียนรู้ด้วยวิถีพอเพียง

๓) พัฒนาคุณภาพชีวิตและครอบครัว

๔) สร้างความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

๕) พัฒนาระบบนิเวศและโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนสังคมและเศรษฐกิจด้วยอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะและบริการดิจิทัล

๖) ขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะและบริการดิจิทัล

๑.๘ แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดนครสวรรค์ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

เป้าหมายการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด “นครสวรรค์เมืองเกษตรมาตรฐาน เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรเข้มแข็งสู่เกษตรแปรรูปมูลค่าสูงและเชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมชีวภาพ” ประกอบด้วย ๕ ประเด็นพัฒนา

<u>ประเด็นการพัฒนาที่ ๑</u> : สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

เป้าหมาย : เกษตรกรมีความเข้มแข็งและความมั่นคงในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร

แนวทางการพัฒนา :

๑. พัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรสู่การเป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer), องค์กรเกษตรกรต้นแบบ (Smart Group), องค์กรธุรกิจขนาดเล็ก/กลาง อัจฉริยะ (Smart Enterprise)

๒. ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งและความมั่นคงในการทำการเกษตร

<u>ประเด็นการพัฒนาที่ ๒</u> : การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตรมูลค่าสูงและเกษตรแปรรูป

เป้าหมาย : ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต มีคุณภาพมาตรฐาน เพิ่มมูลค่าสูง เชื่อมโยงตลาด

แนวทางการพัฒนา :

๑. พัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพมาตรฐานสินค้า ตลอดโซ่อุปทาน และสอดคล้องกับความต้องการของตลาด

๒. พัฒนาพื้นที่ภาคการเกษตรให้ปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าเกษตร ตามเขตความเหมาะสมของพืชเศรษฐกิจ (Zoning) เพื่อรองรับสู่อุตสาหกรรมฐานชีวภาพ

๓. ยกระดับมาตรฐานเกษตรสู่เกษตรเชิงรุก เน้นโมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (BCG Model)

<u>ประเด็นการพัฒนาที่ ๓</u> : การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

เป้าหมาย : เกษตรกรปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบดั้งเดิมเป็น SMARTFARM เพิ่มมากขึ้น

แนวทางการพัฒนา : นำงานวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรม มาพัฒนากระบวนการผลิตสินค้าและบริการด้านการเกษตรให้มีคุณภาพมาตรฐาน ตลอดโซ่อุปทาน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

<u>ประเด็นการพัฒนาที่ ๔</u> : บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

เป้าหมาย : ทรัพยากรดินและน้ำ ได้รับการพัฒนาให้มีความเหมาะสมกับภาคการเกษตร เพื่อเพิ่มผลผลิต และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

แนวทางการพัฒนา :

๑. พัฒนา/ปรับปรุง ทรัพยากรดินและน้ำ ให้เหมาะสมสำหรับภาคการเกษตร ตลอดการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า

๒. ส่งเสริมพัฒนาพื้นที่เกษตรเชิงเดียวสู่พื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืน

<u>ประเด็นการพัฒนาที่ ๕</u> : พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

เป้าหมาย : บุคลากรภาครัฐได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

แนวทางการพัฒนา :

๑. พัฒนาบุคลากรให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการขับเคลื่อนงานของรัฐ (Smart Officer)

๒. เชื่อมโยงระบบการทำงานของทุกหน่วยงานในและนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

บทที่ ๒
ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดนครสวรรค์

๒.๑ ข้อมูลด้านกายภาพ

๒.๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่และอาณาเขตการปกครอง

จังหวัดนครสวรรค์ เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ในภาคเหนือตอนล่างของประเทศ ตั้งอยู่ประมาณละติจูดที่ ๑๕.๕ - ๑๖.๗ องศาเหนือ และลองจิจูดที่ ๙๙.๗ - ๑๐๐.๔ องศาตะวันออก ระยะทางจากกรุงเทพฯ ถึงจังหวัดนครสวรรค์ตามเส้นทางหลวงสายพหลโยธิน (สายที่ ๑) ๒๓๗ กิโลเมตร หรือระยะทางตามทางรถไฟ ๒๕๐ กิโลเมตร พื้นที่อยู่สูงจากระดับน้ำทะเล ๓๐ เมตร

พื้นที่ของจังหวัด ๙,๕๙๗.๖๗๗ ตารางกิโลเมตร หรือ ๕,๙๙๘,๕๔๘ ไร่ มากเป็นอันดับ ๙ ของภาคเหนือ

ที่ตั้งและอาณาเขต ติดต่อกับจังหวัดต่างๆ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอปางศิลาทอง อำเภอขาณุวรลักษบุรี อำเภอบึงสามัคคี จังหวัดกำแพงเพชร อำเภอบึงนาราง อำเภอโพทะเล อำเภอบางมูลนาก อำเภอดงเจริญ จังหวัดพิจิตร

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอชนแดน อำเภอบึงสามพัน อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ อำเภอโคกเจริญ อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี

ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี อำเภอสรรพยา อำเภอมโนรมย์ อำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอเมืองอุทัยธานี อำเภอทัพทัน อำเภอสว่างอารมณ์ อำเภอลานสัก อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก

ภาพที่ ๑ แสดงแผนที่จังหวัดนครสวรรค์

๒.๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิศาสตร์โดยทั่วไป ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การเกษตร เป็นที่ราบประมาณ ๓ ใน ๔ ของพื้นที่จังหวัด มีแม่น้ำสายสำคัญคือ แม่น้ำปิง แม่น้ำยม และ แม่น้ำน่าน ไหลมารวมกันเป็นแม่น้ำเจ้าพระยา ผ่านช่วงกลางของจังหวัด และมีเพียง ๖ อำเภอที่ตั้งอยู่บนแม่น้ำสายหลัก สภาพภูมิประเทศทางด้านทิศตะวันตกของจังหวัด มีภูเขาสลับซับซ้อนและเป็นป่าทึบในเขตอำเภอลาดยาว อำเภอแม่วงก์ อำเภอแม่เปิน และอำเภอชุมตาบง พื้นที่ป่าของจังหวัดเป็นสภาพป่าที่เชื่อมโยงติดต่อกับป่าห้วยขาแข้งของจังหวัดอุทัยธานี ในส่วนทางใต้ของอำเภอแม่วงก์ ส่วนตอนบนของอำเภอแม่วงก์และอำเภอลาดยาวเป็นส่วนติดต่อกับป่าทึบ

ของจังหวัดตากที่เชื่อมโยงไปถึงป่าทุ่งใหญ่นเรศวรของจังหวัดกาญจนบุรี ส่วนด้านตะวันออกของจังหวัด อำเภอหนองบัวและอำเภอไพศาลี เป็นพื้นที่ราบลาดเทติดต่อกับเทือกเขาเพชรบูรณ์

สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัด เป็นที่ราบค่อนข้างเรียบแคบบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำโดยเฉพาะตอนกลางของจังหวัด ซึ่งอยู่ในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ อำเภอบรรพตพิสัย อำเภอชุมแสง อำเภอท่าตะโก อำเภอโกรกพระ อำเภอเก้าเลี้ยว และอำเภอพยุหะคีรี สภาพพื้นที่ทางทิศตะวันตก (เขตอำเภอลาดยาว อำเภอแม่วงก์ อำเภอแม่เปินและอำเภอชุมตาบง) และทิศตะวันออก (เขตอำเภอหนองบัว อำเภอไพศาลี อำเภอตากฟ้าและอำเภอตาคลี) มีลักษณะเป็นแบบลอนลูกคลื่น ยกตัวขึ้นจากตอนกลางของจังหวัดสูงจากระดับน้ำทะเล ปานกลาง ๒๐ - ๑๐๐ เมตร

๒.๑.๓ ลักษณะภูมิอากาศ

อยู่ภายใต้อิทธิพลของมรสุม ๒ ชนิด คือ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งพัดจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือปกคลุมในช่วงฤดูหนาว ทำให้จังหวัดนครสวรรค์ประสบกับสภาวะหนาวเย็นและแห้งกับมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ซึ่งพัดปกคลุมในช่วงฤดูฝน ทำให้มีฝนและอากาศชุ่มชื้น

<u>ฤดูกาล</u>

พิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทย แบ่งฤดูกาลของจังหวัดนครสวรรค์ออกเป็น ๓ ฤดู ดังนี้

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ซึ่งเป็นฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือความกดอากาศสูงจากประเทศจีนซึ่งมีคุณสมบัติเย็นและแห้งจะแผ่ลงมาปกคลุมประเทศไทยในช่วงนี้ แต่เนื่องจากจังหวัดนครสวรรค์ตั้งอยู่ทางตอนบนสุดของภาคกลางอิทธิพลของบริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนที่แผ่ลงมาปกคลุมในช่วงฤดูหนาวจะช้ากว่าภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้อากาศหนาวเย็นช้ากว่าสองภาคดังกล่าว แต่ก็จะหนาวเย็นเร็วกว่าจังหวัดอื่นๆ ในภาคกลางด้วยกัน โดยเริ่มมีอากาศหนาวเย็นประมาณเดือนพฤศจิกายนเป็นต้นไป

ฤดูร้อน เริ่มเมื่อมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือสิ้นสุดลง คือประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ในระยะนี้จะมีหย่อมความกดอากาศต่ำ เนื่องจากความร้อนปกคลุมประเทศไทยตอนบน ประกอบกับลมที่พัดปกคลุมประเทศไทยในช่วงนี้เป็นลมฝ่ายใต้ ทำให้มีอากาศร้อนอบอ้าวทั่วไป โดยมีอากาศร้อนจัดอยู่ในเดือนเมษายน

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นช่วงที่มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทย ร่องความกดอากาศต่ำที่พาดผ่านบริเวณภาคใต้ของประเทศไทยจะเลื่อนขึ้นมาพาดผ่านบริเวณภาคกลาง และภาคเหนือเป็นลำดับในระยะนี้ทำให้มีฝนตกชุกขึ้นตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป โดยเดือนกันยายนเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกที่สุดในรอบปีและเป็นช่วงที่มีความชื้นสูง

<u>อุณหภูมิ</u>

จังหวัดนครสวรรค์อยู่บริเวณตอนบนสุดของภาคกลางและมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม มีป่าไม้มากและมีภูเขาสลับซับซ้อนทางด้านตะวันตกของจังหวัด จึงมีอุณหภูมิค่อนข้างสูงและอากาศร้อนอบอ้าวมากในฤดูร้อน ส่วนในฤดูหนาวอากาศค่อนข้างจะหนาวเย็น โดยเฉพาะบริเวณตอนบนของจังหวัดและบริเวณเทือกเขาทางตะวันตกของจังหวัด ซึ่งเป็นป่าทึบอากาศจะหนาวเย็นมากกว่า อุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปีอยู่ระหว่าง ๒๖ - ๒๘ องศาเซลเซียส และเคยตรวจวัดอุณหภูมิต่ำที่สุดได้ ๖.๑ องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๔๙๘ ส่วนอุณหภูมิสูงที่สุดวัดได้ ๔๓.๗ องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๙

ฝน

ฝนที่ตกในจังหวัดนี้ส่วนใหญ่เป็นฝนที่เกิดจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ จะเริ่มตกประมาณกลางเดือนพฤษภาคมไปจนถึงเดือนตุลาคม ส่วนมากเป็นฝนที่ตกในตอนบ่ายและค่ำ สำหรับฝนที่เกิดจากพายุดีเปรสชันนั้นมีส่วนน้อยและตกเป็นบริเวณกว้างติดต่อกันเป็นเวลานาน ทำให้มีปริมาณมากและอาจเกิดน้ำท่วมได้ ปริมาณฝนรวมตลอดปีประมาณ ๑,๐๐๐ - ๑,๒๐๐ มิลลิเมตร เว้นแต่ทางด้านตะวันตกของจังหวัดบริเวณอำเภอแม่วงก์ที่มีลักษณะภูมิประเทศเป็นป้าทึบและเทือกเขาสลับซับซ้อนจึงมีปริมาณฝนรวมตลอดปีมากกว่า ๑,๒๐๐ มิลลิเมตร ปริมาณฝนตลอดปี ๑,๑๕๙.๒ มิลลิเมตร และมีฝนตก ๑๑๔ วัน สำหรับเดือนที่มีฝนตกมากที่สุดในจังหวัดนี้คือเดือนกันยายน มีปริมาณฝนเฉลี่ย ๒๓๔.๙ มิลลิเมตร และมีฝนตก ๑๘ วัน ปริมาณฝนมากที่สุดใน ๑ วัน วัดได้ ๒๐๒.๐ มิลลิเมตร ที่สถานีอากาศเกษตรตากฟ้า อำเภอตากฟ้า เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๔

พายุหมุนเขตร้อน

พายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนผ่านเข้าสู่บริเวณจังหวัดนครสวรรค์ ส่วนใหญ่เป็นพายุดีเปรสชันที่อ่อนกำลังลงจากพายุโซนร้อนและความรุนแรงมีไม่มากนัก แต่ส่งผลให้มีฝนตกหนักและเกิดน้ำท่วมบางพื้นที่ รวมถึงเกิดความเสียหายต่อสาธารณูปโภคต่าง ๆ ได้ ส่วนตั้งแต่เดือนมิถุนายนเป็นต้นไปพายุหมุนเขตร้อนที่มีอิทธิพลต่อจังหวัดนครสวรรค์ส่วนใหญ่เกิดในทะเลจีนใต้และมีบางส่วนเกิดทางมหาสมุทรแปซิฟิคเหนือด้านตะวันตกเคลื่อนตัวผ่านประเทศเวียดนามและลาวเข้ามาทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย หากพายุดังกล่าวยังคงมีกำลังแรงอาจเคลื่อนตัวเลยไปถึงภาคเหนือหรือตรงมายังภาคกลางโดยเฉพาะเดือนกันยายนและตุลาคม

จากสถิติในคาบ ๗๓ ปี ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๔ - ๒๕๖๖ พบว่ามีพายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนผ่านจังหวัดนครสวรรค์ทั้งหมด ๑๐ ลูก ซึ่งขณะเคลื่อนผ่านมีกำลังแรงเป็นพายุดีเปรสชันทั้งหมด โดยเคลื่อนเข้ามาในเดือนสิงหาคม ๑ ลูก (๒๕๐๘) เดือนกันยายน ๕ ลูก (๒๕๐๒, ๒๕๑๖, ๒๕๑๕, ๖๕๖๑, ๒๕๖๒) เดือนตุลาคม ๓ ลูก (๒๕๑๐, ๒๕๑๓, ๒๕๓๓) และเดือนพฤศจิกายน ๑ ลูก (๒๕๑๗)

สภาวะอากาศ โดยสถานีอุตุนิยมวิทยาในจังหวัดนครสวรรค์

สภาวะอากาศที่จัดทำขึ้นทั้งหมดนี้ได้มาจากผลการตรวจของสถานีอุตุนิยมวิทยานครสวรรค์ (ประมาณละติจูด ๑๕ องศา ๔๐ ลิปดา เหนือ ลองจิจูด ๑๐๐ องศา ๑๐ ลิปดา ตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ๓๔ เมตร) และสถานีอุตุนิยมวิทยานครสวรรค์(กลุ่มงานเกษตร)(ประมาณละติจูด ๑๕ องศา ๐๓ ลิปดา เหนือ ลองจิจูด ๑๐๐ องศา ๐๕ ลิปดา ตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ๘๖.๗ เมตร) ซึ่งได้ทำการตรวจสารประกอบอุตุนิยมวิทยาต่าง ๆ วันละ ๘ เวลา คือ ๐๑.๐๐, ๐๔.๐๐, ๐๗.๐๐, ๑๐.๐๐, ๑๓.๐๐, ๑๖.๐๐, ๑๙.๐๐ และ ๒๒.๐๐ น. แล้วส่งรายงานผลการตรวจไปยังกรมอุตุนิยมวิทยาเพื่อรวบรวมและจัดทำข้อมูลสถิติภูมิอากาศ ซึ่งสามารถติดต่อขอข้อมูลได้โดยตรงกับสถานีฯ ตามที่อยู่ดังนี้

สถานีอุตุนิยมวิทยานครสวรรค์ ตั้งอยู่ใกล้บริเวณสนามบิน เลขที่ ๓๖/๑๓ หมู่ที่ ๑ ต.นครสวรรค์ออก อ.เมือง จ.นครสวรรค์ ๖๐๐๐๐ โทร. (๐๕๖) ๒๕๕๘๖๙

สถานีอุตุนิยมวิทยานครสวรรค์(กลุ่มงานเกษตร) ตั้งอยู่ภายในศูนย์วิจัยพืชไร่นครสวรรค์ ต.สุขสำราญ อ.ตากฟ้า จ.นครสวรรค์ ๖๐๑๙๐ โทร. (๐๕๖) ๒๔๑๔๔๗

หมายเหตุ - สถิติภูมิอากาศที่เป็นค่าเฉลี่ยใช้ข้อมูล คาบ ๓๐ ปี ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๔ – ๒๕๖๓

- สถิติภูมิอากาศที่มีค่าเป็นที่สุดใช้ข้อมูล ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๔ – ๒๕๖๖

- ค่าเฉลี่ยของปริมาณฝน คาบ ๓๐ ปี (พ.ศ.๒๕๓๔-๒๕๖๓) ฝนรวม ๑,๑๕๙.๒ มิลลิเมตร จำนวนวัน ๑๑๔.๑ วัน

สถิติที่สุดของจังหวัดนครสวรรค์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๔ ถึงปัจจุบัน

- อุณหภูมิสูงที่สุด ๔๓.๗ องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๙
- อุณหภูมิต่ำที่สุด ๖.๑ องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๔๙๘
- ความชื้นสัมพัทธ์ต่ำที่สุด ๑๐ เปอร์เซ็นต์ เมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๖ และวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๒๘
- ลมแรงที่สุด ทิศใต้ความเร็ว ๑๒๙.๗ กิโลเมตร/ชั่วโมง เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๔๙๕
- ฝนมากที่สุดใน ๑ ชั่วโมง วัดได้ ๙๘.๔ มิลลิเมตร เมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๒๔
- ฝนมากที่สุดใน ๑ วัน วัดได้ ๑๕๐.๑ มิลลิเมตร เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๒
- ฝนมากที่สุดใน ๑ เดือน วัดได้ ๔๓๖.๙ มิลลิเมตร เมื่อเดือนกันยายน ๒๕๐๗
- ฝนมากที่สุดใน ๑ ปี วัดได้ ๑,๗๖๐.๕ มิลลิเมตร เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๐
- ฝนน้อยที่สุดใน ๑ ปี วัดได้ ๖๐๘.๕ มิลลิเมตร เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๔

หมายเหตุ : ค่าสถิติตรวจวัดที่ สถานีอุตุนิยมวิทยานครสวรรค์ อ.เมือง จ.นครสวรรค์

ตารางที่ ๑ ค่าปริมาณน้ำฝนและค่าอุณหภูมิเฉลี่ย คาบ ๓๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๒๔ – ๒๕๖๓)

ค่าปกติของปริมาณน้ำฝน (เฉลี่ยคาบ ๓๐ ปี : พ.ศ. ๒๕๓๔ –๒๕๖๓)													
	ม.ค.	**ก.พ.**	**มี.ค.**	**เม.ย.**	**พ.ค.**	**มิ.ย.**	**ก.ค.**	**ส.ค.**	**ก.ย.**	**ต.ค.**	**พ.ย.**	**ธ.ค.**	**รายปี**
นครสวรรค์	๖.๒	๑๓.๗	๓๖.๗	๖๒.๖	๑๖๐.๙	๑๓๘.๗	๑๔๕.๖	๑๗๘.๑	๒๓๔.๙	๑๕๓.๖	๒๑.๐	๗.๒	๑,๑๕๙.๒
ค่าปกติของจำนวนวันที่มีฝนตก (เฉลี่ย ๓๐ ปี : พ.ศ. ๒๕๓๔-๒๕๖๓)													
	ม.ค.	**ก.พ.**	**มี.ค.**	**เม.ย.**	**พ.ค.**	**มิ.ย.**	**ก.ค.**	**ส.ค.**	**ก.ย.**	**ต.ค.**	**พ.ย.**	**ธ.ค.**	**รายปี**
นครสวรรค์	๑.๗	๑.๕	๓.๖	๕.๗	๑๔.๑	๑๕.๓	๑๗.๓	๑๘.๖	๑๘.๔	๑๓.๓	๓.๒	๑.๔	๑๑๔.๑
ค่าปกติของอุณหภูมิต่ำสุด(เฉลี่ยคาบ ๓๐ ปี : พ.ศ. ๒๕๓๔-๒๕๖๓)													
	ม.ค.	**ก.พ.**	**มี.ค.**	**เม.ย.**	**พ.ค.**	**มิ.ย.**	**ก.ค.**	**ส.ค.**	**ก.ย.**	**ต.ค.**	**พ.ย.**	**ธ.ค.**	**รายปี**
นครสวรรค์	๑๙.๗	๒๒.๑	๒๔.๙	๒๖.๓	๒๖.๑	๒๕.๗	๒๕.๓	๒๕.๑	๒๔.๘	๒๔.๒	๒๒.๓	๑๙.๗	๒๓.๘
ค่าปกติของอุณหภูมิสูงสุด(เฉลี่ยคาบ ๓๐ ปี : พ.ศ.๒๕๓๔-๒๕๖๓)													
	ม.ค.	**ก.พ.**	**มี.ค.**	**เม.ย.**	**พ.ค.**	**มิ.ย.**	**ก.ค.**	**ส.ค.**	**ก.ย.**	**ต.ค.**	**พ.ย.**	**ธ.ค.**	**รายปี**
นครสวรรค์	๓๒.๙	๓๕.๑	๓๗.๐	๓๘.๑	๓๖.๔	๓๔.๙	๓๔.๒	๓๓.๗	๓๓.๓	๓๒.๙	๓๒.๗	๓๑.๙	๓๔.๔
	ค่าปกติของอุณหภูมิ(เฉลี่ยคาบ ๓๐ ปี : พ.ศ.๒๕๓๔-๒๕๖๓)												
	ม.ค.	**ก.พ.**	**มี.ค.**	**เม.ย.**	**พ.ค.**	**มิ.ย.**	**ก.ค.**	**ส.ค.**	**ก.ย.**	**ต.ค.**	**พ.ย.**	**ธ.ค.**	**รายปี**
นครสวรรค์	๒๕.๗	๒๘.๐	๓๐.๓	๓๑.๕	๓๐.๓	๒๙.๕	๒๙.๐	๒๘.๖	๒๘.๒	๒๗.๙	๒๗.๐	๒๕.๒	๒๘.๔

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยานครสวรรค์

ตารางที่ ๒ อุณหภูมิสูงสุด อุณหภูมิต่ำสุด อุณหภูมิเฉลี่ย ความชื้นสัมพัทธ์ รายเดือนของปี พ.ศ. ๒๕๖๖ และ พ.ศ. ๒๕๖๗ จังหวัดนครสวรรค์

ลำดับที่	เดือน	พ.ศ. ๒๕๖๖				พ.ศ. ๒๕๖๗			
		อุณหภูมิต่ำสุด (องศาเซลเซียส)	อุณหภูมิสูงสุด (องศาเซลเซียส)	อุณหภูมิเฉลี่ย (องศาเซลเซียส)	ความชื้นสัมพัทธ์ (เปอร์เซ็น)	อุณหภูมิต่ำสุด (องศาเซลเซียส)	อุณหภูมิสูงสุด (องศาเซลเซียส)	อุณหภูมิเฉลี่ย (องศาเซลเซียส)	ความชื้นสัมพัทธ์ (เปอร์เซ็น)
๑	มกราคม	๑๓.๖	๓๔.๓	๒๔.๘๖	๖๗.๖๕	๑๘.๙	๓๖.๕	๒๖.๙๘	๗๐.๑๔
๒	กุมภาพันธ์	๑๖.๘	๓๗.๐	๒๗.๕๐	๖๗.๑๙	๑๙.๐	๓๘.๘	๒๙.๔๖	๖๗.๗๘
๓	มีนาคม	๑๘.๒	๔๐.๕	๓๐.๑๙	๖๐.๘๔	๒๒.๔	๔๐.๒	๓๑.๔๙	๖๖.๖๘
๔	เมษายน	๒๓.๙	๔๒.๒	๓๓.๑๙	๕๙.๖๔	๒๖.๖	๔๓.๓	๓๓.๘๘	๖๐.๖๘
๕	พฤษภาคม	๒๔.๙	๔๑.๘	๓๒.๒๐	๖๖.๙๖	๒๓.๙	๔๒.๗	๓๑.๔๘	๗๒.๗๖
๖	มิถุนายน	๒๔.๘	๓๙.๒	๓๐.๘๗	๗๑.๔๐	๒๔.๙	๓๗.๙	๓๐.๒๙	๗๔.๙๓
๗	กรกฎาคม	๒๓.๘	๓๘.๘	๓๐.๙๙	๗๐.๒๒	๒๔.๐	๓๖.๑	๒๙.๑๑	๘๑.๕๕
๘	สิงหาคม	๒๔.๕	๓๘.๑	๓๐.๐๐	๗๔.๕๒	๒๓.๘	๓๗.๔	๒๙.๓๘	๘๔.๕๑
๙	กันยายน	๒๔.๓	๓๖.๕	๒๘.๘๘	๘๓.๓๒	๒๓.๘	๓๖.๓	๒๘.๘๘	๘๔.๔๘
๑๐	ตุลาคม	๒๓.๔	๓๕.๗	๒๘.๖๓	๘๓.๙๙	๒๓.๓	๓๕.๙	๒๘.๙๔	๘๓.๘๖
๑๑	พฤศจิกายน	๑๗.๙	๓๖.๑	๒๗.๙๐	๗๕.๒๗	๑๘.๕	๓๕.๕	๒๗.๘๘	๗๘.๑๗
๑๒	ธันวาคม	๑๕.๓	๓๖.๑	๒๗.๒๗	๗๐.๑๖	๑๖.๒	๓๕.๐	๒๕.๘๘	๗๑.๓๒

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยานครสวรรค์

ตารางที่ ๓ ปริมาณฝนที่ตกและจำนวนวันฝนตกในรอบปี ย้อนหลัง ๓ ปี ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๖๗ จังหวัดนครสวรรค์

ลำดับที่	อำเภอ	ปี พ.ศ. ๒๕๖๕		ปี พ.ศ. ๒๕๖๖		ปี พ.ศ. ๒๕๖๗	
		จำนวนฝนรวม (มิลลิเมตร)	จำนวนวันฝนตก (วัน)	จำนวนฝนรวม (มิลลิเมตร)	จำนวนวันฝนตก (วัน)	จำนวนฝนรวม (มิลลิเมตร)	จำนวนวันฝนตก (วัน)
๑	เมืองนครสวรรค์	๑,๖๙๒.๙	๑๒๗	๗๐๖.๘	๙๑	๑,๒๘๗.๒	๑๑๔
๒	ตากฟ้า	๑,๔๘๑.๖	๑๒๗	๑,๐๐๒.๓	๘๙	๙๑๓.๓	๙๓
๓	ท่าตะโก	๑,๐๘๗.๒	๙๒	๖๑๓.๑	๖๔	๙๔๓.๓	๘๐
๔	ลาดยาว	๑,๒๘๗.๑	๑๑๕	๘๐๖.๘	๘๑	๑,๐๒๘.๐	๘๙
๕	โกรกพระ	๑,๒๓๖.๕	๘๙	๔๘๒.๗	๔๒	๑,๑๐๑.๒	๘๔
๖	ตาคลี	๑,๕๒๖.๗	๘๖	๖๑๙.๑	๕๘	๙๐๔.๕	๖๔
๗	ชุมแสง	๑,๓๓๓.๐	๙๕	๖๔๐.๕	๔๙	๙๒๘.๔	๗๐
๘	พยุหะคีรี	๑,๓๑๓.๑	๙๙	๔๒๗.๒	๕๘	๑,๐๐๑.๓	๘๐
๙	บรรพตพิสัย	๑,๑๙๖.๘	๘๔	๗๐๓.๑	๖๙	๘๓๔.๕	๖๖
๑๐	หนองบัว	๑,๓๘๓.๖	๘๕	๑,๐๐๑.๙	๗๕	๑,๑๖๖.๒	๘๗
๑๑	ไพศาลี	๑,๖๕๘.๘	๙๕	๗๙๗.๘	๖๘	๙๙๖.๕	๘๓
๑๒	เก้าเลี้ยว	๑,๓๙๙.๘	๑๐๐	๖๓๓.๘	๖๑	๘๘๘.๐	๗๕
๑๓	แม่เปิน	๑,๘๘๑.๐	๑๐๕	๗๗๖.๖	๗๔	๑,๖๖๒.๐	๗๙
๑๔	แม่วงก์	๑,๔๗๐.๓	๘๘	๑,๐๑๓.๕	๖๑	๑,๔๖๓.๕	๖๕
๑๕	ชุมตาบง	๑,๘๗๐.๖	๑๐๒	๑,๑๙๐.๕	๖๘	๑,๔๓๑.๐	๗๒

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยานครสวรรค์

๒.๑.๔ แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

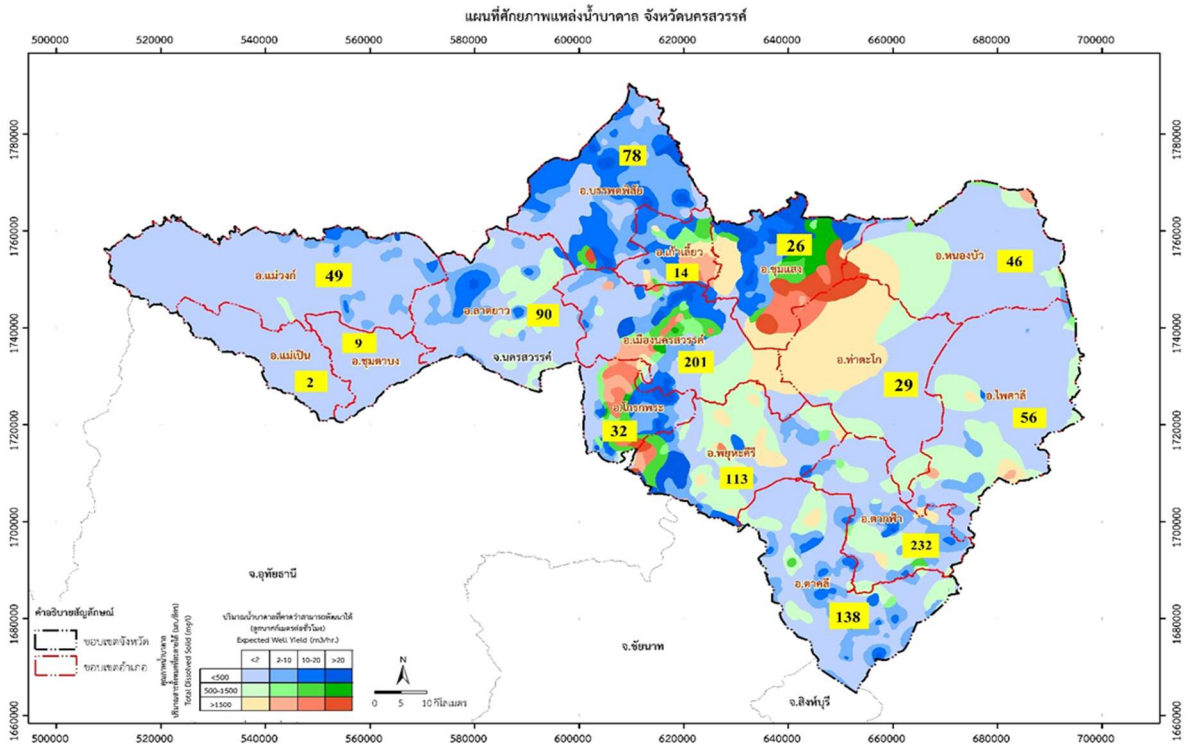

ภาพที่ ๒ แผนที่ศักยภาพแหล่งน้ำบาดาล จังหวัดนครสวรรค์

แหล่งน้ำใต้ดินในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ โดยส่วนใหญ่ของพื้นที่เป็นพื้นที่ที่มีปริมาณน้ำบาดาลปานกลางและให้น้ำบาดาลคุณภาพดี ซึ่งปริมาณน้ำบาดาลจะใช้ระดับความเข้มของสี (tone) เป็นเครื่องแสดงแทน แบ่งออกเป็น ๔ ระดับ ควบคู่กันไปกับข้อมูลด้านคุณภาพน้ำที่เป็นค่าปริมาณสารละลายทั้งหมด (TDS) โดยได้แบ่งระดับความเข้มของสี ทั้งหมด ๓ สี ได้แก่ สีฟ้าแสดงพื้นที่ให้น้ำบาดาลคุณภาพดี สีเขียวแสดงพื้นที่ให้น้ำบาดาลคุณภาพปานกลาง และสีน้ำตาลแสดงพื้นที่ให้น้ำบาดาลคุณภาพต่ำ และแบ่งระดับความเข้มสีเป็น ๔ ระดับ ได้แก่

๑) ระดับความเข้มสีอ่อนที่สุด เป็นพื้นที่ที่มีน้ำบาดาลอยู่น้อย ได้ปริมาณน้ำไม่เกิน ๒ ลบ.ม./ชม.

๒) ระดับความเข้มสีอ่อน เป็นพื้นที่ที่มีน้ำบาดาลปานกลาง ได้ปริมาณน้ำไม่เกิน ๒-๑๐ ลบ.ม./ชม.

๓) ระดับความเข้มสีปกติ เป็นพื้นที่ที่มีน้ำบาดาลมาก ได้ปริมาณน้ำไม่เกิน ๑๐-๒๐ ลบ.ม./ชม.

๔) ระดับความเข้มสีอ่อนที่สุด เป็นพื้นที่ที่มีน้ำบาดาลอยู่มาก ได้ปริมาณน้ำ ๒๐ ลบ.ม./ชม. ขึ้นไป

๑) ปริมาณน้ำบาดาลต้นทุน

จังหวัดนครสวรรค์มีปริมาณน้ำบาดาลต้นทุนในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ที่สามารถนำมาใช้ได้ทั้งหมด รวม ๗๔๐ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี โดยมีปริมาณน้ำบาดาลต้นทุนที่สามารถนำมาใช้ได้มากที่สุดที่อำเภอไพศาลี และมีปริมาณน้ำบาดาลต้นทุนที่สามารถนำมาใช้ได้น้อยที่สุดที่อำเภอเก้าเลี้ยวและอำเภอชุมตาบง

ตารางที่ ๔ ปริมาณน้ำบาดาลต้นทุน จังหวัดนครสวรรค์

อำเภอ	ปริมาณน้ำบาดาลต้นทุนที่สามารถนำมาใช้ได้ (ล้าน ลบ.ม. / ปี)	อำเภอ	ปริมาณน้ำบาดาลต้นทุนที่สามารถนำมาใช้ได้ (ล้าน ลบ.ม. / ปี)
อำเภอเก้าเลี้ยว	๑๙	อำเภอแม่วงก์	๖๗
อำเภอโกรกพระ	๒๓	อำเภอลาดยาว	๕๙
อำเภอชุมแสง	๔๕	อำเภอชุมตาบง	๑๙
อำเภอท่าตะโก	๖๘	อำเภอแม่เปิน	๒๓
อำเภอบรรพตพิสัย	๕๘	อำเภอตากฟ้า	๓๘
อำเภอหนองบัว	๖๖	อำเภอตาคลี	๖๖
อำเภอพยุหะคีรี	๕๓	อำเภอไพศาลี	๗๗
อำเภอเมืองนครสวรรค์	๕๘	**รวม**	**๗๔๐**

บ่อบาดาลที่มีใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ (พ.ศ. ๒๕๔๒ – ๒๕๖๖) แบ่งเป็นประเภทอุปโภค – บริโภค ๗๘๕ บ่อ ประเภทเกษตรกรรม ๖๐๗ บ่อ และประเภทธุรกิจ ๒๕๐ บ่อ รวม ๑,๖๔๒ บ่อ (ข้อมูล ณ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๖)

๒) พื้นที่ชลประทาน

พื้นที่ของจังหวัดนครสวรรค์ ๕,๙๙๘,๕๔๘ ไร่ มีโครงการที่ดำเนินการแล้ว ๒๗๕ โครงการ ครอบคลุมพื้นที่ ๑,๕๒๓,๘๑๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๙๘ ของพื้นที่ทั้งจังหวัด เป็นโครงการชลประทานขนาดใหญ่ ๔ โครงการ โครงการชลประทานขนาดกลาง ๑๕ โครงการ โครงการชลประทานขนาดเล็ก ๑๙๓ โครงการ เนื่องจากความสูงของระดับน้ำในแม่น้ำ มีความแตกต่างกันมาก จึงมีโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า ๖๓ โครงการ

- พื้นที่โครงการในเขตชลประทาน (ลำดับ ๑ และ ๒ ตามตารางด้านล่าง) ที่ชลประทานดูแล ๖๕๐,๔๖๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๘๐ % ของพื้นที่การเกษตร (พื้นที่การเกษตร ๔,๗๑๖,๐๖๐ ไร่ (ทะเบียนเกษตรกร))
- พื้นที่ในเขตชลประทาน ลำดับ ๑, ๒ ในตารางด้านล่าง (ชลประทานดูแล) ๖๕๐,๔๖๙ ไร่ คิดเป็น ๑๓.๘๐ % ของพื้นที่การเกษตร
- พื้นที่รับประโยชน์ ๗๐๘,๘๑๙ ไร่ คิดเป็น ๑๕.๐๒ % ของพื้นที่การเกษตร
- พื้นที่นอกเขตชลประทาน ๔,๐๖๕,๕๙๑ ไร่ คิดเป็น ๘๖.๒๐% ของพื้นที่การเกษตร

ตารางที่ ๕ จำนวนโครงการชลประทานในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ พ.ศ. ๒๕๖๘

ลำดับ	ประเภท	จำนวนโครงการ	พื้นที่โครงการ (ไร่)	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)	พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)
๑	โครงการชลประทานขนาดใหญ่	๔	๓๔๕,๑๓๘	๓๓๘,๖๕๔	-
๒	โครงการชลประทานขนาดกลาง	๑๕	๓๙๑,๒๙๕	๓๑๑,๘๑๕	-
๓	โครงการชลประทานขนาดเล็ก	๑๙๓	๕๙๑,๑๘๕	-	๕๙๑,๑๘๕
๔	โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า	๖๓	๑๙๖,๒๐๐	-	๑๑๗,๖๓๔
	รวมพื้นที่	**๒๗๕**	**๑,๕๒๓,๘๑๘**	**๖๕๐,๔๖๙**	**๗๐๘,๘๑๙**

(ที่มา : โครงการชลประทานนครสวรรค์)

ตารางที่ ๖ จำนวนโครงการชลประทานขนาดใหญ่

อำเภอ	ตำบล	ที่ตั้งโครงการ (ไร่)			หมายเหตุ
		พื้นที่โครงการ	พื้นที่ชลประทาน	พื้นที่รับประโยชน์	
ชุมแสง	ท่าไม้		๗,๙๑๗		คบ.ท่าบัว
	ฆะมัง		๓,๗๕๙		คบ.ท่าบัว
	เกยไชย		๑,๔๕๖		คบ.ท่าบัว
	พิกุล		๑,๒๖๘		คบ.ท่าบัว
	รวม		**๑๔,๔๐๐**		
บรรพตพิสัย	บึงปลาทู		๒๒,๘๙๐		คบ.วังยาง-หนองขวัญ
	หนองตางู		๓๘,๒๑๖		คบ.วังยาง-หนองขวัญ
	ด่านช้าง		๔๔,๔๔๐		คบ.วังยาง-หนองขวัญ
	ตาขีด		๒๔,๖๙๒		คบ.วังยาง-หนองขวัญ
	หนองกรด		๓๓,๒๒๓		คบ.วังยาง-หนองขวัญ
	ตาสังข์		๒๕,๓๘๕		คบ.วังยาง-หนองขวัญ
	เจริญผล		๙,๘๒๔		คบ.วังยาง-หนองขวัญ
	รวม		**๑๙๘,๖๗๐**		
ตาคลี	หนองโพ		๖,๙๘๓		คบ.มโนรมย์-ช่องแค
	หนองหม้อ		๓๑,๑๔๖		คบ.มโนรมย์-ช่องแค
	ตาคลี		๔,๒๑๒		คบ.มโนรมย์-ช่องแค
	สร้อยทอง		๓๐,๙๔๙		คบ.มโนรมย์-ช่องแค
	พรหมนิมิตร		๖,๕๖๐		คบ.มโนรมย์-ช่องแค
	จันเสน		๑๒,๘๑๐		คบ.มโนรมย์-ช่องแค
	รวม		**๙๒,๖๖๐**		
พยุหะคีรี	พยุหะ		๔,๕๕๙		คบ.มโนรมย์
	เนินมะกอก		๑๔,๓๒๑		คบ.มโนรมย์
	ม่วงหัก		๙,๐๘๓		คบ.มโนรมย์
	ท่าน้ำอ้อย		๔,๙๖๑		คบ.มโนรมย์
	รวม		**๓๒,๙๒๔**		
รวมทั้งหมด			**๓๓๘,๖๕๔**		

ที่มา : โครงการชลประทานนครสวรรค์

คบ. หมายถึง โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา , คป. หมายถึง โครงการชลประทานนครสวรรค์

ตารางที่ ๗ จำนวนโครงการชลประทานขนาดกลาง

อำเภอ	ตำบล	พื้นที่ชลประทาน	หมายเหตุ
เก้าเลี้ยว	เก้าเลี้ยว	๓,๐๐๐	
	เขาดิน	๒,๐๐๐	
	หนองเต่า	๓๒,๘๐๕	
	หัวดง	๒๐,๐๐๐	
	รวม	**๕๗,๘๐๕**	
บรรพตพิสัย	หนองกรด	๓๔,๙๐๐	
	เจริญผล	๒๕,๕๐๐	
	ท่างิ้ว	๒,๕๐๐	
	ตาสังข์ใต้	๒,๐๐๐	
	บางตาหงาย	๓๓,๗๐๐	
	ตั้วเกา	๒,๕๐๐	
	รวม	**๑๐๑,๑๐๐**	
ชุมแสง	บางเคียน	๙,๐๐๐	
	พิกุล	๑๕,๐๐๐	
	ทับกฤช	๒,๕๐๐	
	พันลาน	๒,๕๐๐	
	รวม	**๒๙,๐๐๐**	
เมือง	หนองกระโดน	๑๑,๐๐๐	
	บ้านแก่ง	๑,๐๐๐	
	รวม	**๑๒,๐๐๐**	
ชุมตาบง	ชุมตาบง	๑๓,๒๑๐	อ่างฯ คลองโพธิ์
	ปางสวรรค์	๑๔,๑๙๐	อ่างฯ คลองโพธิ์
	รวม	**๒๗,๔๐๐**	
ลาดยาว	ห้วยน้ำหอม	๒๒,๖๐๐	อ่างฯ คลองโพธิ์
	มาบแก	๑๐,๕๐๐	อ่างฯ คลองโพธิ์
	วังเมือง	๑,๖๓๐	อ่างฯ คลองโพธิ์
	ศาลเจ้าไก่ต่อ	๑,๐๐๐	อ่างฯ คลองโพธิ์
	รวม	**๓๕,๗๓๐**	
ไพศาลี	ตะคร้อ	๔,๔๐๐	อ่างฯ ห้วยใหญ่
	รวม	**๔,๔๐๐**	
โกรกพระ	เนินศาลา	๘,๗๖๓	คป.อุทัยธานี(วังร่มเกล้า)
	ศาลาแดง	๒,๙๒๐	คป.อุทัยธานี(วังร่มเกล้า)
	หาดสูง	๔,๒๘๑	คป.อุทัยธานี(วังร่มเกล้า)
	เนินกว้าว	๔๔๖	คป.อุทัยธานี(วังร่มเกล้า)
	รวม	**๑๖,๔๑๐**	
ตาคลี	ห้วยหอม	๘,๐๐๐	ฝายห้วยหอม
	รวม	**๘,๐๐๐**	

ที่มา : โครงการชลประทานนครสวรรค์

คบ. หมายถึง โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา , คป. หมายถึง โครงการชลประทานนครสวรรค์

ตารางที่ ๘ จำนวนโครงการชลประทานขนาดเล็ก

อำเภอ	ชื่อโครงการชลประทาน	ตำบล	ที่ตั้งโครงการ (ไร่)		
			พื้นที่โครงการ	พื้นที่ชลประทาน	หมายเหตุ
แม่วงก์	ทำนบดินคลองไส้งู	เขาชนกัน	๑๐,๐๐๐	-	
	ทรบ.วังน้ำขาว	เขาชนกัน	๓,๐๐๐	-	
	ทรบ.บ้านตลุกข่อยน้ำ	เขาชนกัน	๒,๐๐๐	-	
	รวม		**๑๕,๐๐๐**		
	อ่าง ฯห้วยหินลับ	วังซ่าน	อุปโภคบริโภค	-	
	ทรบ.วังน้ำเขียว	วังซ่าน	๑,๕๐๐	-	
	ฝายหนองขอน	วังซ่าน	๓,๐๐๐	-	
	ฝายวังซ่าน	วังซ่าน	๕๐๐	-	
	ทรบ.บ้านคลองสำราญ	วังซ่าน	๑,๐๐๐	-	
	อาคารบังคับน้ำบ้านเนินดินทราย	วังซ่าน	๔๐๐	-	
	รวม		**๖,๔๐๐**		
	ฝายแม่เปิ่น	แม่วงก์	๓,๐๐๐	-	
	อ่าง ฯห้วยน้ำหอม	แม่วงก์	อุปโภคบริโภค	-	
	แก้มลิงคลองน้ำโจน	แม่วงก์	๕๐๐	-	
	รวม		**๓,๕๐๐**		
	ทรบ.ปางมะระกอ	แม่เลย์	๒,๐๐๐	-	
	อาคารบังน้ำบ้านตาสุม	แม่เลย์	๕๐๐	-	
	ฝายบ้านมอสวรรค์	แม่เลย์	๓๐๐	-	
	ฝายคลองซับมะนาว	แม่เลย์	๕๐๐		
	รวม		**๓,๓๐๐**	-	
	รวมทั้งอำเภอ		**๒๘,๒๐๐**		
ชุมตาบง	ทรบ.เนินสมบูรณ์สามัคคี	ปางสวรรค์	๕๐๐	-	
	รวม		**๕๐๐**		
	ฝายบ้านหัวเขาแดง	ชุมตาบง	๔,๐๐๐	-	
	ทรบ.คลองยาง	ชุมตาบง	๑,๕๐๐	-	
	ฝายคลองลำปางพร้อมระบบส่งน้ำ	ชุมตาบง	๒,๐๐๐	-	
	รวม		**๗,๕๐๐**		
	รวมทั้งอำเภอ		**๘,๐๐๐**		
โกรกพระ	ทรบ.คลองวงแหวน	บางประมุง	๓,๐๐๐	-	
	ฝายห้วยตาแวน	บางประมุง	๕,๐๐๐	-	
	ฝายบึงหนองอ้อ	บางประมุง	๕๐๐	-	
	ทรบ.บางเยี่ยว	บางประมุง	๑,๒๐๐	-	
	รวม		**๙,๗๐๐**		
	ทรบ.คลองตาสอน	โกรกพระ	๒,๐๐๐	-	

อำเภอ	ชื่อโครงการชลประทาน	ตำบล	ที่ตั้งโครงการ (ไร่)		
			พื้นที่โครงการ	พื้นที่ชลประทาน	หมายเหตุ
	ทรบ.คลองโกรกพระ	โกรกพระ	๑,๐๐๐	-	
	รวม		**๓,๐๐๐**		
	ทรบ.คลองบางประมุง	บางมะฝ่อ	๒๐,๐๐๐	-	
	รวม		**๒๐,๐๐๐**	-	
	รวมทั้งอำเภอ		**๓๒,๗๐๐**		
เมือง	ทรบ.บ้านมะเกลือ	บ้านมะเกลือ	๑๐,๐๐๐	-	
	รวม		**๑๐,๐๐๐**		
	ทรบ.หนองกรด	หนองกรด	๑๐,๐๐๐	-	
	ทรบ.หนองป่ากด	หนองกรด	๔,๐๐๐	-	
	ทรบ.ทัพชุมพล	หนองกรด	๑,๕๐๐		
	รวม		**๑๕,๕๐๐**		
	ทรบ.คลองโพธิ์	วัดไทรย์	๔,๐๐๐	-	
	ทรบ.บ้านเนินกว้าว	วัดไทรย์	๕๐๐	-	
	รวม		**๔,๕๐๐**		
	อ่างฯ ห้วยอ่างหิน	หนองปลิง	อุปโภคบริโภค	-	
	รวม		**๐**		
	ปตร.บ้านแก่ง	บ้านแก่ง	๒,๐๐๐	-	
	รวม		**๒,๐๐๐**		
	ทรบ.เนินมะขามงาม	หนอง กระโดน	๕,๐๐๐	-	
	รวม		**๕,๐๐๐**		
	ทรบ.บ้านไผ่แถว	ตะเคียนเลื่อน	๒,๐๐๐	-	
	รวม		**๒,๐๐๐**		
	ปรับปรุงคลองบ้านพุน้อย	พระนอน	๑,๐๐๐	-	
	รวม		**๑,๐๐๐**	-	
	อาคารบังคับน้ำบางกระแห-คลองตาตือ	เกรียงไกร	๘๐๐	-	
	รวม		**๘๐๐**		
	อาคารบังคับน้ำหนองงูเหลือม	นครสวรรค์ตก		-	
	รวม		**๐**		
	รวมทั้งอำเภอ		**๔๐,๘๐๐**		
ลาดยาว	ฝายวังม้า	วังม้า	๒๖,๐๐๐	-	
	ทรบ.คลองวังม้า	วังม้า	๔,๐๐๐	-	
	ฝายบ้านวังสำราญ	วังม้า	๓,๐๐๐	-	
	อาคารบังคับน้ำคลองไผ่ขวาง	วังม้า	๑,๐๐๐	-	
	รวม		**๓๔,๐๐๐**		

อำเภอ	ชื่อโครงการชลประทาน	ตำบล	ที่ตั้งโครงการ (ไร่)		
			พื้นที่โครงการ	พื้นที่ชลประทาน	หมายเหตุ
	คันกั้นน้ำไดฝรั่ง	หนองยาว	๕,๐๐๐	-	
	ฝายหนองยาว	หนองยาว	๔,๐๐๐	-	
	ทรบ.นกคลาน	หนองยาว	๕,๐๐๐	-	
	ฝายหนองหูช้าง	หนองยาว	๗๐๐	-	
	รวม		**๑๔,๗๐๐**		
	ฝายลานใบเดียว	ลาดยาว	๘,๐๐๐	-	
	ฝายทุ่งหนองไก่หลาย	ลาดยาว	๓,๐๐๐	-	
	ฝายขุดลาดบริบาล	ลาดยาว	๕๐๐	-	
	รวม		**๑๑,๕๐๐**		
	ฝายทุ่งมน	ห้วยน้ำหอม	๕,๐๐๐	-	
	ฝายวังหิน	ห้วยน้ำหอม	๕,๐๐๐	-	
	ฝายห้วยยายเหม	ห้วยน้ำหอม	๖,๐๐๐	-	
	ฝายคลองโพธิ์	ห้วยน้ำหอม	๔,๐๐๐	-	
	ฝายบ้านสะเดาซ้าย	ห้วยน้ำหอม	๓,๐๐๐	-	
	รวม		**๒๓,๐๐๐**		
	ฝายมาบแก	มาบแก	๖,๐๐๐	-	
	รวม		**๖,๐๐๐**		
	ฝายหนองเดิ่น	หนองนมวัว	๓,๐๐๐	-	
	ทรบ.ห้วยหินลับพร้อมระบบส่งน้ำ	หนองนมวัว	๗๐๐	-	
	รวม		**๓,๗๐๐**		
	ทรบ.บ้านวังทัพเกวียน	ศาลเจ้าไก่ต่อ	๒,๕๐๐	-	
	ฝายแม่เปิ่น	ศาลเจ้าไก่ต่อ	๘๐๐	-	
	รวม		**๓,๓๐๐**		
	ฝายห้วยใหญ่	สร้อยละคร	๓,๐๐๐	-	
	รวม		**๓,๐๐๐**		
	รวมทั้งอำเภอ		**๙๙,๒๐๐**		
เก้าเลี้ยว	ทรบ.หนองเต่า	หนองเต่า	๕,๐๐๐	-	
	ทรบ.กัลยารัตน์	หนองเต่า	๔,๐๐๐	-	
	รวม		**๙,๐๐๐**		
	ทรบ.เนินพยอม	หัวดง	๖,๐๐๐	-	
	ทรบ.บ้านกระเบื้อง	หัวดง	๓,๐๐๐	-	
	รวม		**๙,๐๐๐**		
	ทรบ.หาดเสลา	เขาดิน	๒,๐๐๐	-	
	ปรับปรุงคลองแร่ พร้อมอาคาร	เขาดิน	๑,๐๐๐	-	
	รวม		**๓,๐๐๐**		
	รวมทั้งอำเภอ		**๒๑,๐๐๐**		

อำเภอ	ชื่อโครงการชลประทาน	ตำบล	ที่ตั้งโครงการ (ไร่)		
			พื้นที่โครงการ	พื้นที่ชลประทาน	หมายเหตุ
ชุมแสง	ทรบ.ห้วงสระ	บางเคียน	๔,๐๐๐	-	
	ทรบ.คลองท่ามะนาว	บางเคียน	๔,๐๐๐	-	
	ทรบ.คลองบางไผ่	บางเคียน	๓,๐๐๐	-	
	ทรบ.บางหว้า	บางเคียน	๒,๕๐๐	-	
	ทรบ.คลองวังคลัก	บางเคียน	๔,๐๐๐	-	
	รวม		**๑๗,๕๐๐**		
	อาคารบังคับน้ำหนองพะตะพัง	ทับกฤชใต้	๒๐๐	-	
	รวม		**๒๐๐**		
	ทรบ.คลองพะเนินพร้อมปรับปรุงคลองสินชัย	ท่าไม้	๒๐๐	-	
	รวม		**๒๐๐**		
	รวมทั้งอำเภอ		**๑๗,๙๐๐**		
ตากฟ้า	อ่าง ฯตะกรุดพันธ์มั่น	อุดมธัญญา	อุปโภคบริโภค	-	
	ฝายดำรงค์รักษ์	อุดมธัญญา	๒,๐๐๐	-	
	ทรบ.บ้านร่องกระทุ่ม	อุดมธัญญา	๕๐๐	-	
	อ่าง ฯบ้านร่องกระทุ่ม	อุดมธัญญา	อุปโภคบริโภค	-	
	รวม		**๒,๕๐๐**		
	อ่าง ฯบ้านซับตะเคียน	สุขสำราญ	อุปโภคบริโภค	-	
	อ่าง ฯบ้านพุขาม	สุขสำราญ	อุปโภคบริโภค	-	
	รวม		๐		
	ฝายบ้านไผ่นาเริง	ตากฟ้า	๒,๐๐๐	-	
	รวม		**๒,๐๐๐**		
	รวมทั้งอำเภอ		**๔,๕๐๐**		
ตาคลี	ฝายห้วยซับใหญ่	หัวหวาย	๑๕,๐๐๐	-	
	ทรบ..ห้วยทรัพย์ใหญ่	หัวหวาย	๑๕,๐๐๐	-	
	รวม		**๓๐,๐๐๐**		
	ขุดคลองส่งน้ำจันเสน-บ้านลาดทิพรส	จันเสน	๕,๐๐๐	-	
	รวม		**๕,๐๐๐**		
	ฝายห้วยราด	หนองโพ	๖๐๐	-	
	รวม		**๖๐๐**		
	ฝายบ้านหนองคูน้อย	ลาดทิพรส	๓,๐๐๐	-	
	รวม		**๓,๐๐๐**		
	รวมทั้งอำเภอ		**๓๘,๖๐๐**		
ท่าตะโก	ทรบ.คลองเจ็ดดง	พนมรอก	๑๕,๐๐๐	-	
	ทรบ.ห้วยธารทหาร	พนมรอก	๑,๘๐๐	-	
	รวม		**๑๖,๘๐๐**		

อำเภอ	ชื่อโครงการชลประทาน	ตำบล	ที่ตั้งโครงการ (ไร่)		
			พื้นที่โครงการ	พื้นที่ชลประทาน	หมายเหตุ
	ทรบ.ท่าตะโก	ท่าตะโก	๕,๐๐๐	-	
	ทรบ.บ้านไดตามุ่ย	ท่าตะโก	๑,๖๐๐	-	
	ขุดลอกคลองเตาขนมจีน	ท่าตะโก	๘,๐๐๐	-	
	พัฒนาคลองไดมะขามป้อม พร้อมอาคารประกอบ	ท่าตะโก	๕๐๐	-	
	รวม		**๑๕,๑๐๐**		
	ทรบ.หนองสะเอ้ง	สายลำโพง	๔,๐๐๐	-	
	ทรบ.คลองสายลำโพง	สายลำโพง	๔,๐๐๐	-	
	ทรบ.บ้านหนองเบน	สายลำโพง	๘๐๐	-	
	ทรบ.บ้านหนองตันเต่า	สายลำโพง	๑,๐๐๐	-	
	ทรบ.บ้านหนองสะเอ้ง	สายลำโพง	๑,๐๐๐	-	
	อาคารบังคับน้ำบ้านชะลอมแหน	สายลำโพง	๑,๐๐๐	-	
	ระบบระบายน้ำคลองคลองห้วยตะโกลาด ระยะที่ ๒	สายลำโพง	๘๐๐	-	
	รวม		**๑๒,๖๐๐**		
	ทรบ.คร่อเรียงราย	พนมเศษ	๓,๐๐๐	-	
	ทรบ.บ้านพนมเศษเหนือ	พนมเศษ	๓,๐๐๐	-	
	รวม		**๖,๐๐๐**		
	ทรบ.วังรอใต้	วังมหากร	๓,๐๐๐	-	
	ปรับปรุงคลองบ้านขอนดู่-ไผ่ตาสิง	วังมหากร	๒,๐๐๐	-	
	ระบบระบายน้ำคลองวังมหากร	วังมหากร	๒๕๐	-	
	รวม		**๕,๒๕๐**		
	อ่างฯ บ้านหัวถนน	หัวถนน	อุปโภคบริโภค	-	
	รวม		**๐**		
	ปรับปรุงลำห้วยเขว้าพร้อม (ระยะที่ ๑)	ดอนคา	๓,๐๐๐	-	
	ปรับปรุงลำห้วยเขว้า (ระยะที่ ๒)	ดอนคา	๑๐,๐๐๐	-	
	ปรับปรุงคลองเขว้าพร้อมอาคาร(ระยะที่ ๓)	ดอนคา	๓,๕๐๐	-	
	ทรบ.บ้านวังแรง	ดอนคา	๒,๓๐๐	-	
	ทรบ.บ้านวังตะแบก	ดอนคา	๑,๕๐๐	-	
	รวม		**๒๐,๓๐๐**		
	ทรบ.บ้านโคกกระถิน	วังใหญ่	๗๐๐	-	
	รวม		**๗๐๐**		

อำเภอ	ชื่อโครงการชลประทาน	ตำบล	ที่ตั้งโครงการ (ไร่)		
			พื้นที่โครงการ	พื้นที่ชลประทาน	หมายเหตุ
	อาคารบังคับน้ำวัดป่าสิริวัฒนวิสุทธิ์	ทำนบ	๔๐๐	-	
	รวม		**๔๐๐**		
	รวมทั้งอำเภอ		**๗๗,๑๕๐**		
บรรพตพิสัย	ทรบ.เขาหน้าผา	ท่างิ้ว	๑๐,๐๐๐	-	
	ทรบ.หนองน้ำเขียว	ท่างิ้ว	๑๐,๐๐๐	-	
	ทรบ.คลองชะโอน	ท่างิ้ว	๓,๐๐๐	-	
	รวม		**๒๓,๐๐๐**		
	ซ่อมฝายเขาหน้าผา	บ้านแดน	๑,๘๕๐	-	
	ทรบ.คลองน้ำห้าม	บ้านแดน	๑๐,๐๐๐	-	
	ฝายหนองหัวลิง	บ้านแดน	๒,๕๐๐	-	
	รวม		**๑๔,๓๕๐**		
	ทรบ.คลองกระดาน	บางแก้ว	๕,๐๐๐	-	
	ทรบ.บางแก้ว	บางแก้ว	๓,๐๐๐	-	
	ทรบ.วัดโบสถ์	บางแก้ว	(อยู่ในพื้นที่ขนาดกลาง)	-	
	ระบบผันน้ำคลองสาขาแม่น้ำปิง	บางแก้ว	๒,๐๐๐	-	
	รวม		**๑๐,๐๐๐**		
	ทรบ.คลองกระท้อน	หูกวาง	๒๐,๖๓๕	-	
	รวม		**๒๐,๖๓๕**		
	ทรบ.คลองเคียน	หนองกรด	๘,๐๐๐	-	
	รวม		**๘,๐๐๐**		
	ทรบ.บ้านจิกลาด	หนองตางู	๕,๐๐๐	-	
	ทรบ.หนองตางู	หนองตางู	๔,๐๐๐	-	
	ทรบ.เนินสะอาด	หนองตางู	๒,๐๐๐	-	
	อาคารบังคับน้ำคลองยาง (คลองโป่ง)	หนองตางู	๖๐๐	-	
	รวม		**๑๑,๖๐๐**		
	ทรบ.บ้านคลอง	อ่างทอง	๓,๐๐๐	-	
	ทรบ.บ้านท่าแรต	อ่างทอง	๓,๐๐๐	-	
	รวม		**๖,๐๐๐**		
	อาคารบังคับน้ำคลองอ่างทอง	ด่านช้าง	๒,๕๐๐	-	
	รวม		**๒,๕๐๐**		
	รวมทั้งอำเภอ		**๙๖,๐๘๕**		
พยุหะคีรี	ทรบ.หนองลาดค้าวใหญ่	ย่านมัทรี	๒,๐๐๐	-	
	รวม		**๒,๐๐๐**		

อำเภอ	ชื่อโครงการชลประทาน	ตำบล	ที่ตั้งโครงการ (ไร่)		
			พื้นที่โครงการ	พื้นที่ชลประทาน	หมายเหตุ
	อ่าง ฯหนองไม้แดง	นิคมเขาบ่อแก้ว	อุปโภคบริโภค	-	
	อ่าง ฯประชาบดี	นิคมเขาบ่อแก้ว	อุปโภคบริโภค	-	
	อ่าง ฯสระนางสรง	นิคมเขาบ่อแก้ว	อุปโภคบริโภค	-	
	รวม		**๐**		
	อ่าง ฯเขากลางนา	เขาทอง	อุปโภคบริโภค	-	
	รวม		**๐**		
	ทรบ.บ้านมะขามเทศ	ยางขาว	๒,๐๐๐	-	
	รวม		**๒,๐๐๐**		
	ทรบ.บ้านหนองคล่อ	น้ำทรง	๕,๐๐๐	-	
	ทรบ.คลองสาลี่	น้ำทรง	๒,๐๐๐	-	
	รวม		**๗,๐๐๐**		
	อ่าง ฯห้วยบง	เขากะลา	อุปโภคบริโภค	-	
	รวม		**๐**		
	อาคารบังคับน้ำพร้อมขุดลอกคลองวังคาง	สระทะเล	๒,๕๐๐	-	
	อาคารบังคับน้ำพร้อมขุดลอกคลองวังนา	สระทะเล	๑,๒๐๐	-	
	รวม		**๓,๗๐๐**		
	ระบบกระจายน้ำหนองปึก	พยุหะคีรี	อุปโภคบริโภค	-	
	อาคารบังน้ำบึงกระดิ่ง	พยุหะคีรี	อุปโภคบริโภค	-	
	รวม		**๐**		
	รวมทั้งอำเภอ		**๑๔,๗๐๐**		
ไพศาลี	ทรบ.วังน้ำลัด,ทรบ.ห้วยใหญ่	วังน้ำลัด	๑๒,๐๐๐	-	
	ทรบ.บ้านหนองโพธิ์ศรี	วังน้ำลัด	๓,๐๐๐	-	
	ทำนบดินตะกรุดภิบาล	วังน้ำลัด	๖,๐๐๐	-	
	ทรบ.บ้านหินกลิ้ง	วังน้ำลัด	๖,๐๐๐	-	
	รวม		**๒๗,๐๐๐**		
	ฝายพุฝรั่ง	วังข่อย	๔,๐๐๐	-	
	ฝายทรัพย์สมบูรณ์	วังข่อย	๕,๐๐๐	-	
	อาคารบังน้ำคลองห้วยแปด	วังข่อย	๒๐๐	-	
	รวม		**๙,๒๐๐**		
	ฝายหนองม่วง	นาขอม	๘,๐๐๐	-	
	ปรับปรุงลำห้วยนาขอมพร้อมอาคาร	นาขอม	๓,๕๐๐	-	

อำเภอ	ชื่อโครงการชลประทาน	ตำบล	ที่ตั้งโครงการ (ไร่)		
			พื้นที่โครงการ	พื้นที่ชลประทาน	หมายเหตุ
	ปรับปรุงคลองแยกวังพิกุล	นาขอม	๒๐๐	-	
	อาคารบังคับน้ำคลองวังทรายทอง	นาขอม	๕๐๐	-	
	อาคารบังคับน้ำคลองห้วยใหญ่	นาขอม	๒,๐๐๐	-	
	อาคารบังคับน้ำบ้านหนองม่วงพร้อมอาคารประกอบ	นาขอม	๒,๔๐๐	-	
	ระบบระบายน้ำคลองน้ำใส	นาขอม	๔๐๐	-	
	รวม		**๑๗,๐๐๐**		
	ทรบ.บ้านกระโดนปม	สำโรงชัย	๓,๐๐๐	-	
	ปรับปรุงคลองห้วยใหญ่ (ระยะ ๓)	สำโรงชัย	๖๐๐	-	
	ปรับปรุงคลองห้วยใหญ่ (ระยะ ๖)	สำโรงชัย	๑,๐๐๐	-	
	ปรับปรุงคลองห้วยใหญ่ (ระยะ ๕)	สำโรงชัย	๑,๐๐๐	-	
	รวม		**๕,๖๐๐**		
	ปรับปรุงคลองห้วยพับบ่อยาง	โคกเดื่อ	๔,๐๐๐	-	
	ทรบ.บ้านห้วยตะโก	โคกเดื่อ	๑,๒๐๐	-	
	ทรบ.คลองไดระกำ	โคกเดื่อ	๑,๒๐๐	-	
	รวม		**๖,๔๐๐**		
	ปรับปรุงคลองเขาธรรมบท	ไพศาลี	๔,๕๐๐	-	
	รวม		**๔,๕๐๐**		
	ปรับปรุงคลองห้วยใหญ่พร้อม ระยะ ๑	ตะคร้อ	๖๐๐	-	
	ปรับปรุงคลองห้วยใหญ่พร้อม ระยะ ๒	ตะคร้อ	๖๐๐	-	
	รวม		**๑,๒๐๐**		
	อาคารบังคับน้ำห้วยดินสอพอง	โพธิ์ประสาท	๕๐๐	-	
	รวม		**๕๐๐**		
	รวมทั้งอำเภอ		**๗๑,๔๐๐**		
หนองบัว	ทรบ.ห้วยน้ำสาดและขุดลอกคลอง	วังบ่อ	๑๒,๐๐๐	-	
	รวม		**๑๒,๐๐๐**		
	อ่าง ฯคลองสมอ	หนองกลับ	๒,๐๐๐	-	
	ทรบ.วังมะเดื่อ	หนองกลับ	๘,๐๐๐	-	
	อาคารบังคับน้ำคลองสมอพร้อมขุดลอก	หนองกลับ	๕๐๐	-	

อำเภอ	ชื่อโครงการชลประทาน	ตำบล	ที่ตั้งโครงการ (ไร่)		
			พื้นที่โครงการ	พื้นที่ชลประทาน	หมายเหตุ
	อาคารบังคับน้ำคลองสมอ ระยะ ๒	หนองกลับ		-	
	ฝายรอบอ่างเก็บน้ำเขาพระ	หนองกลับ		-	
	อ่างฯเขาพระ แห่งที่ ๑	หนองกลับ		-	
	ระบบระบายน้ำคลองคันเบ็ด พร้อมอาคารประกอบ	หนองกลับ	๓๐๐	-	
	รวม		**๑๐,๘๐๐**		
	อ่างฯ ร่องดู่	หนองบัว	๔,๐๐๐	-	
	ปรับปรุงหนองคูพร้อมอาคารประกอบ	หนองบัว	๓,๐๐๐	-	
	ปรับปรุงคลองส่งน้ำจากอ่างฯคลองสมอ	หนองบัว		-	
	ทรบ.บ้านหนองพุ่งซ่อม	หนองบัว	๑,๐๐๐	-	
	ทรบ.บ้านห้วยน้อย	หนองบัว	๑,๒๐๐	-	
	อ่างฯเขาพระ แห่งที่ ๒	หนองบัว		-	
	รวม		**๙,๒๐๐**		
	ทรบ.บ้านเนินประดู่	ห้วยถั่วใต้	๑,๗๐๐	-	
	รวม		**๑,๗๐๐**		
	ทรบ.บ้านจิกยาวใต้	ห้วยถั่วเหนือ	๑,๕๐๐	-	
	ฝายบ้านห้วยถั่วเหนือ	ห้วยถั่วเหนือ	๖๐๐	-	
	รวม		**๒,๑๐๐**		
	ทรบ.บ้านห้วยวารี	ธารทหาร	๑,๕๐๐	-	
	ทรบ.บ้านเนินมะกอก	ธารทหาร	๑,๐๐๐	-	
	อาคารบังคับน้ำน้ำสาดพร้อมขุดลอก	ธารทหาร	๕๐๐	-	
	อาคารบังคับน้ำคลองน้ำสาด ระยะ ๒	ธารทหาร	๕๐๐	-	
	ระบบระบายน้ำคลองน้ำสาดกลาง	ธารทหาร	๖๕๐	-	
	ระบบระบายน้ำคลองธารทหาร	ธารทหาร	๑,๐๐๐	-	
	รวม		**๕,๑๕๐**	-	
	รวมทั้งอำเภอ		**๔๐,๙๕๐**		
	รวมพื้นที่โครงการทั้งหมด		**๕๙๑,๑๘๕**		

ตารางที่ ๙ จำนวนพื้นที่ชลประทานโครงการสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า

ที่	ชื่อโครงการชลประทาน	ที่ตั้งโครงการชลประทาน			พื้นที่ชลประทานเดิม	พื้นที่ชลประทานใหม่
		ตำบล	อำเภอ	จังหวัด		
๑	สถานีสูบน้ำบ้านท่าจันทร์	โคกหม้อ	ชุมแสง	นครสวรรค์	๑,๗๘๐	๑,๗๘๐
๒	สถานีสูบน้ำบ้านอ้อมราชพงษา	โคกหม้อ	ชุมแสง	นครสวรรค์	๒,๐๑๐	๒,๐๑๐
๓	สถานีสูบน้ำบ้านพันลาน	พันลาน	ชุมแสง	นครสวรรค์	๑,๕๐๐	๑,๕๐๐
๔	สถานีสูบน้ำบ้านวังยาง	พันลาน	ชุมแสง	นครสวรรค์	๑,๘๐๐	๑,๘๐๐
๕	สถานีสูบน้ำบ้านดงขมิ้น	พันลาน	ชุมแสง	นครสวรรค์	๑,๒๐๐	๑,๒๐๐
๖	สถานีสูบน้ำบ้านมะขามเรียง	ฆะมัง	ชุมแสง	นครสวรรค์	๑,๙๒๐	๑,๙๒๐
๗	สถานีสูบน้ำบ้านพรมแดน	ฆะมัง	ชุมแสง	นครสวรรค์	๑,๕๐๐	๑,๕๐๐
๘	สถานีสูบน้ำบ้านแหลมยาง (๒)	ฆะมัง	ชุมแสง	นครสวรรค์	๑,๕๐๐	๑,๕๐๐
๙	สถานีสูบน้ำบ้านดงพิกุล (ฝ)	ฆะมัง	ชุมแสง	นครสวรรค์	๑,๓๐๐	๑,๓๐๐
๑๐	สถานีสูบน้ำบ้านท่าไม้ (๔) (ฝ)	ท่าไม้	ชุมแสง	นครสวรรค์	๑,๕๐๐	๑,๕๐๐
๑๑	สถานีสูบน้ำบ้านท่าไม้ (๒) (ฝ)	ท่าไม้	ชุมแสง	นครสวรรค์	๘๐๐	๘๐๐
๑๒	สถานีสูบน้ำบ้านท่าเตียน (ฝ)	ท่าไม้	ชุมแสง	นครสวรรค์	๑,๕๐๐	๑,๕๐๐
๑๓	สถานีสูบน้ำบ้านทับกฤชใต้	ทับกฤชใต้	ชุมแสง	นครสวรรค์	๑,๗๖๐	๑,๗๖๐
๑๔	สถานีสูบน้ำบ้านทับกฤชกลาง	ทับกฤชใต้	ชุมแสง	นครสวรรค์	๑,๕๐๐	๑,๕๐๐
๑๕	สถานีสูบน้ำบ้านทับกฤชกลาง (๒) (ฝ)	ทับกฤช	ชุมแสง	นครสวรรค์	๑,๕๐๐	๑,๕๐๐
๑๖	สถานีสูบน้ำบ้านจรเข้เผือก	ในเขตฯ	ชุมแสง	นครสวรรค์	๑,๕๐๐	๑,๕๐๐
๑๗	สถานีสูบน้ำบ้านวังตะกอน	เกยไชย	ชุมแสง	นครสวรรค์	๓,๐๐๐	๓,๐๐๐
๑๘	สถานีสูบน้ำบ้านคลองระนงค์ (ฝ)	ไผ่สิงห์	ชุมแสง	นครสวรรค์	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐
๑๙	สถานีสูบน้ำบ้านบางฉ่า	โกรกพระ	โกรกพระ	นครสวรรค์	๑,๒๕๐	๑,๒๕๐
๒๐	สถานีสูบน้ำบ้านบางฉ่า (๒)	โกรกพระ	โกรกพระ	นครสวรรค์	๒,๘๓๗	๒,๘๓๗
๒๑	สถานีสูบน้ำบ้านตานิว	โกรกพระ	โกรกพระ	นครสวรรค์	๑,๔๐๐	๑,๔๐๐
๒๒	สถานีสูบน้ำบ้านในคลอง (ฝ)	โกรกพระ	โกรกพระ	นครสวรรค์	๒,๕๐๐	๒,๕๐๐
๒๓	บ้านหัวแหลม	โกรกพระ	โกรกพระ	นครสวรรค์	๑,๕๐๐	๑,๕๐๐
๒๔	สถานีสูบน้ำบ้านบางมะฝ่อ (ฝ)	บางมะฝ่อ	โกรกพระ	นครสวรรค์	๑,๕๐๐	๑,๕๐๐
๒๕	สถานีสูบน้ำบ้านเนินกร่าง (ฝ)	ยางตาล	โกรกพระ	นครสวรรค์	๑,๕๐๐	๑,๕๐๐
๒๖	สถานีสูบน้ำบ้านหนองตะนิว	ยางตาล	โกรกพระ	นครสวรรค์	๓,๐๐๐	๓,๐๐๐
๒๗	สถานีสูบน้ำบ้านหนองปลาค้าว (ฝ)	นากลาง	โกรกพระ	นครสวรรค์	๒,๐๐๐	๒,๐๐๐
๒๘	สถานีสูบน้ำบ้านระว้า (ฝ)	นากลาง	โกรกพระ	นครสวรรค์	๒,๐๐๐	๒,๐๐๐
๒๙	สถานีสูบน้ำบ้านกระจังงาม (ฝ)	ศาลาแดง	โกรกพระ	นครสวรรค์	๖๐๐	๖๐๐
๓๐	สถานีสูบน้ำบ้านสะพานมอญ	บางประมุง	โกรกพระ	นครสวรรค์	๓,๕๓๙	๓,๕๓๙
๓๑	สถานีสูบน้ำบ้านตากแดด	หาดสูง	โกรกพระ	นครสวรรค์	๑,๕๐๐	๑,๕๐๐
๓๒	สถานีสูบน้ำบ้านหนองหรหมหน่อ	เนินกว้าว	โกรกพระ	นครสวรรค์	๑,๗๕๐	๑,๗๕๐
๓๓	หมู่ ๕,๘	เนินศาลา	โกรกพระ	นครสวรรค์	๕๐๐	๕๐๐
๓๔	สถานีสูบน้ำบ้านหาดสะแก	ย่านมัทรี	พยุหะคีรี	นครสวรรค์	๑,๒๐๐	๑,๒๐๐

ที่	ชื่อโครงการชลประทาน	ที่ตั้งโครงการชลประทาน			พื้นที่ชลประทานเดิม	พื้นที่ชลประทานใหม่
		ตำบล	อำเภอ	จังหวัด		
๓๕	สถานีสูบน้ำบ้านบางปราบ (ฝ)	ย่านมัทรี	พยุหะคีรี	นครสวรรค์	๓,๐๐๐	๓,๐๐๐
๓๖	สถานีสูบน้ำบ้านแหลมยาง	น้ำทรง	พยุหะคีรี	นครสวรรค์	๑,๒๐๐	๑,๒๐๐
๓๗	สถานีสูบน้ำบ้านสำโรง (ฝ)	น้ำทรง	พยุหะคีรี	นครสวรรค์	๓,๐๐๐	๓,๐๐๐
๓๘	สถานีสูบน้ำบ้านยางขาว	ยางขาว	พยุหะคีรี	นครสวรรค์	๒,๘๕๐	๒,๘๕๐
๓๙	สถานีสูบน้ำบ้านท่าโก	ยางขาว	พยุหะคีรี	นครสวรรค์	๒,๐๐๐	๒,๐๐๐
๔๐	สถานีสูบน้ำบ้านยางขาว (๒) (ฝ)	ยางขาว	พยุหะคีรี	นครสวรรค์	๑,๖๗๖	๑,๖๗๖
๔๑	สถานีสูบน้ำบ้านยางขาว (๓)	ยางขาว	พยุหะคีรี	นครสวรรค์	๑,๕๐๐	๑,๕๐๐
๔๒	อบต.พยุหะคีรี	พยุหะ	พยุหะคีรี	นครสวรรค์	๑,๕๐๐	๑,๕๐๐
๔๓	สถานีสูบน้ำบ้านแดน	บ้านแดน	บรรพตพิสัย	นครสวรรค์	๑,๑๐๐	๑,๑๐๐
๔๔	สถานีสูบน้ำบ้านบางตาหงายใต้	บางตาหงาย	บรรพตพิสัย	นครสวรรค์	๒,๓๑๐	๒,๓๑๐
๔๕	สถานีสูบน้ำบ้านหูกวาง	หูกวาง	บรรพตพิสัย	นครสวรรค์	๑,๙๐๐	๑,๙๐๐
๔๖	สถานีสูบน้ำบ้านปากคลอง	บางแก้ว	บรรพตพิสัย	นครสวรรค์	๑,๔๐๐	๑,๔๐๐
๔๗	สถานีสูบน้ำบ้านวัดใหม่	ตาสังข์	บรรพตพิสัย	นครสวรรค์	๒,๐๐๐	๒,๐๐๐
๔๘	สถานีสูบน้ำบ้านตาสังข์ใต้	ตาสังข์	บรรพตพิสัย	นครสวรรค์	๑,๕๔๖	๑,๕๔๖
๔๙	สถานีสูบน้ำบ้านตาสังข์เหนือ (ฝ)	ตาขีด	บรรพตพิสัย	นครสวรรค์	๑,๕๐๐	๑,๕๐๐
๕๐	สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบส่งน้ำบ้านท่าจันทร์	ตาขีด	บรรพตพิสัย	นครสวรรค์	๓,๕๐๐	๓,๕๐๐
๕๑	สถานีสูบน้ำบ้านมหาโพธิ์ (ฝ)	มหาโพธิ์	เก้าเลี้ยว	นครสวรรค์	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐
๕๒	สถานีสูบน้ำบ้านมหาโพธิ์เหนือ	มหาโพธิ์	เก้าเลี้ยว	นครสวรรค์	๒,๐๐๐	๒,๐๐๐
๕๓	สถานีสูบน้ำบ้านคลองช้าง	หัวดง	เก้าเลี้ยว	นครสวรรค์	๓,๐๐๐	๓,๐๐๐
๕๔	สถานีสูบน้ำบ้านหัวดงเหนือ	หัวดง	เก้าเลี้ยว	นครสวรรค์	๒,๒๐๐	๒,๒๐๐
๕๕	สถานีสูบน้ำบ้านท่าใหญ่	หัวดง	เก้าเลี้ยว	นครสวรรค์	๒,๐๐๐	๒,๐๐๐
๕๖	สถานีสูบน้ำบ้านหาดเสลาตก	เขาดิน	เก้าเลี้ยว	นครสวรรค์	๑,๕๐๐	๑,๕๐๐
๕๗	สถานีสูบน้ำบ้านเขาดิน	เขาดิน	เก้าเลี้ยว	นครสวรรค์	๑,๘๐๐	๑,๘๐๐
๕๘	สถานีสูบน้ำบ้านแหลมยางใต้	เขาดิน	เก้าเลี้ยว	นครสวรรค์	๑,๕๐๐	๑,๕๐๐
๕๙	สถานีสูบน้ำบ้านเขาดินใต้	เขาดิน	เก้าเลี้ยว	นครสวรรค์	๑,๖๐๐	๑,๖๐๐
๖๐	สถานีสูบน้ำบ้านเกลางแดด (ฝ)	กลางแดด	เมือง	นครสวรรค์	๒,๕๐๐	๒,๕๐๐
๖๑	สถานีสูบน้ำบ้านแก่ง (ฝ)	บ้านแก่ง	เมือง	นครสวรรค์	๒,๙๐๖	๒,๙๐๖
๖๒	สถานีสูบน้ำบ้านยางเอน	บ้านมะเกลือ	เมือง	นครสวรรค์	๑,๕๐๐	๑,๕๐๐
๖๓	สถานีสูบน้ำบ้านบางพระหลวง (ฝ)	บางพระหลวง	เมือง	นครสวรรค์	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐
	รวมพื้นที่โครงการสูบน้ำไฟฟ้า				**๑๑๗,๖๓๔**	**๑๑๗,๖๓๔**

ที่มา : โครงการชลประทานนครสวรรค์

๒.๑.๕ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จังหวัดนครสวรรค์ มีพื้นที่ ๕,๙๕๓,๕๑๗.๗๓ ไร่ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ จังหวัดนครสวรรค์มีพื้นที่ป่าไม้จากการแปลตีความโดยใช้ข้อมูลภาพจากถ่ายดาวเทียม Sentinel-๒ และดาวเทียม Landsat ๘ เป็นเนื้อที่ ๕๘๒,๖๑๓.๑๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙.๗๙ ของพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ (สำนักจัดการที่ดินป่าไม้, กรมป่าไม้) ซึ่งประกอบด้วยพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน ๗ พื้นที่ เนื้อที่รวมทั้งสิ้น ๓๖๔,๙๕๗.๘๗ ไร่ และพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (อุทยานแห่งชาติ เขตห้ามล่าสัตว์ป่า ฯลฯ) จำนวน ๘ พื้นที่ เนื้อที่รวมทั้งสิ้น ๔๖๒,๒๓๔.๘๖ ไร่

ภาพที่ ๓ แสดงพื้นที่ป่าไม้จังหวัดนครสวรรค์

ตารางที่ ๑๐ พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติจังหวัดนครสวรรค์

ลำดับ	ป่าสงวนแห่งชาติ	เนื้อที่ป่าตามกฎกระทรวง (ไร่)	เนื้อที่ป่าสงวนในปัจจุบัน (ไร่)	หมายเหตุ
๑	ป่าแม่วงก์ – แม่เปิน	๑,๐๘๐,๗๒๕.๐๐	๒๕๗,๕๔๐.๕๖	ตัดพื้นที่อนุรักษ์และพื้นที่ สปก. ออก
๒	ป่าเขาคอก ป่าเขาโลมนาง ป่าเขาสอยดาว	๑๐๕,๖๐๐.๐๐	๕๕,๕๗๐.๗๕	ตัดพื้นที่อนุรักษ์และพื้นที่ สปก. ออก
๓	ป่าเขาสูงและป่าเขาพระ	๖๕,๘๐๐.๐๐	๑๖,๘๗๘.๓๕	ตัดพื้นที่อนุรักษ์และพื้นที่ สปก. ออก
๔	ป่าเขาสนามชัย	๕๕,๓๑๒.๐๐	๑๘,๓๔๘.๐๓	ตัดพื้นที่อนุรักษ์และพื้นที่ สปก. ออก
๕	ป่าเขาหลวง	๑๐,๘๕๖.๒๕	๒,๙๓๔.๔๙	ตัดพื้นที่อนุรักษ์และพื้นที่ สปก. ออก
๖	ป่าดงยางห้วยพลับ	๑,๐๐๐.๐๐	๕๒.๖๒	ตัดพื้นที่อนุรักษ์และพื้นที่ สปก. ออก
๗	ป่าคุ้มครอง ป่าคลองบางประมุง	-	๑๓,๖๓๓.๐๗	ตัดพื้นที่อนุรักษ์และพื้นที่ สปก. ออก
รวม	**๗ พื้นที่**	**๑,๓๑๙,๒๙๓.๒๕**	**๓๖๔,๙๕๗.๘๗**	

๑) พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน ๗ พื้นที่

- **ป่าแม่วงก์ – แม่เปิน** เป็นป่าสงวนตามประกาศกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๐๑ ออกตามความในพระราชบัญญัติคุ้มครองและสงวนป่า พ.ศ. ๒๔๘๑ อยู่ในท้องที่ตำบลห้วยน้ำหอม อำเภอลาดยาว ตำบลแม่เปิน อำเภอแม่เปิน ตำบลปางสวรรค์ อำเภอชุมตาบง และตำบลแม่เล่ย์ อำเภอแม่วงก์ จังหวัดนครสวรรค์ เนื้อที่ ๑,๐๘๐,๗๒๕ ไร่ พันธุ์ไม้เด่น ได้แก่ ไม้สัก ยาง ตะเคียน มะค่า เป็นต้น
- **ป่าเขาคอก ป่าเขาโลมนาง และป่าเขาสอยดาว** เป็นป่าสงวนแห่งชาติตามประกาศกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑,๐๑๓ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๖ อยู่ในท้องที่ตำบลวังน้ำลัด ตำบลโคกเดื่อ ตำบลวังข่อย และตำบลตะคร้อ อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ ครอบคลุมพื้นที่ ๑๐๕,๖๐๐ ไร่ พันธุ์ไม้เด่น ได้แก่ เต็ง รัง ไม้ไผ่ เป็นต้น
- **ป่าเขาสูงและป่าเขาพระ** เป็นป่าสงวนแห่งชาติตามประกาศกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑,๒๓๙ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๘ อยู่ในท้องที่ตำบลทุ่งทอง ตำบลหนองกลับ ตำบลหนองบัว ตำบลวังบ่อ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว ตำบลวังน้ำลัด อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ เนื้อที่ ๖๕,๘๐๐ ไร่ พันธุ์ไม้เด่น ได้แก่ เต็ง รัง เหียง ลานป่า เป็นต้น
- **ป่าเขาหลวง** เป็นป่าสงวนแห่งชาติตามประกาศกฎกระทรวง ฉบับที่ ๗๐๓ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๗ อยู่ในท้องที่ตำบลวังม้า อำเภอลาดยาว ตำบลหนองกรด อำเภอเมืองนครสวรรค์ และตำบลบางประมุง ตำบลนากลาง ตำบลศาลาแดง ตำบลเนินศาลา อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ เนื้อที่ ๕๕,๓๑๒ ไร่ พันธุ์ไม้เด่น ได้แก่ เต็ง รัง ประดู่ แดง ชิงชัน เป็นต้น
- **ป่าเขาสนามชัย** เป็นป่าสงวนตามประกาศกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๕๙ พ.ศ. ๒๕๐๖ ออกตามความในพระราชบัญญัติคุ้มครองและสงวนป่า พ.ศ. ๒๔๘๑ อยู่ในท้องที่ตำบลเขากะลา และตำบลนิคมเขาบ่อแก้ว อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ เนื้อที่ ๑๐,๘๕๖.๒๕ ไร่ พันธุ์ไม้เด่น ได้แก่ เต็ง รัง แดง มะค่าโมง เป็นต้น
- **ป่าดงยางห้วยพลับ** เป็นป่าสงวนตามประกาศกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๙ พ.ศ. ๒๕๐๑ ออกตามความในพระราชบัญญัติคุ้มครองและสงวนป่า พ.ศ. ๒๔๘๑ อยู่ในท้องที่ตำบลบ้านแดน อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ เนื้อที่ ๑,๐๐๐ ไร่ ปัจจุบันได้มอบพื้นที่ให้กับ สปก. ทั้งหมด
- **ป่าคุ้มครองบางประมุง** พ.ร.ฎ.กำหนดป่าคลองบางประมุง ในท้องที่ตำบลนครสวรรค์ตก ตำบลตะเคียนเลื่อน ตำบลบางประมุง และตำบลบางมะฝ่อ อำเภอเมืองนครสวรรค์ และอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ให้เป็นป่าคุ้มครอง พุทธศักราช ๒๔๘๕ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๕๙ ตอนที่ ๕๙ หน้า ๑,๖๕๐ เนื้อที่ ๑๓,๖๓๓ ไร่

ตารางที่ ๑๑ พื้นที่ป่าอนุรักษ์จังหวัดนครสวรรค์

ลำดับ	ป่าอนุรักษ์	เนื้อที่ (ไร่)	การกำหนดเป็นพื้นที่อนุรักษ์
๑	อุทยานแห่งชาติแม่วงก์	๒๙๒,๒๗๗.๔๖	พระราชกฤษฎีกา วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๓๐
๒	เขตห้ามล่าสัตว์ป่าบึงบอระเพ็ด	๖๖,๒๕๐	ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘
๓	วนอุทยานเขาหลวง	๒๙,๘๒๗.๐๒	ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓
๔	วนอุทยานถ้ำเพชร-ถ้ำทอง	๔,๗๐๓	ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๓
๕	สวนรุกขชาติไพศาลี	๑,๕๒๘	ประกาศกรมป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๔๐
๖	พื้นที่เตรียมการกำหนดเป็น เขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขาไม้กระทู้-เขาน้ำอุ่น	๔๐,๘๙๒	-อยู่ระหว่างเตรียมการกำหนด-
๗	พื้นที่เตรียมการกำหนดเป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขาคอก-เขาสอยดาว	๒๕,๖๔๓	-อยู่ระหว่างเตรียมการกำหนด-

ลำดับ	ป่าอนุรักษ์	เนื้อที่ (ไร่)	การกำหนดเป็นพื้นที่อนุรักษ์
๘	พื้นที่เตรียมการกำหนดเป็นวนอุทยานเขาหน่อ-เขาแก้ว	๑,๑๑๔.๓๘	-อยู่ระหว่างเตรียมการกำหนด-
รวม	**๘ พื้นที่**	**๔๖๒,๒๓๔.๘๖**	

ตารางที่ ๑๒ พื้นที่ป่าอนุรักษ์จังหวัดนครสวรรค์ แยกรายอำเภอ

ลำดับ	อำเภอ	ชื่อป่าอนุรักษ์	เนื้อที่ (ไร่)
๑	อ.โกรกพระ	วนอุทยานเขาหลวง	๑๕,๔๒๗.๙๒
๒	อ.ชุมแสง	เขตห้ามล่าสัตว์ป่าบึงบอระเพ็ด	๑๔,๒๒๒.๗๐
๓	อ.ตากฟ้า	วนอุทยานถ้ำเพชร-ถ้ำทอง	๑,๘๑๙.๐๕
๔	อ.ตาคลี	วนอุทยานถ้ำเพชร-ถ้ำทอง	๒,๘๘๔.๒๘
๕	อ.ท่าตะโก	เขตห้ามล่าสัตว์ป่าบึงบอระเพ็ด	๑๗,๐๕๓.๒๕
๖	อ.ไพศาลี	สวนรุกขชาติไพศาลี	๑,๔๕๓.๖๙
		พื้นที่เตรียมการกำหนดเป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขาคอก-เขาสอยดาว	๒๕,๖๔๓
๗	อ.เมืองนครสวรรค์	เขตห้ามล่าสัตว์ป่าบึงบอระเพ็ด	๓๕,๔๗๗.๖๙
		วนอุทยานเขาหลวง	๖,๑๘๑.๔๓
๘	อ.แม่เปิน	อุทยานแห่งชาติแม่วงก์	๖๑,๘๒๑.๒๐
๙	อ.แม่วงก์	อุทยานแห่งชาติแม่วงก์	๒๒๘,๕๙๙.๙๗
		พื้นที่เตรียมการกำหนดเป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขาไม้กระทู้-เขาน้ำอุ่น	๒๗,๓๓๐
๑๐	อ.ลาดยาว	วนอุทยานเขาหลวง	๘,๒๑๖.๘๓
๑๑	อ.บรรพตพิสัย	พื้นที่เตรียมการกำหนดเป็นวนอุทยานเขาหน่อ-เขาแก้ว	๑,๑๑๔.๓๘
๑๒	อ.ชุมตาบง	พื้นที่เตรียมการกำหนดเป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขาไม้กระทู้-เขาน้ำอุ่น	๑๓,๕๖๒
ผลรวมทั้งหมด			**๔๖๒,๒๓๔.๘๖**

๒) พื้นที่ป่าอนุรักษ์ จำนวน ๘ พื้นที่

- **อุทยานแห่งชาติแม่วงก์** มีพื้นที่ครอบคลุมท้องที่อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร และอำเภอแม่วงก์ และอำเภอแม่เปิน จังหวัดนครสวรรค์ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำลำธาร ตามเทือกเขาสูงชันก่อกำเนิดเป็นน้ำตกที่สวยงาม ๔-๕ แห่ง ทั้งเป็นต้นกำเนิดของลำน้ำแม่วงก์ที่สำคัญของจังหวัดนครสวรรค์ นอกจากนี้ยังมีแก่งหินทำให้เกิดน้ำตกเล็กๆ ตามแก่งหินนี้ ตลอดจนมีหน้าผาที่สวยงามตามธรรมชาติ มีเนื้อที่ ๕๕๘,๗๕๐ ไร่ (รวมพื้นที่จังหวัดกำแพงเพชร) ในช่วงฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน – เดือนกุมภาพันธ์ เป็นช่วงที่เหมาะแก่การไปท่องเที่ยวมากที่สุด เพราะอากาศค่อนข้างหนาวเย็น
- **เขตห้ามล่าสัตว์ป่าบึงบอระเพ็ด** มีพื้นที่ครอบคลุมตำบลพระนอน ตำบลแควใหญ่ ตำบลเกรียงไกร ตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง ตำบลวังมหากร ตำบลพนมเศษ อำเภอท่าตะโก และตำบลทับกฤช อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ บึงบอระเพ็ดเคยอุดมสมบูรณ์ด้วยนกน้ำนานาชนิด แต่มีการมีล่าและดักนกขาย ทำให้จำนวนนกลดลงอย่างน่าวิตก งานจัดการสัตว์ป่า กองบำรุง จึงได้รวบรวมข้อมูลรายงานต่อกรมป่าไม้ (เดิม)

เพื่อให้ดำเนินการเป็นเขตห้ามล่าสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้กำหนดเป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่า เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๘ เนื้อที่ ๖๖,๒๕๐ ไร่

- **วนอุทยานเขาหลวง** มีพื้นที่ครอบคลุม ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง ตำบลวังม้า อำเภอลาดยาว และตำบลนากลาง ตำบลศาลาแดง ตำบลเนินศาลา อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ก่อนการจัดตั้งวนอุทยานพบว่าทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ได้ถูกใช้ประโยชน์โดยขาดการควบคุมตลอดจนปัญหาด้านไฟป่า ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรมลง มีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของชุมชนที่อาศัยโดยรอบและใกล้เคียง กรมป่าไม้จึงได้จัดตั้ง วนอุทยานเขาหลวงขึ้นเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพพื้นที่ ครอบคลุมพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าเขาหลวง ท้องที่จังหวัดนครสวรรค์และจังหวัดอุทัยธานีเนื้อที่ ๕๙,๓๗๕ ไร่
- **วนอุทยานถ้ำเพชร-ถ้ำทอง** ตั้งอยู่ที่ตำบลตาคลี อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ มีเนื้อที่ ๔,๖๕๙ ไร่ ส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวถ้ำหินปูน ปัจจุบันได้พัฒนาเส้นทางเดินให้สามารถเข้าเที่ยวชมความงามของหินงอกหินย้อย จำนวน ๙ ถ้ำ นอกจากนี้ยังมีเส้นทางศึกษาธรรมชาติเขาหินปูน ระยะทาง ๑,๒๐๐ เมตร ในเส้นทางศึกษาธรรมชาติมีทรัพยากรธรรมชาติที่น่าสนใจ เช่น ธรณีวิทยาของเขาหินปูน ซากดึกดำบรรพ์สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังอายุเพอร์เมียน ป่าละเมาะเขาหินปูน พืชเฉพาะถิ่น และพืชสมุนไพรหลากหลายชนิด
- **สวนรุกขชาติไพศาลี** หรือสวนรุกขชาติ ๑๐๐ ปี กรมป่าไม้ (ซับสมบูรณ์) ตั้งอยู่ที่ ตำบลวังข่อย อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ จัดตั้งขึ้นเพื่อการอนุรักษ์พันธุ์ไม้ป่า ในท้องถิ่นและในพื้นที่ใกล้เคียงนำมาปลูกรวบรวมไว้ เพื่อการศึกษาวิจัยและเป็นแหล่งเก็บเมล็ดไม้ ใช้ประโยชน์เนื้อไม้ พืชกินได้ พืชสมุนไพร พืชมีพิษ รวมทั้งพืชให้ดอกสวยงามต่างๆ เพื่อให้ผู้ที่สนใจได้ศึกษาหาความรู้และใช้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- **พื้นที่เตรียมการกำหนดเป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขาไม้กระทู้-เขาน้ำอุ่น** มีพื้นที่ครอบคลุม ตำบลเขาขนกัน ตำบลแม่เลย์ ตำบลแม่วงก์ ตำบลวังซ่าน อำเภอแม่วงก์ ตำบลปางสวรรค์ อำเภอชุมตาบง จังหวัดนครสวรรค์ และตำบลปางมะค่า อำเภอขาณุวรลักษบุรี ตำบลหินดาต ตำบลปางตาไว อำเภอปางศิลาทอง ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร มีเนื้อที่รวม ๖๐,๘๗๑ ไร่ อยู่ในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ ๔๐,๘๙๒ ไร่
- **พื้นที่เตรียมการกำหนดเป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขาคอก-เขาสอยดาว** มีพื้นที่ครอบคลุม ตำบลตะคร้อ ตำบลสำโรงชัย ตำบลวังข่อย ตำบลไพศาลี อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ เนื้อที่ ๒๕,๖๔๓ ไร่ เป็นแนวเชื่อมต่อเขตจังหวัดเพชรบูรณ์และจังหวัดลพบุรี เป็นแหล่งต้นน้ำที่สำคัญของอำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ มีความหลากหลายของสัตว์ป่าในพื้นที่ ทั้งสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม นก สัตว์เลื้อยคลาน สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก พื้นที่ ส่วนใหญ่เป็นภูเขาแบ่งเป็น ๓ กลุ่มใหญ่ ได้แก่ กลุ่มเขาคอก กลุ่มเขาสอยดาว และกลุ่มเขาสามหมื่น ทรัพยากรป่าไม้ ประกอบด้วยป่า ๔ ประเภทได้แก่ ป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง ป่าดิบแล้ง และป่าทุ่งหญ้า
- **พื้นที่เตรียมการกำหนดเป็นวนอุทยานเขาหน่อ-เขาแก้ว** ตั้งอยู่ที่ ตำบลบ้านแดน อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ มีเนื้อที่ที่ยังคงสภาพป่า ประมาณ ๑,๑๑๔ ไร่ เป็นกลุ่มยอดเขาหินปูน รูปทรงสวยงามแปลกตา สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจนบนถนนพหลโยธิน ช่วงจังหวัดนครสวรรค์ – กำแพงเพชร เป็นพื้นที่มีความโดดเด่น ทางธรณีวิทยาสูงและมีศักยภาพในการใช้ประโยชน์ในการท่องเที่ยวและสนับสนุนการเรียนรู้ทางธรณีวิทยา นอกจากนี้ยังได้รับการประกาศให้เป็นมรดกทางธรรมชาติของท้องถิ่นอันควรอนุรักษ์ ในปีแห่งการพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๓๒

๓) พื้นที่ป่าไม้จากข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียม

จากการจัดทำข้อมูลสภาพทรัพยากรป่าไม้ของประเทศ เพื่อใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านการจัดการทรัพยากรป่าไม้ของกรมป่าไม้และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยนำข้อมูลภาพถ่าย

ดาวเทียมไทยโชต และLandsat-๘ ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๖ จังหวัดนครสวรรค์เหลือพื้นที่ป่าไม้ทั้งหมด ๕๘๑,๗๙๙.๖๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙.๗๗ ของพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์

นิยามพื้นที่ป่าไม้ : พื้นที่ปกคลุมของพืชพรรณที่สามารถจำแนกได้ว่าเป็นไม้ยืนต้นปกคลุมเป็นผืนต่อเนื่อง ขนาดไม่น้อยกว่า ๓.๑๒๕ ไร่ และหมายรวมถึงทุ่งหญ้าและลานหินที่มีอยู่ ตามธรรมชาติที่ปรากฏล้อมรอบด้วยพื้นที่ที่จำแนกได้ว่าเป็นพื้นที่ป่าไม้ โดยไม่รวมถึงสวนยูคาลิปตัสหรือพื้นที่ที่มีต้นไม้แต่ประเมินได้ว่าผลผลิตหลักของการดำเนินการไม่ใช่เนื้อไม้ ได้แก่ พื้นที่วนเกษตร สวนผลไม้ สวนยางพารา และสวนปาล์ม

ตารางที่ ๑๓ พื้นที่ป่าคงสภาพจังหวัดนครสวรรค์จากข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียม Sentinel-๒ และดาวเทียม Landsat ๘ ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ – ๒๕๖๖

ปี พ.ศ.	พื้นที่ (ตร.กม.)	พื้นที่ (ไร่)	% ของพื้นที่จังหวัด
๒๕๕๑	๘๘๑.๑๐	๕๕๐,๖๘๕.๗๖	๙.๑๘
๒๕๕๖	๘๗๔.๙๐	๕๔๖,๘๑๕.๕๗	๙.๑๘
๒๕๕๗	๘๘๑.๘๔	๕๕๑,๑๕๐.๙๕	๙.๒๖
๒๕๕๘	๘๘๖.๕๔	๕๕๔,๐๘๘.๔๙	๙.๓๑
๒๕๕๙	๘๙๓.๙๖	๕๕๘,๗๒๓.๘๗	๙.๓๘
๒๕๖๐	๙๐๘.๙๗	๕๖๘,๑๐๗.๓๒	๙.๕๔
๒๕๖๑	๙๒๖.๔๒	๕๗๙,๐๑๑.๓๗	๙.๗๓
๒๕๖๒	๙๒๗.๔๘	๕๗๙,๖๗๖.๑๒	๙.๗๔
๒๕๖๓	๙๒๘.๒๘	๕๘๐,๑๗๔.๕๓	๙.๗๕
๒๕๖๔	๙๒๘.๙๒	๕๘๐,๕๗๕.๕๑	๙.๗๕
๒๕๖๕	๙๓๒.๑๘	๕๘๒,๖๑๓.๑๙	๙.๗๙
๒๕๖๖	๙๓๐.๘๘	**๕๘๑,๗๙๙.๖๖**	**๙.๗๗**

ที่มา : http://forestinfo.forest.go.th/, สำนักจัดการที่ดินป่าไม้ กรมป่าไม้

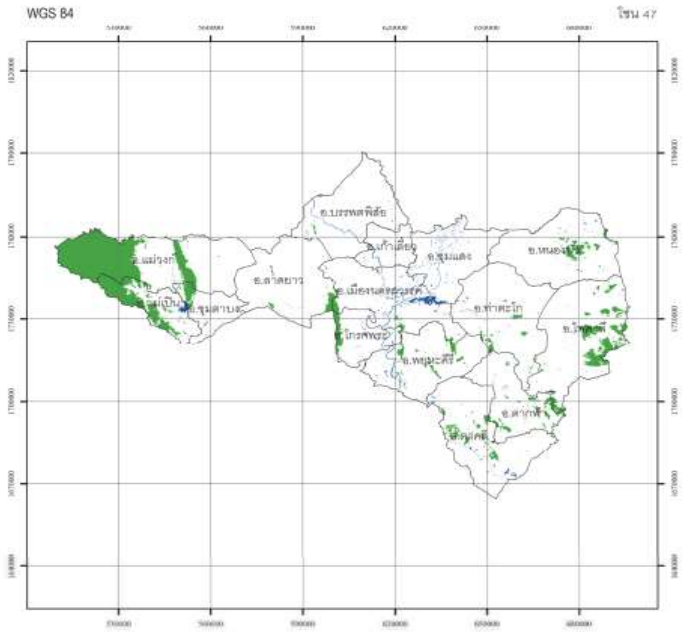

ภาพที่ ๔ แผนที่แสดงสภาพพื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทย และจังหวัดนครสวรรค์ ปี พ.ศ. ๒๕๖๖
(ที่มา : **http://forestinfo.forest.go.th/,** สำนักจัดการที่ดินป่าไม้ กรมป่าไม้)

๔) ป่าชุมชน ตามที่ได้มีการตราพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนได้ร่วมกับรัฐในการอนุรักษ์ฟื้นฟู จัดการ บำรุงรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนในรูปแบบของป่าชุมชน ให้ชุมชนสามารถจัดการป่าชุมชนและได้ประโยชน์จากป่าชุมชนอันจะส่งผลให้ชุมชนดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และความหลากหลาย ทางชีวภาพ เกิดเจตคติในการดูแลรักษาและจัดการป่าชุมชนร่วมกับรัฐ ช่วยป้องกันการตัดไม้โดยผิดกฎหมายและการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่า เป็นการรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและความหลากหลาย ทางชีวภาพให้มีความสมบูรณ์และยั่งยืน โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จังหวัดนครสวรรค์มีพื้นที่ป่าชุมชน ทั้งสิ้น ๑๕๔ แห่ง เนื้อที่ ๘๖,๔๘๙ ไร่ ๒ งาน ๖๔ ตารางวา รายละเอียดตามตาราง

ตารางที่ ๑๔ พื้นที่ป่าชุมชนจังหวัดนครสวรรค์ ตามพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒

ที่	อำเภอ	จำนวน (ป่าชุมชน)	เนื้อที่ป่าชุมชนแยกตามประเภทป่า (ไร่)		รวมพื้นที่ป่าชุมชน (ไร่-งาน-ตารางวา)
			ป่าสงวนแห่งชาติ	ป่า พ.ร.บ. ป่าไม้ฯ	
๑	เมืองนครสวรรค์	๔	-	๘๗๗-๐-๐๐	๘๗๗-๐-๐๐
๒	โกรกพระ	๑	๖๖-๐-๐๐	-	๖๖-๐-๐๐
๓	ชุมแสง	-	-	-	-
๔	หนองบัว	๗	๒๔-๐-๐๐	๑,๗๘๗-๐-๐๐	๑,๘๑๑-๐-๐๐
๕	บรรพตพิสัย	๓	-	๑๔๔-๐-๐๐	๑๔๔-๐-๐๐
๖	เก้าเลี้ยว	-	-	-	-
๗	ตาคลี	๑๘	-	๗,๔๙๘-๐-๐๐	๗,๔๙๘-๐-๐๐
๘	ท่าตะโก	๒๒	-	๔,๘๔๕-๐-๐๐	๔,๘๔๕-๐-๐๐
๙	ไพศาลี	๒๖	๑๔,๓๑๖-๐-๐๐	๑๐,๕๑๔-๐-๐๐	๒๔,๘๓๐-๐-๐๐
๑๐	พยุหะคีรี	๑๖	๑,๓๓๙-๐-๐๐	๘,๐๕๔-๐-๐๐	๙,๓๙๓-๐-๐๐
๑๑	ลาดยาว	-	-	-	-
๑๒	ตากฟ้า	๒๙	-	๑๔,๙๙๓-๐-๐๐	๑๔,๙๙๓-๐-๐๐
๑๓	แม่วงก์	๑๐	๔,๑๐๓-๐-๐๐	-	๔,๑๐๓-๐-๐๐
๑๔	แม่เปิน	๑๒	๑๗,๒๗๘-๐-๐๐	-	๑๗,๒๗๘-๐-๐๐
๑๕	ชุมตาบง	๖	๖๕๑-๒-๖๔	-	๖๕๑-๒-๖๔
		๑๕๔	**๓๗,๗๗๗-๒-๖๔**	**๔๘,๗๑๒-๐-๐๐**	**๘๖,๔๘๙-๒-๖๔**

ที่มา : สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๔ สาขานครสวรรค์

ภาพที่ ๕ แผนที่แสดงพื้นที่ป่าชุมชนจังหวัดนครสวรรค์

๒.๑.๖ สถิติการเกิดสาธารณภัยในจังหวัดและพื้นที่เสี่ยงภัย

ภัยแล้ง (Drought)

ภัยแล้งเป็นภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์เป็นประจำมีสาเหตุมาจากสภาพลมฟ้าอากาศที่มีความแห้งแล้งผิดปกติ จากการที่ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล ฝนทิ้งช่วงมีระยะเวลายาวนานกว่าปกติ อีกทั้งมีแหล่งน้ำธรรมชาติในพื้นที่มีจำนวนน้อยเพราะเป็นที่ดอนราบและสูงหรือมีแหล่งน้ำอยู่แต่สามารถเก็บกักน้ำได้ด้วยประสิทธิภาพต่ำ เพราะแหล่งน้ำมีความตื้นเขิน ดินไม่อุ้มน้ำ พื้นที่มีความลาดชันสูง อัตราการระเหยของน้ำมีสูงทำให้ปริมาณน้ำมีไม่เพียงพอต่อความจำเป็นที่ต้องใช้ของภาคส่วนต่างๆ ดังนั้นหากเกิดความแห้งแล้งอย่างรุนแรงและครอบคลุมพื้นที่เป็นบริเวณกว้าง จะทำให้เกิดการขาดแคลนน้ำดื่มน้ำใช้ พืชพันธุ์ไม้ต่างๆ ขาดน้ำทำให้พืชต่างๆ ไม่เจริญเติบโตตามปกติ โดยพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งของจังหวัดนครสวรรค์สามารถแบ่งพื้นที่ ดังนี้

พื้นที่ทางด้านทิศตะวันตกของจังหวัด ซึ่งเป็นพื้นที่ของอำเภอแม่วงก์ อำเภอแม่เปิน อำเภอชุมตาบง และอำเภอลาดยาว ที่ลักษณะภูมิประเทศ เป็นภูเขาสลับซับซ้อนหลายลูกและเป็นที่ดอนมีความลาดเทสูง จากทางทิศตะวันตกซึ่งเป็นบริเวณที่มีภูเขาและเป็นพื้นที่ป่าของอุทยานห้วยขาแข้ง มีป่าทึบสลับป่าเบญจพรรณและเป็นแหล่งกำเนิดของลำน้ำสาขาของลำน้ำแม่วงก์และลำน้ำสาขาอื่นๆ

พื้นที่ตอนกลางของจังหวัด ซึ่งเป็นพื้นที่ของอำเภอเมืองนครสวรรค์ อำเภอโกรกพระ อำเภอบรรพตพิสัย อำเภอเก้าเลี้ยว และอำเภอชุมแสง พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม แต่มีพื้นที่บางส่วนเป็นที่ดอนสลับที่ลุ่มดอนลาด แต่ไม่มากเท่าทางด้านทิศตะวันตกของจังหวัด มีลำน้ำธรรมชาติบึงบอระเพ็ด และหนองบึงธรรมชาติส่วนในพื้นที่ของ อำเภอพยุหะคีรีมีปริมาณความต้องการใช้น้ำสูง ทั้งในภาคการเกษตรและอุปโภคบริโภค แหล่งน้ำที่มีอยู่มีความตื้นเขินไม่สามารถกักเก็บน้ำไว้ใช้ในช่วงหน้าแล้งได้เพียงพอ

พื้นที่ด้านทิศตะวันออกของจังหวัด ประกอบด้วยพื้นที่ อำเภอไพศาลี อำเภอตาคลีอำเภอหนองบัว อำเภอท่าตะโก อำเภอตากฟ้า ถึงแม้ว่ามีบึงบอระเพ็ด และลำน้ำธรรมชาติหลายสายไหลผ่าน เช่น คลองน้ำสาด คลองวังมะเขือ ในพื้นที่อำเภอหนองบัว ลำห้วยวังน้ำลัด ลำห้วยตะโก คลองตักน้ำห้วยใหญ่ และห้วยหิน ในพื้นที่ อำเภอไพศาลี และห้วยน้ำวิ่ง และห้วยบ่อทอง ในพื้นที่อำเภอตากฟ้า แต่เป็นลำน้ำที่มีสภาพตื้นเขิน ถูกบุกรุก เก็บกักน้ำไว้ใช้ในฤดูแล้งได้ปริมาณน้อย และมีแหล่งกักเก็บน้ำท่าไม่เพียงพอ

ตารางที่ ๑๕ สถิติสถานการณ์ภัยแล้ง ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๖๗ ของจังหวัดนครสวรรค์

ปี พ.ศ.	จำนวน (ครั้ง)	จำนวน (อำเภอ)	ความเสียหาย		
			จำนวน (หมู่บ้าน)	จำนวน (ตำบล)	มูลค่า (บาท)
๒๕๕๓	๑๔	๑๔	๖๗๓	๗๗	๒๖,๒๙๓,๑๕๐
๒๕๕๔	๑๑	๑๑	๕๓๒	๕๕	๓,๕๗๒,๒๑๗
๒๕๕๕	๑๕	๑๕	๑,๐๖๒	๑๐๕	๓๓,๒๙๙,๑๑๔
๒๕๕๖	๑๔	๑๔	๗๓๐	๘๓	๒๓,๓๔๐,๔๗๑
๒๕๕๗	๘	๘	๑๙๕	๒๑	๑,๓๐๔,๗๒๑
๒๕๕๘	๑๕	๑๕	๔๙๗	๕๓	๒๐๗,๘๙๒,๔๒๑
๒๕๕๙	๘	๘	๑๑๗	๑๔	-
๒๕๖๐	-	-	-	-	-
๒๕๖๑	-	-	-	-	-
๒๕๖๒	๖	๖	๑๖๔	๒๖	๑๐๗,๙๖๕,๓๗๓
๒๕๖๓	๔	๓	๑๒๕	๑๒	๒๐๔,๖๒๙,๑๙๗

ปี พ.ศ.	จำนวน (ครั้ง)	จำนวน (อำเภอ)	ความเสียหาย		
			จำนวน (หมู่บ้าน)	จำนวน (ตำบล)	มูลค่า (บาท)
๒๕๖๔	๓	๓	๙๒	๑๓	๑๑๕,๐๙๗,๐๓๘
๒๕๖๕	-		-	-	-
๒๕๖๖	๔	๒	๕๗	๕	๓๔,๓๔๔,๐๗๘
๒๕๖๗	-	-	-	-	-

ที่มา : ประกาศเขตพื้นที่การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินเนื่องจากภัยแล้งและฝนแล้ง ปี ๒๕๕๓ – ๒๕๖๗

อุทกภัย (Flood)

อุทกภัย คือ ภัยที่เกิดขึ้นจากฝนตกหนักในพื้นที่นั้นต่อเนื่องกันเป็นเวลานานจากการเกิดพายุหมุนเขตร้อนลมมรสุมและร่องความกดอากาศต่ำมีกำลังแรงทำให้น้ำท่าในพื้นที่มีปริมาณมากและน้ำท่าที่ไหลมาจากพื้นที่อื่นที่มีระดับสูงกว่า ทำให้เกินความสามารถในการกักเก็บของแหล่งน้ำที่มีอยู่และศักยภาพในการระบายน้ำออกจากพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและได้สร้างความเสียหายแก่ทรัพย์สิน ผลผลิตการเกษตร เสียหายและสูญเสียชีวิตของผู้ประสบภัย พื้นที่เสี่ยงอุทกภัยของจังหวัดนครสวรรค์ แยกเป็นพื้นที่ ดังนี้

พื้นที่ด้านทิศตะวันตกของจังหวัด ประกอบด้วย ๔ อำเภอ ได้แก่ อำเภอแม่วงก์ อำเภอแม่เปิน อำเภอชุมตาบง และอำเภอลาดยาว มีลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบลาดเอียงจากทิศตะวันตก ซึ่งเป็นบริเวณมีภูเขาสลับซับซ้อนหลายลูก เป็นพื้นที่ป่าของอุทยานห้วยขาแข้ง มีป่าทึบสลับกับป่าเบญจพรรณและเป็นแหล่งกำเนิดของลำน้ำสาขา ของลำน้ำแม่วงก์ ได้แก่ ห้วยผาแดง คลองแม่เรวา คลองตลิ่งสูง คลองห้วยทราย ลำน้ำแม่วงก์อยู่ตอนเหนือ พื้นที่ถัดจากบริเวณภูเขาลงมาเป็นที่ราบสูง ลุ่มๆ ดอนๆ ลาดเท มีลักษณะเป็นลูกคลื่นลอนลาดมาก มีลำน้ำสำคัญไหลผ่านหลายสาย ได้แก่ ลำน้ำแม่วงก์ คลองโพธิ์ และน้ำวังม้า เป็นต้น สภาพภัยน้ำท่วมเป็นแบบน้ำไหลหลากของน้ำท่าปริมาณมากด้วยระยะเวลาไม่นาน และน้ำท่วมขังเป็นเวลาไม่นาน

พื้นที่ตอนกลางของจังหวัด ประกอบด้วย ๖ อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองนครสวรรค์ อำเภอบรรพตพิสัย อำเภอเก้าเลี้ยว อำเภอโกรกพระ อำเภอพยุหะคีรี และอำเภอชุมแสง พื้นที่เป็นที่ราบลุ่มต่ำและมีหนองบึงขนาดใหญ่หลายแห่ง โดยเฉพาะ บึงบอระเพ็ด ซึ่งพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีขนาดใหญ่สุดในประเทศไทย นอกจากนั้นยังมีแม่น้ำน่านและแม่น้ำปิงที่มีความคดเคี้ยวมากไหลผ่าน ทำให้กระแสน้ำกัดเซาะตลิ่งพังเมื่อมีน้ำท่าในลำน้ำปริมาณมากและไหลอย่างรวดเร็ว พื้นที่บางส่วนเป็นจุดบรรจบของแม่น้ำยม และแม่น้ำน่าน ที่ตำบลเกยไชย อำเภอชุมแสง ทำให้น้ำเอ่อท่วมตลิ่งทั้งสองฝั่งในช่วงฤดูน้ำหลาก ลักษณะน้ำท่วมจะเป็นน้ำท่วมแบบน้ำแช่ขัง ในที่ราบลุ่มและในที่ลุ่มเป็นเวลานาน เนื่องจากปริมาณน้ำท่าที่เกิดจากฝนตกหนักต่อเนื่องในพื้นที่ และน้ำท่าปริมาณมากไหลตามลำแม่น้ำปิง และแม่น้ำน่านจากพื้นที่ตอนเหนือของจังหวัดนครสวรรค์ และมีปริมาณมากจนกระทั่งไม่สามารถระบายลงสู่ที่ลุ่มน้ำด้านล่างหรือไหลออกสู่ปากน้ำได้ทัน เพราะทางเดินของน้ำแคบและตื้นเขิน

พื้นที่ด้านตะวันออกของจังหวัด ประกอบด้วย ๕ อำเภอ ได้แก่ อำเภอท่าตะโก อำเภอหนองบัว อำเภอไพศาลี อำเภอตากฟ้า และ อำเภอตาคลี สภาพภัยน้ำท่วมเป็นแบบน้ำไหลหลาก ด้วยระยะเวลาไม่นาน และน้ำท่วมขังเป็นเวลาไม่นานเพราะว่าพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลาดเอียงจากทางทิศตะวันออกไปสู่ทิศตะวันตก และเป็นพื้นที่ที่เป็นทางน้ำไหลจากจังหวัดเพชรบูรณ์ จึงทำให้มีน้ำท่วมแบบน้ำไหลหลากในฤดูฝน หากมีฝนตกในพื้นที่เป็นเวลานาน

ตารางที่ ๑๖ สถิติสถานการณ์อุทกภัย ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๖๗ ของจังหวัดนครสวรรค์

ปี พ.ศ.	จำนวน (อำเภอ)	ความเสียหาย		
		จำนวน(หมู่บ้าน)	จำนวน (ตำบล)	มูลค่า (บาท)
๒๕๕๓	๑๕	๑,๓๒๕	๑๒๘	๔,๖๐๘,๕๐๐
๒๕๕๔	๑๕	๑,๒๗๐	๑๒๕	๗๖๕,๘๔๒,๗๔๔
๒๕๕๕	๑๑	๔๐๘	๕๓	๑๘,๔๓๙,๒๘๕
๒๕๕๖	๑๕	๗๕๕	๙๖	๘,๗๔๙,๖๙๗
๒๕๕๗	๒	๑๓	๑	๔๗๙,๕๐๐
๒๕๕๘	๕	๒๔๕	๓๑	๒๕๘,๗๘๑๐๒๕
๒๕๕๙	๑๕	๑,๑๖๑	๑๒๑	๒๙๑,๐๐๐
๒๕๖๐	๑๔	๑,๑๗๔	๑๑๗	๓๓๖,๙๖๒
๒๕๖๑	-	-	-	-
๒๕๖๒	-	-	-	-
๒๕๖๓	-	-	-	-
๒๕๖๔	๑๕	๑,๓๐๘	๑๒๕	๖,๘๙๗,๖๙๗
๒๕๖๕	๑๕	๑,๓๐๓	๑๒๖	๕๑๔,๓๙๘,๖๕๒
๒๕๖๖	๖	๑๕๕	๒๘	๑๐,๕๑๒,๘๗๙.๕๐
๒๕๖๗	๑๐	๓๘๓	๕๕	๒๒,๒๖๙,๕๗๕.๕๐

ที่มา : ประกาศเขตพื้นที่การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน และประกาศเขตพื้นที่ประสบสาธารณภัย เนื่องจากอุทกภัย ปี ๒๕๕๓ - ๒๕๖๗ (ปี ๒๕๖๑- ๒๕๖๓ จังหวัดนครสวรรค์ไม่มีการประกาศเขตพื้นที่การให้ความช่วยเหลือฯ เนื่องจากอุทกภัย)

๒.๒ ข้อมูลด้านการปกครอง

๒.๒.๑ เขตการปกครองส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๖

จังหวัดนครสวรรค์ จัดรูปการปกครองตามลักษณะการปกครองส่วนภูมิภาค โดยแบ่งออกเป็น ๑๕ อำเภอ ๑,๔๓๒ หมู่บ้าน ๑๒๘ ตำบล และจัดรูปการปกครองตามลักษณะการปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ แห่ง เทศบาล ๒๑ แห่ง (เทศบาลนคร ๑ แห่ง เทศบาลเมือง ๒ แห่ง เทศบาลตำบล ๑๘ แห่ง) และองค์การบริหารส่วนตำบล ๑๒๑ แห่ง

ตารางที่ ๑๗ เขตการปกครองส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๗

ที่	อำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวน ตำบล	จำนวน เทศบาล	จำนวน อบต.
๑	เมืองฯ	๗๔๘.๒๖๘	๑๗๒	๑๖	๒	๑๖
๒	โกรกพระ	๒๙๗.๑๙๔	๖๕	๙	๓	๗
๓	ชุมแสง	๗๑๖.๗๒๖	๑๒๖	๑๑	๒	๑๑
๔	ลาดยาว	๖๙๑.๐๙๖	๑๔๙	๑๒	๒	๑๒
๕	บรรพตพิสัย	๙๐๙.๘๙๗	๑๑๘	๑๓	๒	๑๒
๖	หนองบัว	๘๑๙.๕๐๕	๑๐๗	๙	๑	๙
๗	ตาคลี	๘๕๔.๐๖๒	๑๒๕	๑๐	๒	๑๐
๘	เก้าเลี้ยว	๒๕๖.๗๑๓	๔๓	๕	๑	๔

ที่	อำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนตำบล	จำนวนเทศบาล	จำนวนอบต.
๙	ท่าตะโก	๖๐๗.๒๒๕	๑๑๒	๑๐	๑	๑๐
๑๐	ตากฟ้า	๕๗๐.๖๙๒	๗๖	๗	๒	๖
๑๑	ไพศาลี	๙๗๙.๔๕๗	๑๐๑	๘	๑	๘
๑๒	พยุหะคีรี	๗๔๐.๗๙๔	๑๒๕	๑๑	๒	๙
๑๓	แม่วงก์	๗๖๖.๘๐๘	๖๖	๔	-	๔
๑๔	แม่เปิน	๒๖๐.๒๐๐	๒๔	๑	-	๑
๑๕	ชุมตาบง	๓๗๙.๐๔๐	๒๓	๒	-	๒
รวม		**๙,๕๙๗.๖๗๗**	**๑,๔๓๒**	**๑๒๘**	**๒๑**	**๑๒๑**

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดนครสวรรค์, ข้อมูลเดือน ณ ธันวาคม ๒๕๖๗

๒.๒.๒ ประชากรจังหวัดนครสวรรค์

ประชากรจังหวัดนครสวรรค์ ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๗ จำนวน ๑,๐๑๔,๔๐๑ คน เป็นชาย จำนวน ๔๙๓,๒๘๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๖๒ เป็นหญิง จำนวน ๕๒๑,๑๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๓๘ อำเภอที่มีประชากรมากที่สุด คือ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จำนวน ๒๔๐,๑๒๗ คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๒๓.๖๗ ของประชากรทั้งจังหวัด อำเภอที่มีประชากรน้อยที่สุด คือ อำเภอชุมตาบง จำนวน ๑๗,๖๔๕ คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๑.๗๓ พื้นที่จังหวัด ๙,๕๙๗.๖๗๗ ตร.กม. ความหนาแน่นของประชากรลดลง

ตารางที่ ๑๘ จำนวนประชากรจำแนกตามเขตการปกครองรายอำเภอและเพศ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๖๗

อำเภอ	พ.ศ. ๒๕๖๔			พ.ศ. ๒๕๖๕		
	จำนวนประชากรชาย (คน)	จำนวนประชากรหญิง (คน)	จำนวนประชากรรวม	จำนวนประชากรชาย (คน)	จำนวนประชากรหญิง (คน)	จำนวนประชากรรวม
เมืองนครสวรรค์	๑๑๕,๗๗๓	๑๒๕,๔๓๓	๒๔๑,๒๐๖	๑๑๔,๘๑๙	๑๒๕,๓๐๘	๒๔๐,๑๒๗
โกรกพระ	๑๖,๓๒๐	๑๗,๒๑๗	๓๓,๕๓๗	๑๖,๑๙๖	๑๗,๑๒๖	๓๓,๓๒๒
ชุมแสง	๒๙,๗๕๗	๓๑,๘๙๐	๖๑,๖๔๗	๒๙,๕๑๒	๓๑,๖๐๒	๖๑,๑๑๔
หนองบัว	๓๑,๙๕๒	๓๓,๐๗๔	๖๕,๐๒๖	๓๑,๖๗๔	๓๒,๗๗๘	๖๔,๔๕๒
บรรพตพิสัย	๔๐,๗๘๐	๔๒,๖๕๒	๘๓,๔๓๒	๔๐,๓๙๓	๔๒,๑๘๗	๘๒,๕๘๐
เก้าเลี้ยว	๑๖,๔๖๔	๑๗,๔๓๗	๓๓,๙๐๑	๑๖,๓๑๑	๑๗,๓๐๓	๓๓,๖๑๔
ตาคลี	๔๙,๕๒๑	๕๑,๘๔๗	๑๐๑,๓๖๘	๔๙,๑๖๔	๕๑,๓๖๐	๑๐๐,๕๒๔
ท่าตะโก	๓๑,๕๑๖	๓๓,๒๕๑	๖๔,๗๖๗	๓๑,๑๓๙	๓๒,๙๒๗	๖๔,๐๖๖
ไพศาลี	๓๔,๐๖๔	๓๕,๑๙๗	๖๙,๒๖๑	๓๓,๗๖๗	๓๔,๙๔๒	๖๘,๗๐๙
พยุหะคีรี	๒๘,๗๒๘	๓๐,๙๘๓	๕๙,๗๑๑	๒๘,๖๕๕	๓๐,๘๓๓	๕๙,๔๘๘
ลาดยาว	๓๙,๗๐๗	๔๑,๗๐๓	๘๑,๔๑๐	๓๙,๓๐๗	๔๑,๓๕๐	๘๐,๖๕๗
ตากฟ้า	๑๙,๐๔๙	๑๙,๘๐๖	๓๘,๘๕๕	๑๘,๘๘๗	๑๙,๖๗๑	๓๘,๕๕๘
แม่วงก์	๒๔,๕๑๔	๒๔,๗๖๑	๔๙,๒๗๕	๒๔,๓๗๐	๒๔,๕๘๗	๔๘,๙๕๗

อำเภอ	พ.ศ. ๒๕๖๔			พ.ศ. ๒๕๖๕		
	จำนวนประชากรชาย (คน)	จำนวนประชากรหญิง (คน)	จำนวนประชากรรวม	จำนวนประชากรชาย (คน)	จำนวนประชากรหญิง (คน)	จำนวนประชากรรวม
แม่เปิน	๑๐,๓๙๓	๑๐,๓๒๙	๒๐,๗๗๒	๑๐,๓๐๒	๑๐,๒๘๖	๒๐,๕๘๘
ชุมตาบง	๘,๘๓๗	๘,๙๒๘	๑๗,๗๖๕	๘,๗๘๕	๘,๘๖๐	๑๗,๖๔๕
รวม	**๔๙๗,๓๗๕**	**๕๒๔,๕๐๘**	**๑,๐๒๑,๘๘๓**	**๔๙๓,๒๘๑**	**๕๒๑,๑๒๐**	**๑,๐๑๔,๔๐๑**

ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๗

เมื่อพิจารณาประชากรที่มีสัญชาติไทยและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ตามกลุ่มอายุ ปี ๒๕๖๗ พบว่า ประชากรอายุ ๐ - ๑๔ ปี มีจำนวน ๑๓๕,๙๗๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๔๐ อายุ ๑๕ - ๖๐ ปี จำนวน ๖๔๕,๗๓๐ คน หรือร้อยละ ๖๓.๖๖ อายุ ๖๑ ปีขึ้นไป จำนวน ๒๓๒,๖๙๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๙๔ ประชากรวัยเด็กและแรงงานลดลง ประชากรผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น เมื่อเทียบกับปี ๒๕๖๐ จำนวนประชากรลดลงร้อยละ ๔.๗๘ แต่จำนวนบ้านเพิ่มขึ้นร้อยละ ๗.๗๗

๒.๓ ข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค

๒.๓.๑ การคมนาคม

จังหวัดนครสวรรค์อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครตามเส้นทางหลวงแผ่นดินสายเอเชีย ๒๓๗ กิโลเมตร จังหวัดนครสวรรค์ เป็นจังหวัดที่เป็นประตูสู่ภาคเหนือ การเดินทางติดต่อกับจังหวัดต่างๆ นับได้ว่าสะดวกมาก เส้นทางการติดต่อทางถนนระหว่างจังหวัดต่างๆ มีเส้นทางสายหลักๆ ดังนี้

- **การคมนาคมทางรถยนต์**

๑. ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑ (พหลโยธิน) จากกรุงเทพฯ ผ่านนครสวรรค์ไปสิ้นสุดที่เชียงราย เป็นเส้นทางสายหลักและสายดั้งเดิมที่ใช้ในการคมนาคมเชื่อมระหว่างภาคเหนือกับภาคกลาง เส้นทางสายนี้ส่วนใหญ่เป็นเส้นทาง ๒ เลน ขณะนี้ถนนช่วงนครสวรรค์ - กำแพงเพชร เป็น ๔ เลนแล้ว กำลังมีการขยายไปถึงจังหวัดเชียงใหม่

๒. ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข ๓๒ (บางปะอิน - นครสวรรค์) เป็นเส้นทางหลวงแผ่นดินที่แยกออกจากเส้นทางหมายเลข ๑ เริ่มจากอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ลัดสู่นครสวรรค์ เส้นทางสายนี้เป็นเส้นทาง ๘ เลน ทำให้การเดินทางสู่จังหวัดนครสวรรค์สะดวกและรวดเร็วมาก ใช้เวลาประมาณ ๒ ชั่วโมงครึ่ง ในระยะทาง ๒๓๗ กิโลเมตร จากกรุงเทพฯ ถึงนครสวรรค์ เส้นทางนี้ประสานต่อกับเส้นทางหมายเลข ๑ ที่จังหวัดนครสวรรค์มุ่งสู่จังหวัดเชียงราย

๓. ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๑ เป็นทางหลวงที่แยกจากเส้นทางหมายเลข ๓๒ (อินทร์บุรี - เขาทราย) ตรงอำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ผ่านอำเภอตากฟ้า ท่าตะโก หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ เข้าสู่จังหวัดพิษณุโลก ไปสิ้นสุดที่จังหวัดเชียงใหม่ ตามเส้นทางสายนี้มีถนนเชื่อมเข้าตัวอำเภอไพศาลี ตาคลี ท่าตะโก อำเภอเมืองฯ และอำเภอชุมแสง และมีถนนเครือข่ายเชื่อมอำเภอต่างๆ ที่กล่าวด้วย

๔. ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๑๗ เป็นเส้นทางเชื่อมระหว่างจังหวัดนครสวรรค์กับจังหวัดพิษณุโลก โดยผ่านทางอำเภอเก้าเลี้ยว อำเภอบรรพตพิสัย ออกทางอำเภอโพทะเลของจังหวัดพิจิตรไปสู่จังหวัดพิษณุโลก ทำให้การติดต่อไปยังจังหวัดพิษณุโลกและพิจิตรสะดวกและรวดเร็วขึ้นมาก (ระยะทางประมาณ ๑๓๑ กิโลเมตร)

๕. ทางหลวงแผ่นดิน ๒๒๕ (นครสวรรค์ - ชัยภูมิ) เป็นเส้นทางเชื่อมระหว่างนครสวรรค์กับจังหวัดต่างๆ ทางภาคอีสาน เส้นทางนี้ผ่านทางอำเภอชุมแสง อำเภอหนองบัว ตัดผ่านเส้นทางหลวงหมายเลข ๑๑, ๒๑ ที่อำเภอหนองบัว อำเภอบึงสามพัน (จังหวัดเพชรบูรณ์) สู่จังหวัดชัยภูมิ

การเดินทางติดต่อกับจังหวัดข้างเคียง มีเส้นทางเชื่อมต่อผ่านอำเภอต่างๆ มากมาย พอสรุปเป็นหลักใหญ่ๆ ได้ดังนี้

๑. กรุงเทพฯ (ผ่านสระบุรี - ลพบุรี - ชัยนาท) ตามเส้นทางหมายเลข ๑

๒. กรุงเทพฯ (ผ่านบางบัวทอง - สุพรรณบุรี - ชัยนาท) ตามเส้นทางหมายเลข ๓๔๐ เข้าสู่ เส้นทางหมายเลข ๑ ชัยนาท ผ่านเข้าพยุหะคีรี หรือเส้นทางสายเอเชีย (บางปะอิน - นครสวรรค์) ตามเส้นทางหมายเลข ๓๒

๓. ชัยนาท - อำเภอเมืองนครสวรรค์ ประมาณ ๖๐ กิโลเมตร

๔. อุทัยธานี - อำเภอเมืองนครสวรรค์ ผ่านทางอำเภอโกรกพระ (หมายเลข ๓๒๒๐, ๓๓๑๙ และ ๓๐๐๕) ประมาณ ๓๖ กิโลเมตร ผ่านทางถนนสายเอเชีย (หมายเลข ๓๓๓ และ ๓๒) ประมาณ ๔๗ กิโลเมตร

๕. พิษณุโลก - อำเภอเมืองนครสวรรค์ ประมาณ ๑๓๑ กิโลเมตร

๖. พิจิตร - อำเภอเมืองนครสวรรค์ ประมาณ ๑๑๐ กิโลเมตร

๗. สุพรรณบุรี (ผ่านถนนหมายเลข ๓๔๐) ประมาณ ๑๕๕ กิโลเมตร

๘. สิงห์บุรี (ผ่านถนนเอเชีย หมายเลข ๓๒, ๑) ประมาณ ๙๕ กิโลเมตร

๙. ลพบุรี (ผ่านถนนเอเชีย หมายเลข ๓๒, ๑) ประมาณ ๑๓๕ กิโลเมตร

๑๐. กำแพงเพชร (ผ่านถนนพหลโยธิน หมายเลข ๑) ประมาณ ๑๒๐ กิโลเมตร

๑๑. ตาก (ผ่านถนนพหลโยธิน หมายเลข ๑) ประมาณ ๑๘๐ กิโลเมตร

๑๒. เพชรบูรณ์ (ผ่านทางถนนหมายเลข ๒๒๕ และแยกเข้าถนนหมายเลข ๒๑) ประมาณ ๑๙๒ กิโลเมตร โดยมีเส้นทางคมนาคมขนส่งในเขตพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ แบ่งเป็น

ทางหลวงแผ่นดิน ในความดูแลของแขวงทางหลวงนครสวรรค์ที่ ๑ และแขวงทางหลวงนครสวรรค์ที่ ๒ (ตากฟ้า) กรมทางหลวง จำนวน ๔๙ สายทาง ระยะทาง ๑,๑๐๓.๗๕๘ กิโลเมตร

ทางหลวงชนบท ในความดูแลของแขวงทางหลวงชนบทนครสวรรค์ กรมทางหลวงชนบท จำนวน ๔๙ สายทาง ระยะทาง ๗๓๙.๒๐๔ กิโลเมตร

ทางหลวงท้องถิ่น ในความดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีจำนวน ๖,๗๙๓ สาย ระยะทางรวม ๙,๔๒๑.๖๗๐๕ กิโลเมตร ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่อำเภอเมืองนครสวรรค์ อำเภอตาคลี อำเภอบรรพตพิสัย อำเภอพยุหะคีรี และอำเภอลาดยาว

- **คมนาคมทางรถไฟ**

จังหวัดนครสวรรค์มีเส้นทางรถไฟ มีสถานีรถไฟ ๑๕ สถานี ผ่านตัวอำเภอต่างๆ ได้แก่ อำเภอตาคลี อำเภอเมืองนครสวรรค์ และอำเภอชุมแสง

☞ โครงการรถไฟทางคู่ ช่วงนครสวรรค์ – บ้านไผ่ ระยะทาง ๓๐๔ กิโลเมตร มีทั้งสิ้นสถานี ๑๕ สถานี เป็นส่วนหนึ่งในสามช่วงของโครงการรถไฟทางคู่ แม่สอด-นครพนม และจะเชื่อมรถไฟฝั่งตะวันตกและตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศ ประชุมรับฟังความคิดเห็นเมื่อธันวาคม ๒๕๖๒ โครงการรถไฟทางคู่ช่วงลพบุรี - ปากน้ำโพ ข้อมูลการรถไฟแห่งประเทศไทย (รฟท.) เมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๖๗ สัญญาที่ ๑ ช่วงบ้านกลับ-โคกกะเทียม (ทางรถไฟยกระดับ) ความก้าวหน้าสะสม ๙๔.๐๙% ล่าช้ากว่าแผน = -๕.๓๓% สัญญาที่ ๒ ช่วงท่าแค-ปากน้ำโพ ผลการก่อสร้างคืบหน้า ๘๘.๕๖% ล่าช้ากว่าแผนงาน -๑๐.๔๙%

สัญญาที่ ๓ งานระบบอาณัติสัญญาณและโทรคมนาคม (ST๘) ความก้าวหน้าสะสม ๔๕.๘๑% ช้ากว่าแผนงาน = -๕๔.๑๙%

☞ การขนส่งสินค้าทางรถไฟมีแนวโน้มปริมาณและรายได้เพิ่มขึ้น แต่การเดินทางด้วยรถไฟและรายได้จากค่าโดยสารลดลง ประชากรเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนบุคคลมากขึ้น เมื่อพิจารณาจากจำนวนรถจดทะเบียนเพิ่มขึ้น

- **การคมนาคมทางอากาศ**

จังหวัดนครสวรรค์ ไม่มีสนามบินพาณิชย์ มีแต่สนามบินของกองบิน ๔ อำเภอตาคลี ซึ่งเดิมเคยใช้เป็นสนามบินของกองทัพอเมริกัน ที่มีศักยภาพสูงสำหรับเครื่องบินไอพ่น และสนามบินเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ศักยภาพของสนามบินเหล่านี้สามารถปรับเป็นสนามบินพาณิชย์ได้

๒.๓.๒ สาธารณูปโภค

- **ด้านการไฟฟ้า**

การให้บริการด้านกระแสไฟฟ้าภายในจังหวัด ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ จำนวน ผู้มีไฟฟ้าใช้ประเภทบ้านอยู่อาศัย จำนวน ๓๔๕,๘๓๖ราย ปริมาณการใช้ไฟฟ้า ๑,๖๒๗.๙๗ หน่วยกิโลวัตต์ มีจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าภาคอุตสาหกรรมและปริมาณการใช้ไฟฟ้าเพิ่มขึ้นเล็กน้อย (สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดนครสวรรค์, https://gdcatalog.go.th/dataset/ gdpublish-dataset-๒๒-๐๒๘)

- **ด้านพลังงาน**

จังหวัดนครสวรรค์มีโรงไฟฟ้า ๑๘ แห่ง ประกอบด้วย

ตารางที่ ๑๙ แสดงรายชื่อโรงไฟฟ้าในจังหวัดนครสวรรค์

ชื่อสถานประกอบกิจการ	ชนิดเชื้อเพลิงหลัก/แหล่งพลังงานต้นกำลัง	ขนาดกำลังการผลิต (MW)	ขนาดกำลังการผลิต (kVA)
๑. บริษัท ดิเอ็มฟาซีส จำกัด	ก๊าซชีวภาพ (Biogas){น้ำเสียจากกระบวนการผลิตเอทานอลและกากมันสำปะหลัง}	๐.๙๕	๑,๑๘๗.๕๐
๒. บริษัท แม่วงศ์ เอ็นเนอยี จำกัด	ชีวมวล (Biomass){ไม้ (ชินไม้สับ, เปลือกไม้, เศษไม้,ขี้เลื่อย)}	๙	๑๑,๒๕๐.๐๐
๓. บริษัท รวมผลไบโอเพาเวอร์ จำกัด	ชีวมวล (Biomass){วัสดุเหลือใช้จากการผลิตน้ำตาล (กากอ้อย, ใบอ้อย)}	๕๐	๖๒,๕๐๐.๐๐
๔. บริษัท เกษตรไทย อินเตอร์เนชันแนล ชูการ์ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	ชีวมวล (Biomass){วัสดุเหลือใช้จากการผลิตน้ำตาล (กากอ้อย, ใบอ้อย)}	๕๐	๖๒,๕๐๐.๐๐
๕. บริษัท เกษตรไทยไบโอเพาเวอร์ จำกัด	ชีวมวล (Biomass){วัสดุเหลือใช้จากการผลิตน้ำตาล (กากอ้อย, ใบอ้อย)}	๖๐	๗๐,๕๘๙.๐๐
๖. บริษัท จีจีซี เคทิส ไบโออินดัสเทรียล จำกัด	ชีวมวล (Biomass){วัสดุเหลือใช้จากการผลิตน้ำตาล (กากอ้อย, ใบอ้อย)}, ชีวมวล (Biomass){น้ำกากส่าเข้มข้น}	๘๕	๙๙,๙๙๙.๗๖
๗. บริษัท เกษตรไทย อินเตอร์เนชันแนล ชูการ์ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) สาขา ๓	ชีวมวล (Biomass){วัสดุเหลือใช้จากการผลิตน้ำตาล (กากอ้อย, ใบอ้อย)}, น้ำมันดีเซล (Diesel Oil)	๓๒.๕๐	๔๐,๖๒๕.๐๐
๘. บริษัท เคทิส ไบโอเอทานอล จำกัด	ถ่านหินบิทูมินัสและก๊าซชีวภาพ	๓.๒๒	๔,๐๒๕.๐๐
๙. บริษัท เอ็นไวรอนเม็นท์พัลพ์ แอนด์ เปเปอร์ จำกัด	ถ่านหินและน้ำมันยางดำ	๓๒.๐๐	๓๙,๙๙๘.๗๕
๑๐. บริษัท จี-พาวเวอร์ ซอร์ซ จำกัด (โครงการตาขีด)	พลังแสงอาทิตย์ (Solar Photovoltaic Power){Polycrystalline ขนาด ๒๘๐ Wp จำนวน ๒๗ แผง และ Inverter ขนาด ๕๐๐ kW จำนวน ๑๓ ชุด	๖.๕๐	๖,๕๐๐.๐๐

ชื่อสถานประกอบกิจการ	ชนิดเชื้อเพลิงหลัก/แหล่งพลังงานต้นกำลัง	ขนาดกำลังการผลิต (MW)	ขนาดกำลังการผลิต (kVA)
๑๑. บริษัท จี-พาวเวอร์ ซอร์ซ จำกัด (โครงการตาสัง)	พลังแสงอาทิตย์ (Solar Photovoltaic Power){Polycrystalline}	๖.๕๐	๖,๕๐๐.๐๐
๑๒. บริษัท กฤชณรงค์ธัญกิจ จำกัด	พลังแสงอาทิตย์ (Solar Photovoltaic Power){Silicon Crystaline (Single-Si, Multi-Si)}	๗	๗,๐๐๐.๐๐
๑๓. บริษัท ซอยล์กรีตเทคโนโลยี จำกัด	พลังแสงอาทิตย์ (Solar Photovoltaic Power){Silicon Crystaline (Single-Si, Multi-Si)}	๗.๑๐	๗,๐๙๕.๐๐
๑๔. บริษัท อีเอ โซล่า นครสวรรค์ จำกัด	พลังแสงอาทิตย์ (Solar Photovoltaic Power){Silicon Crystaline (Single-Si, Multi-Si)}	๙๐	๙๐,๐๐๐.๐๐
๑๕. บริษัท กฤชณรงค์ธัญกิจ จำกัด	พลังแสงอาทิตย์ (Solar Photovoltaic Power){Silicon Thin Film (Amorphous-Si)}	๑.๑๓	๑,๑๓๐.๐๐
๑๖. ห้างหุ้นส่วนจำกัด ฟาร์มเกษตรชัย	พลังแสงอาทิตย์ (Solar Photovoltaic Power){Silicon Crystaline (Single-Si, Multi-Si)}	๑.๘๐	๑,๘๐๐.๐๐
๑๗. บริษัท ทรูเอ็นเนอร์จี จำกัด	ขยะชุมชน (Municipal Waste) {Incineration (Direct Combusion)}	๙	๑๑,๒๕๐.๐๐
๑๘. บริษัท หนองบัว กรีนเวอร์ จำกัด	ชีวมวล (Biomass){Gasification จากไม้สับและเศษไม้}	๒	๒,๕๐๐.๐๐
	รวม	๔๕๓.๖๙	๕๒๖,๔๕๐.๐๑

ที่มา : คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน กฟผ. กฟน. กฟภ. และ พพ. ณ เดือน ๒๒ มกราคม ๒๕๖๘
หมายเหตุ : บริษัท หนองบัว กรีนเวอร์ จำกัด ยังไม่ได้ต่อใบอนุญาตตามกฎหมาย จึงไม่สามารถผลิตไฟฟ้าได้

- **ด้านการประปา**

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ (ต.ค.๖๖-ธ.ค.๖๖) การประปาส่วนภูมิภาค (เฉพาะจังหวัดนครสวรรค์) มีกำลังการผลิต รวมทั้งสิ้น ๓,๑๗๐ ลูกบาศก์เมตร/ชั่วโมง ปริมาณน้ำที่ผลิตได้ ๙,๑๐๖,๗๖๐ ลูกบาศก์เมตร จำนวนผู้ใช้น้ำประปา ๖๙,๗๗๗ ครัวเรือน (เฉพาะพื้นที่ที่ กปภ. รับผิดชอบ ได้แก่ กปภ.สาขานครสวรรค์, ท่าตะโก, ลาดยาว, พยุหะคีรี ไม่รวมประปาเทศบาล, ประปาหมู่บ้าน) คิดเป็น ร้อยละ ๑๖.๒๓ ของครัวเรือนในจังหวัดนครสวรรค์ จำนวน ๔๒๙,๙๘๔ ครัวเรือน

๒.๔ ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

๒.๔.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจ

ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ปี ๒๕๖๖ ขยายตัวร้อยละ ๒.๐ ชะลอลงจากการขยายตัวร้อยละ ๒.๖ ในปี ๒๕๖๕ เป็นการชะลอตัวทั้งการผลิตในภาคเกษตร และภาคนอกเกษตร โดยการผลิตภาคเกษตรขยายตัวร้อยละ ๒.๐ ชะลอลงจากการขยายตัวร้อยละ ๒.๔ ในปีก่อนหน้า เป็นผลจากผลผลิตพืชหลักลดลง ภาคนอกเกษตรขยายตัว ร้อยละ ๒๐ จากการขยายตัวร้อยละ ๒.๖ ในปี ๒๕๖๕ ปัจจัยสำคัญมาจากการผลิตในกลุ่นกลุ่มอุตสาหกรรมการผลิต ลดลงจากอุปสงค์ภาคต่างประเทศที่ลดลง ตามภาวะเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้า ในขณะที่กลุ่มบริการ เร่งตัวขึ้น ตามจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติและการท่องเที่ยวของคนไทยภายในประเทศ ส่งผลให้บริการที่เกี่ยวเนื่องกับการท่องเที่ยวขยายตัวต่อเนื่อง

ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ณ ราคาประจำปี มีมูลค่า ๑๗,๙๕๔,๖๖๗ ล้านบาท เมื่อหักด้วยผลตอบแทน ปัจจัยการผลิตสุทธิไปต่างประเทศ ๔๔๙,๔๙๓ ล้านบาท เป็นผลให้รายได้ประชาชาติ (Gross National Income : GNI) มีมูลค่า ๑๗,๕๐๕,๑๗๔ ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ ๔.๐ โดยรายได้ประชาชาติต่อคน (per capita NI) ในปี ๒๕๖๖ มีมูลค่า ๒๔๙,๙๒๘ บาท สูงกว่า ๒๔๐,๘๖๐ บาท ในปี ๒๕๖๖ หรือขยายตัวร้อยละ ๓.๘

การผลิตภาคเกษตร การผลิตโดยรวมขยายตัวร้อยละ ๒.๐ ชะลอลงจากการขยายตัว ร้อยละ ๒.๔ ในปี ๒๕๖๕ ผลผลิตพืชหลักที่ลดลงได้แก่ ข้าวเปลือก อ้อย ปาล์มน้ำมัน และยางพารา ขณะที่การเลี้ยงสัตว์เพิ่มขึ้นจากผลผลิตสุตสุกร และไก่เนื้อเพิ่มขึ้น ประกอบกับการประมงเพิ่มขึ้นตามปริมาณผลผลิตประมงทะเลที่เพิ่มขึ้น

ภาวะเศรษฐกิจระดับภูมิภาค ปี ๒๕๖๖ พบว่า เขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล และภาคใต้ขยายตัวร้อยละ ๓.๙ และร้อยละ ๓.๘ ภาคเหนือและภาคตะวันออก ขยายตัวร้อยละ ๑.๙ และร้อยละ ๐.๗ ขณะที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือภาคกลาง และภาคตะวันตก ลดลงร้อยละ ๐.๖ ร้อยละ ๓.๓ และร้อยละ ๔.๒ ตามลำดับ

โครงสร้างการกระจายรายได้จากการผลิต ปี ๒๕๖๖ พิจารณาจากสัตส่วนของมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาค ณ ราคาประจำปี ต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ในปี ๒๕๖๖ พบว่าภาคที่มีสัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาค ณ ราคาประจำปีต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเพิ่มขึ้น ได้แก่ เขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล และภาคเหนือจากร้อยละ ๔๖.๓ และ ร้อยละ ๗.๗ ในปี ๒๕๖๕ เป็นร้อยละ ๔๗.๗ และร้อยละ ๗.๘ ในปี ๒๕๖๖ ตามลำดับ ขณะที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก และภาคกลาง สัดส่วนลดลงจากร้อยละ ๑๐.๒ ร้อยละ ๘.๑ ร้อยละ ๑๘.๘ ร้อยละ ๓.๗ และร้อยละ ๕.๒ ในปี ๒๕๖๕ เป็นร้อยละ ๑๐.๑ ร้อยละ ๘๐ ร้อยละ ๑๘.๐ ร้อยละ ๓.๕ และร้อยละ ๔.๙ ในปี ๒๕๖๖ ตามลำดับ

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนครสวรรค์ ณ ราคาปีปัจจุบัน ในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ มีจำนวน ๑๒๔,๖๔๙ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๐.๖๙ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ Gross domestic product (GDP) ประเทศไทย เป็นลำดับ ๒ ในภาคเหนือ (๑๗ จังหวัด) ลำดับที่ ๒๔ ของประเทศ เพิ่มขึ้นจำนวน ๔,๐๒๔ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๓ จาก GPP ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๑๒๐,๖๒๕ ล้านบาท โดยเมื่อพิจารณาผลิตภัณฑ์มวลรวมในภาคเกษตรกรรม พบว่า เพิ่มขึ้น ๒,๗๐๐ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๘ ภาคอุตสาหกรรม เพิ่มขึ้น ๖๓๕ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๒.๓ และภาคบริการ เพิ่มขึ้น ๖๘๙ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๑.๑

อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ (GPP แบบปริมาณลูกโซ่) ลดลงร้อยละ ๑.๐ สาขาที่ลดลง ได้แก่ การผลิต, การก่อสร้าง, ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร, กิจกรรมอสังหาริมทรัพย์, กิจกรรมการบริหารและการบริการสนับสนุน, การบริหารราชการ การป้องกันประเทศ และการประกันสังคมภาคบังคับ, และกิจกรรมบริการด้านอื่นๆ

ตารางที่ ๒๐ แสดง GPP จังหวัดนครสวรรค์ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๖

(หน่วย : ล้านบาท)

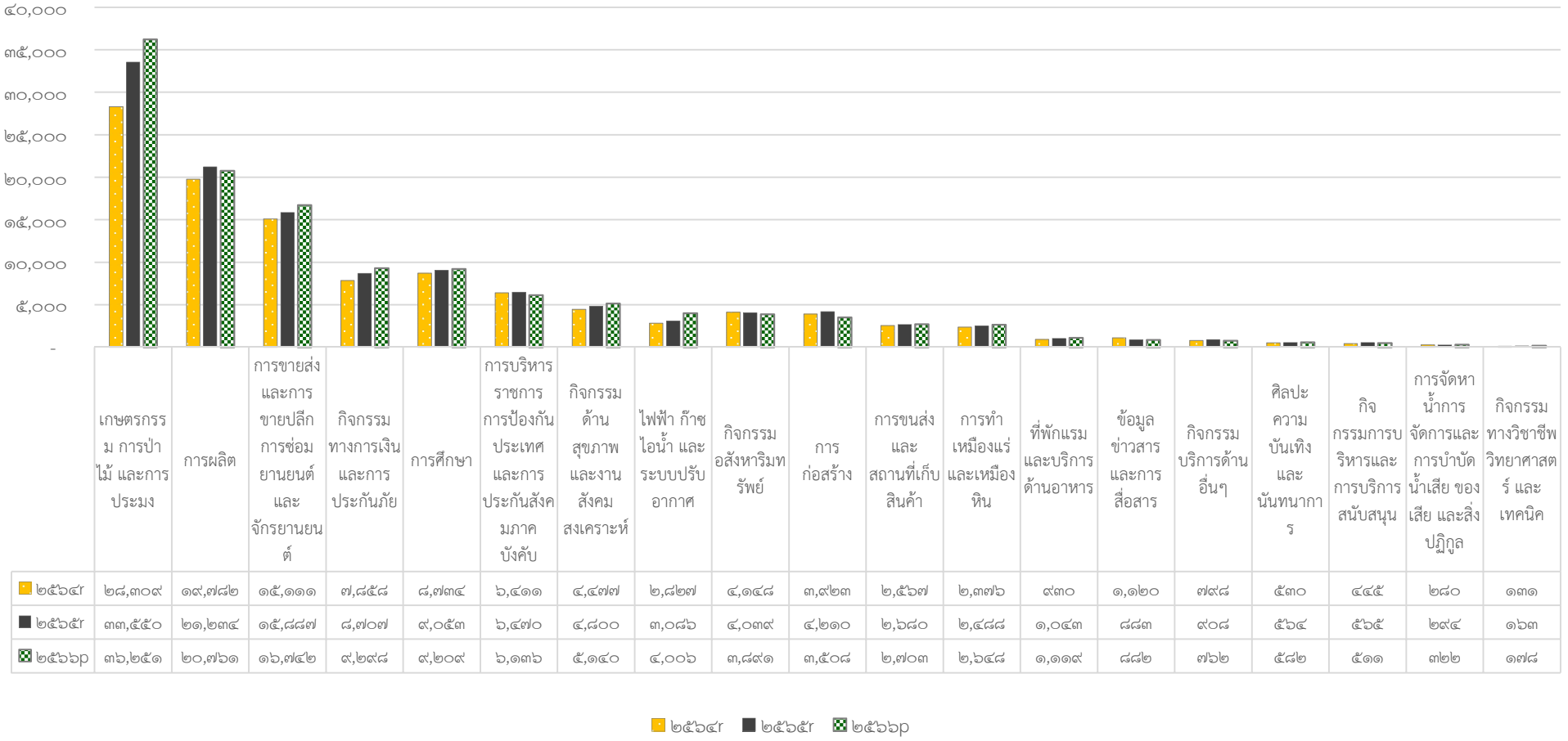

	เกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง	การผลิต	การขายส่งและการขายปลีก การซ่อมยานยนต์และจักรยานยนต์	กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย	การศึกษา	การบริหารราชการ การป้องกันประเทศ และการประกันสังคม ภาคบังคับ	กิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์	ไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำ และระบบปรับอากาศ	กิจกรรมอสังหาริมทรัพย์	การก่อสร้าง	การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า	การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร	ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	กิจกรรมบริการด้านอื่นๆ	ศิลปะ ความบันเทิง และนันทนาการ	กิจกรรมการบริหารและการบริการสนับสนุน	การจัดหาน้ำ การจัดการและการบำบัดน้ำเสีย ของเสีย และสิ่งปฏิกูล	กิจกรรมทางวิชาชีพ วิทยาศาสตร์ และเทคนิค
๒๕๖๔r	๒๘,๓๐๙	๑๙,๗๘๒	๑๕,๑๑๑	๗,๘๕๘	๘,๗๓๔	๖,๔๑๑	๔,๔๗๗	๒,๘๒๗	๔,๑๔๘	๓,๙๒๓	๒,๕๖๗	๒,๓๗๖	๙๓๐	๑,๑๒๐	๗๙๘	๕๓๐	๔๔๕	๒๘๐	๑๓๑
๒๕๖๕r	๓๓,๕๕๐	๒๑,๒๓๔	๑๕,๘๘๗	๘,๗๐๗	๙,๐๕๓	๖,๔๗๐	๔,๘๐๐	๓,๐๘๖	๔,๐๓๙	๔,๒๑๐	๒,๖๘๐	๒,๔๘๘	๑,๐๔๓	๘๘๓	๙๐๘	๕๖๔	๕๖๕	๒๙๔	๑๖๓
๒๕๖๖p	๓๖,๒๕๑	๒๐,๗๖๑	๑๖,๗๔๒	๙,๒๙๘	๙,๒๐๙	๖,๑๓๖	๕,๑๔๐	๔,๐๐๖	๓,๘๙๑	๓,๕๐๘	๒,๗๐๓	๒,๖๔๘	๑,๑๑๙	๘๘๒	๗๖๒	๕๘๒	๕๑๑	๓๒๒	๑๗๘

ที่มาข้อมูล : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

r - revised หรือการปรับปรุงข้อมูลย้อนหลัง , p - preliminary หรือค่ารายปีที่ได้จากการประมวลผลข้อมูลเบื้องต้น

ตารางที่ ๒๑ แสดง GPP จังหวัดนครสวรรค์ แบบปริมาณลูกโซ่ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๖

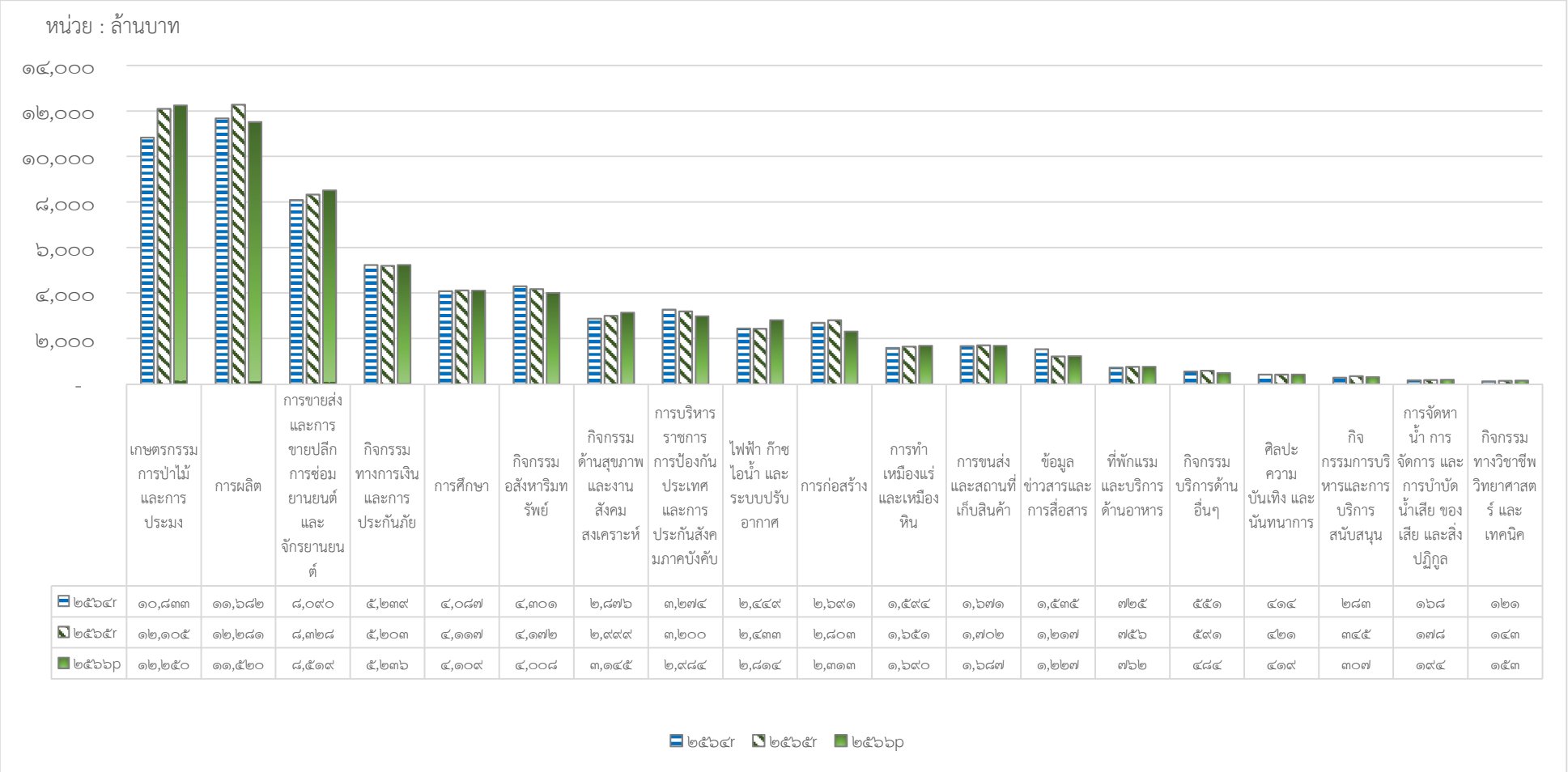

	เกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง	การผลิต	การขายส่งและการขายปลีก การซ่อมยานยนต์และจักรยานยนต์	กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย	การศึกษา	กิจกรรมอสังหาริมทรัพย์	กิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์	การบริหารราชการ การป้องกันประเทศ และการประกันสังคมภาคบังคับ	ไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำ และระบบปรับอากาศ	การก่อสร้าง	การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า	ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร	กิจกรรมบริการด้านอื่นๆ	ศิลปะ ความบันเทิง และนันทนาการ	กิจกรรมการบริหารและการบริการสนับสนุน	การจัดหาน้ำ การจัดการ และการบำบัดน้ำเสีย ของเสีย และสิ่งปฏิกูล	กิจกรรมทางวิชาชีพ วิทยาศาสตร์ และเทคนิค
๒๕๖๔r	๑๐,๘๓๓	๑๑,๖๘๒	๘,๐๙๐	๕,๒๓๙	๔,๐๘๗	๔,๓๐๑	๒,๘๗๖	๓,๒๗๔	๒,๔๔๙	๒,๖๙๑	๑,๕๙๔	๑,๖๗๑	๑,๕๓๕	๗๒๕	๕๕๑	๔๑๔	๒๘๓	๑๖๘	๑๒๑
๒๕๖๕r	๑๒,๑๐๕	๑๒,๒๘๑	๘,๓๒๘	๕,๒๐๓	๔,๑๑๗	๔,๑๗๒	๒,๙๙๙	๓,๒๐๐	๒,๔๓๓	๒,๘๐๓	๑,๖๕๑	๑,๗๐๒	๑,๒๑๗	๗๕๖	๕๙๑	๔๒๑	๓๔๕	๑๗๘	๑๔๓
๒๕๖๖p	๑๒,๒๕๐	๑๑,๕๒๐	๘,๕๑๙	๕,๒๓๖	๔,๑๐๙	๔,๐๐๘	๓,๑๔๕	๒,๙๘๔	๒,๘๑๔	๒,๓๑๓	๑,๖๙๐	๑,๖๘๗	๑,๒๒๗	๗๖๒	๔๘๔	๔๑๙	๓๐๗	๑๙๔	๑๕๓

ที่มาข้อมูล : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หมายเหตุ : ชุดปริมาณลูกโซ่ ผลรวมของส่วนประกอบจะไม่เท่ากับผลรวมที่แสดง

: r - revised หรือการปรับปรุงข้อมูลย้อนหลัง , p - preliminary หรือค่ารายปีที่ได้จากการประมวลผลข้อมูลเบื้องต้น

๒.๔.๒ รายได้เฉลี่ยของประชากร

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ จากการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน กรมการพัฒนาชุมชน จำนวนครัวเรือนทั่วประเทศ ๑๓,๐๐๐,๑๒๕ ครัวเรือน รายได้เฉลี่ยครัวเรือน ๒๔๗,๕๐๐.๔๖ บาทต่อปี เฉลี่ยคนละ ๙๒,๕๑๗.๖๘ บาทต่อปี ภาระรายจ่ายเฉลี่ยของครัวเรือน ๑๓๕,๖๘๑.๒๕ บาทต่อปี เฉลี่ยคนละ ๕๐,๗๑๘.๗๐ บาทต่อปี ครัวเรือนที่มีการออม ๑๒,๙๑๖.๑๖๔ ครัวเรือน ครัวเรือนที่มีหนี้สินในระบบจำนวน ๓,๐๔๙,๑๑๑ ครัวเรือน ครัวเรือนที่มีหนี้นอกระบบจำนวน ๔๓,๗๙๐ ครัวเรือน

จังหวัดนครสวรรค์ จำนวนครัวเรือนที่สำรวจทั้งหมด ๒๔๗,๕๔๖ ครัวเรือน มีรายได้ครัวเรือนเฉลี่ย ๒๔๐,๔๖๘.๐๗ บาทต่อปี รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ย ๑๒๘,๗๔๐.๒๔ บาทต่อปี ส่วนต่างรายได้รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ย ๑๑๑,๗๒๗.๘๓ บาทต่อปี รายได้บุคคลเฉลี่ย ๙๓,๐๑๐.๖๕ บาทต่อปี รายจ่ายบุคคลเฉลี่ย ๔๙,๗๙๕.๔๔ บาทต่อปี ส่วนต่างรายได้รายจ่ายบุคคลเฉลี่ย ๔๓,๒๑๕.๒๑ บาทต่อปี ครัวเรือนไม่ผ่านเกณฑ์รายได้เฉลี่ยคนละ ๔๐,๐๐๐ บาทต่อปี มีจำนวน ๖๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๓ ของครัวเรือนทั้งหมด ครัวเรือนมีหนี้ในระบบ ๗๒,๓๔๐ ครัวเรือน จำนวนหนี้ ๗,๔๘๑,๗๑๖,๖๙๓.๖๕ บาท ครัวเรือนมีหนี้นอกระบบ ๙๗๐ ครัวเรือน จำนวนหนี้ ๔๙,๙๔๑,๐๒๒ บาท ครัวเรือนมีการเก็บออมเงินต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๐๘,๔๗๗ ครัวเรือน การเก็บออมเงินระหว่าง ๑๐,๐๐๐-๒๙,๙๙๙ บาท จำนวน ๑๐๐,๗๕๐ ครัวเรือน

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ จังหวัดนครสวรรค์มีมีรายได้เฉลี่ย จำนวน ๙๓,๐๑๐.๖๕ บาทต่อคนต่อปี อำเภอที่มีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีสูงสุด คือ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จำนวน ๑๐๗,๑๑๒.๑๐ บาทต่อคนต่อปี รองลงมาคือ อำเภอพยุหะคีรี จำนวน ๙๗,๖๔๖.๕๘ บาทต่อคนต่อปี และอำเภอตากฟ้า จำนวน ๙๗,๒๓๕.๒๔ บาทต่อคนต่อปี ตามลำดับ อำเภอที่มีรายได้ต่ำสุด คือ อำเภอแม่วงก์ จำนวน ๗๑,๓๔๘.๕๙ บาท

ตารางที่ ๒๒ แสดงรายได้ของประชากรเฉลี่ยต่อคนต่อปี จำแนกรายอำเภอ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๖

อำเภอ	รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี (บาท)				
	พ.ศ. ๒๕๖๑	**พ.ศ. ๒๕๖๒**	**พ.ศ.๒๕๖๔**	**พ.ศ.๒๕๖๕**	**พ.ศ.๒๕๖๖**
เมืองนครสวรรค์	๙๔,๘๑๖.๘๔	๙๙,๖๒๗.๖๖	๙๗,๓๘๓.๙๔	๙๙,๗๐๕.๕๗	๑๐๗,๑๑๒.๑๐
โกรกพระ	๘๐,๕๘๑.๘๑	๗๒,๘๐๔.๗๕	๗๘,๕๖๐.๔๖	๘๓,๒๘๕.๗๕	๘๖,๒๕๘.๕๑
ชุมแสง	๗๖,๐๕๐.๑๙	๘๑,๖๐๐.๑๒	๘๓,๕๐๘.๘๘	๙๐,๗๘๓.๗๐	๘๘,๔๒๐.๙๓
หนองบัว	๗๒,๒๔๔.๖๔	๙๔,๔๖๘.๕๐	๘๔,๒๔๙.๗๑	๘๗,๒๙๔.๕๙	๙๔,๑๙๒.๐๐
บรรพตพิสัย	๘๔,๖๕๘.๙๖	๗๖,๖๔๐.๔๓	๘๔,๔๕๓.๑๑	๘๘,๐๕๘.๖๔	๙๒,๖๘๘.๓๑
เก้าเลี้ยว	๗๓,๐๖๕.๑๒	๖๕,๙๕๘.๓๘	๖๖,๐๕๗.๖๑	๗๓,๕๕๓.๒๗	๗๒,๙๕๐.๘๔
ตาคลี	๗๘,๗๓๑.๕๖	๘๑,๖๖๕.๐๑	๘๑,๔๕๙.๔๕	๘๔,๙๓๓.๒๘	๙๓,๓๘๗.๕๗
ท่าตะโก	๘๐,๐๑๐.๒๐	๘๒,๐๙๙.๗๙	๘๒,๓๔๐.๗๒	๙๐,๐๐๑.๘๖	๙๕,๐๖๙.๐๕
ไพศาลี	๘๓,๐๔๗.๔๘	๙๓,๒๔๙.๖๔	๗๖,๑๒๙.๐๗	๘๖,๑๕๔.๓๘	๘๙,๖๙๕.๖๒
พยุหะคีรี	๖๗,๗๒๒.๕๕	๘๒,๙๗๔.๑๓	๘๒,๘๘๖.๐๔	๘๖,๗๖๐.๒๔	๙๗,๖๔๖.๕๘
ลาดยาว	๗๗,๙๕๐.๒๒	๗๖,๓๖๐.๔๙	๗๘,๘๗๗.๑๖	๘๕,๒๕๔.๗๘	๘๕,๕๐๗.๑๕
ตากฟ้า	๘๙,๙๘๕.๔๑	๙๓,๒๑๐.๘๓	๙๗,๓๑๕.๑๘	๑๐๑,๙๓๕.๔๔	๙๗,๒๓๕.๒๔
แม่วงก์	๖๔,๕๖๖.๑๙	๖๘,๒๙๔.๕๓	๖๙,๒๒๕.๓๕	๗๐,๐๘๑.๕๙	๗๑,๓๔๘.๕๙
แม่เปิน	๗๑,๔๘๙.๒๓	๗๐,๔๖๑.๙๗	๗๓,๐๙๐.๕๒	๗๖,๑๐๒.๐๘	๗๙,๕๒๐.๓๐
ชุมตาบง	๗๓,๓๐๐.๖๐	๖๔,๔๘๕.๖๘	๖๐,๔๔๑.๐๗	๖๙,๖๐๓.๙๙	๗๗,๕๒๗.๑๕
รวมเฉลี่ย	๘๐,๙๓๖.๘๗	๘๔,๓๓๐.๗๗	๘๓,๑๕๙.๗๖	๘๘,๓๗๑.๘๐	**๙๓,๐๑๐.๖๕**

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนครสวรรค์, มกราคม ๒๕๖๗ (ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ไม่ได้จัดเก็บข้อมูลฯ)

๒.๕ ข้อมูลด้านการเกษตร

๒.๕.๑ ข้อมูลพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่

๑. ข้าวนาปี จัดเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดนครสวรรค์ มีพื้นที่ปลูกข้าวนาปี ในปีการผลิต ๒๕๖๗/๖๘ จำนวน ๒,๓๖๓,๓๙๑ ไร่ โดยอำเภอที่มีพื้นที่เพาะปลูกมากที่สุด ๕ อันดับแรก ได้แก่ อำเภอท่าตะโก อำเภอบรรพตพิสัย อำเภอหนองบัว อำเภอไพศาลี และอำเภอลาดยาว ซึ่งจังหวัดนครสวรรค์ได้เพาะปลูกข้าวพันธุ์ที่ทางราชการส่งเสริม ได้แก่ กข๔๑ กข๘๕ กข๕๗ กข๔๙ และขาวดอกมะลิ ๑๐๕ ประกอบกับจังหวัดนครสวรรค์มีสภาพภูมิอากาศ ความอุดมสมบูรณ์ของดิน และปริมาณน้ำ ที่มีความเหมาะสมต่อการทำนา ซึ่งอยู่ในเขตน้ำฝนและเขตชลประทาน ผลผลิตเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ดี ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับปัจจัยสภาพแวดล้อม เช่น ฝนแล้ง น้ำท่วม และศัตรูพืช

๒. ข้าวนาปรัง จังหวัดนครสวรรค์ มีพื้นที่ปลูกข้าวนาปรัง ในปีการผลิต ๒๕๖๖/๖๗ จำนวน ๖๑๖,๓๓๒ ไร่ ซึ่งจะทำการเพาะปลูกตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเมษายนของทุกปี โดยอำเภอที่มีพื้นที่เพาะปลูกมากที่สุด ๕ อันดับแรก ได้แก่ อำเภอบรรพตพิสัย อำเภอชุมแสง อำเภอท่าตะโก อำเภอพยุหะคีรี และอำเภอเมืองนครสวรรค์ ซึ่งผลผลิตเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ดี การทำนาปรังในแต่ละปีขึ้นอยู่กับปริมาณน้ำของแต่ละพื้นที่ว่ามีเพียงพอที่จะใช้ในการเพาะปลูกหรือไม่ ซึ่งแหล่งน้ำที่ใช้ในการเพาะปลูก ได้แก่ น้ำจากเขตชลประทาน น้ำบ่อ สระน้ำ และน้ำบาดาล

๓. มันสำปะหลัง จังหวัดนครสวรรค์ มีพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลังในปีการผลิต ๒๕๖๗/๖๘ จำนวน ๔๗๘,๑๐๐ ไร่ พันธุ์ที่นิยมเพาะปลูก ได้แก่ พันธุ์แขกดำ พันธุ์ระยอง ๑๑ พันธุ์ระยอง ๕ และเกษตรศาสตร์ ๕๐ ซึ่งเป็นพันธุ์ที่ทางราชการส่งเสริมและเหมาะสมที่จะใช้ปลูกในเขตพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ ผลผลิตเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ที่ดีเปรียบเทียบกับจังหวัดใกล้เคียง อำเภอที่มีการเพาะปลูกมากที่สุด ๕ อันดับแรก ได้แก่ อำเภอลาดยาว อำเภอไพศาลี อำเภอแม่วงก์ อำเภอหนองบัว และอำเภอตากฟ้า

๔. อ้อยโรงงาน จังหวัดนครสวรรค์ มีพื้นที่เพาะปลูกอ้อยโรงงานในปีที่ผ่านมา ปีการผลิต ๒๕๖๖/๖๗ จำนวน ๕๑๒,๔๗๓ ไร่ อำเภอที่มีพื้นที่เพาะปลูกมากที่สุด ๕ อันดับแรก ได้แก่ อำเภอตาคลี อำเภอพยุหะคีรี อำเภอชุมตาบง อำเภอตากฟ้า และอำเภอแม่เปิน ส่วนพันธุ์อ้อยโรงงานที่นิยมเพาะปลูก ได้แก่ พันธุ์ขอนแก่น ๓ เป็นพันธุ์ที่ทางราชการส่งเสริม และยังมีพันธุ์ที่สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทรายส่งเสริม ได้แก่ พันธุ์ ๐๘-๑๐๘ พันธุ์ ๐๘-๑๑๑ พันธุ์ทองภูมิ ๖ และพันธุ์ LK ๙๒- ๑๑ ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่อยู่ในเกณฑ์ที่รวมทั้งเปอร์เซ็นต์ความหวาน (ค่า CCS) อยู่ในเกณฑ์ดี

ทั้งนี้ เนื่องจากจังหวัดนครสวรรค์มีโรงงานน้ำตาลจำนวน ๒ แห่ง ตั้งอยู่ที่อำเภอตาคลีและอำเภอเก้าเลี้ยว ซึ่งโรงงานน้ำตาลที่อำเภอตาคลีเป็นโรงงานที่ใหญ่ที่สุดในประเทศ

บทที่ ๓
ข้อมูลเกี่ยวกับฝรั่ง

๓.๑ ความเป็นมาของฝรั่งในประเทศไทย

ฝรั่งเป็นผลไม้ที่มีถิ่นกำเนิดในแถบอเมริกากลางและในหมู่เกาะอินดีสตะวันตก และมีการนำเข้ามาในประเทศไทยในช่วงสมัยของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช

๓.๒ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ชื่อวิทยาศาสตร์ : Psidium guajava L.

ชื่อวงศ์ : MYRTACEAE

ชื่อสามัญ : Guava

ชื่ออื่นๆ : ภาคเหนือ : มะก้วยกา, มะมั่น, เชียงใหม่ : มะก้วย, ละว้า-เชียงใหม่ : ยะริง, แม่ฮ่องสอน : มะกา, ตาก : มะจีน, ภาคกลาง : ฝรั่ง, นครพนม : สีดา, มลายู-นราธิวาส : ยะมูบุเตบันยา, ภาคใต้ : ยามุ, ย่าหมู, สุราษฎร์ธานี : จุ่มโป, และ ปัตตานี : ชมพู่

ฝรั่งเป็นไม้ต้น ขนาดเล็ก สูงประมาณ ๓ - ๑๐ เมตร เปลือกลำต้นเรียบเกลี้ยง สีเหลืองอ่อนออกสีเทา กิ่งอ่อนเป็นสี่เหลี่ยม มีขนสีขาวสั้นๆ และเปลือกต้นจะหลุดลอกออกเป็นแผ่นเมื่อกิ่งแก่

ใบ เป็นใบเดี่ยว ออกตรงข้ามเป็นคู่ ลักษณะใบรูปไข่หรือรูปรีแกมขอบขนาน ปลายใบมน ขอบใบเรียบ โคนใบมน แผ่นใบสีเขียว หนา หยาบ มีเส้นแขนงใบ ๗ - ๑๑ คู่ สีเขียวอ่อนปนขาว ท้องใบหรือใต้ใบมีขนสีขาวอ่อนนุ่ม และเห็นเส้นใบชัดเจน

ดอก ออกดอกเป็นช่อๆ ละ ๒ - ๔ ดอก หรือเป็นดอกเดี่ยว ตามซอกใบ ดอกขนาดเล็ก มีกลีบเลี้ยง ๔ กลีบ สีเขียว ส่วนกลีบดอกมีสีขาวอมเขียวอ่อน หลุดร่วงง่าย

ผล เป็นผลเดี่ยวแบบมีหลายเมล็ด รูปทรงเกือบกลม ผิวเรียบเกลี้ยง ผลอ่อนสีเขียวอ่อนหรือเขียวแก่ ผลสุกจะเป็นสีเหลือง เนื้อผลส่วนมากมีสีเหลือง ขาว ชมพู

เมล็ด มีขนาดกลมเล็ก และแข็ง สีเหลือง จำนวนมาก

ประโยชน์ทางยา

ใบ รสฝาด ใช้ใบสดย่างไฟให้เกรียม ต้มน้ำหรือชงน้ำดื่มแก้โรคท้องเดิน โรคบิด แก้ปวดเบ่ง หรือโขลกคั้นเอาน้ำล้างแผล หรือใช้กากพอกแผล ช่วยถอนพิษบาดแผล, ใช้เคี้ยวใบสด ๒ - ๓ ใบ แล้วคายทิ้งระงับกลิ่นปาก แก้ปวดฟัน อมแก้เหงือกบวมได้, ใบแก่ใช้เผาแล้วต้มน้ำดื่มแก้ท้องร่วง ใบแก่มีฤทธิ์แก้ท้องเสีย มีฤทธิ์ฝาดสมาน และระงับกลิ่นปาก

ยอด รสฝาด ใช้ปิ้งไฟชงน้ำดื่มแก้ท้องร่วง แก้เสมหะพิการ แก้บิด ปวดเบ่ง กินแก้พิษ และดับกลิ่นเหล้า

ผลอ่อน รสฝาด ใช้ผลอ่อน ๑ ลูก ฝนกับน้ำปูนใสดื่มเป็นยาแก้อาการท้องเดิน แก้ท้องเสีย แก้ท้องร่วง และบิดเรื้อรัง

ผลสุก รสหวาน ดับกลิ่นเหม็น ระบายท้อง

ราก รสฝาดเฝื่อน ต้มเอาน้ำดื่มแก้น้ำเหลืองเสีย ช่วยดูดน้ำเหลือง ทำให้น้ำเหลืองแห้ง บดเป็นยาสมานแผลในกระเพาะ หรือต้มรวมกับสะเดา เพื่อใช้รสขมลดลง

ทั้งห้า รสฝาดเย็น โขลกพอกดูดน้ำเหลืองน้ำหนอง ถอนพิษบาดแผล ดูดกลิ่น

๓.๓ ชนิดและลักษณะประจำพันธุ์ของฝรั่ง

ความหลากหลายด้านพันธุกรรมของฝรั่งแสดงออกมาในหลายรูปแบบ เช่น ขนาดผล รูปร่างผล ขนาดและความแข็งของเมล็ด รสชาติ กลิ่น ลักษณะเนื้อ สีเนื้อ ปริมาณวิตามินซี ความอ่อนแอต่อโรคและแมลงศัตรูพืช และต่อการแตกของผล ผลผลิต ทรงต้น ความแข็งแรงของต้น ช่วงเวลาที่ใช้ในการออกดอกจนถึงผลแก่ การตอบสนองต่อการชักนำการออกดอก และมีรายละเอียดแต่ละสายพันธุ์ จำแนกเป็นลักษณะของสีเนื้อ ๒ ลักษณะ ได้แก่ ฝรั่งเนื้อสีขาว/สีนวล และ ฝรั่งเนื้อสีแดง/สีชมพู ดังต่อไปนี้

๓.๓.๑ ฝรั่งเนื้อสีขาว/สีนวล

๑) พันธุ์แป้นสีทอง

ฝรั่งพันธุ์เป็นสีทอง จัดว่าเป็นฝรั่งที่นิยมรับประทานผลสดมากที่สุด และครองตลาดต่อเนื่องอย่างยาวนาน โดยพันธุ์นี้ปรากฏครั้งแรกในงานเกษตรแห่งชาติที่เกษตรศาสตร์บางเขน เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๓๔ โดยคุณสมัย แดงสมบูรณ์ ชาวสวน ตำบลบางช้าง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ได้ส่งเข้าประกวดในนามฝรั่งกลมสาลี่ซึ่งได้รับรางวัลที่ ๑ (ประทีป, ๒๕๔๒) เป็นที่สนใจ และเชื่อว่าฝรั่งเป็นสีทองอาจเกิดมาจากฝรั่งพันธุ์บางกอกแอปเปิล

ลักษณะประจำพันธุ์ เป็นฝรั่งที่มีผลขนาดใหญ่ เนื้อหนา มีเมล็ดน้อย ลำต้นใหญ่ กิ่งก้านใหญ่แข็งแรง เพราะรูปร่างผลกลมแป้น ผิวสวย เป็นทรงกลมสวยงาม และสามารถเก็บรักษาได้นานกว่าสายพันธุ์อื่น จึงมีการตั้งพันธุ์นี้ชื่อว่าเป็นสีทอง

ภาพที่ ๖ ตัวอย่างฝรั่งพันธุ์แป้นสีทอง
ที่มาภาพ : เว็บไซต์กรุงเทพธุรกิจ https://www.bangkokbiznews.com/business/economic/๑๐๗๐๔๕๒

๒) พันธุ์กลมสาลี่

เป็นพันธุ์ที่ตลาดนิยมที่สุดในอดีต ก่อนเปลี่ยนมานิยมพันธุ์แป้นสีทองในปัจจุบัน เพราะมีข้อด้อยกว่า พันธุ์แป้นสีทองหลายประการ เช่น ผลที่มีขนาดเล็กกว่า ความดกของผลน้อยกว่า ไว้ผลมากเท่าไหร่ผลยิ่งเล็ก เพราะพันธุ์กลมสาลี่มีขนาดของกิ่งเล็ก ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดัดแต่งกิ่งมาก แต่มีข้อดีคือ การให้ผลสม่ำเสมอ ผลค่อนข้างทนทานต่อการขนส่ง ไม่เหี่ยวง่าย เก็บไว้ได้นาน เมื่อผลแก่สามารถปล่อยไว้บนต้นได้นานกว่าพันธุ์อื่นๆ

ลักษณะประจำพันธุ์ มีน้ำหนักต่อผลประมาณ ๓๐๐-๓๕๐ กรัม ทรงผลกลมแป้นถึงกลมทรงสูง ด้านขั้วเว้าลงลึก ด้านก้นผลเรียบ ผิวเรียบถึงขรุขระเล็กน้อย เนื้อหนา ด้านนอกเป็นสีขาวปนเขียว เนื้อด้านในเป็นสีขาว เนื้อหนาแน่นกรอบ รสชาติหวานอมเปรี้ยว มีรสฝาดเล็กน้อย เมื่อสุกเนื้อนุ่มเป็นทราย มีกลิ่นหอม ไส้เป็นเนื้อตัน มีเมล็ดเล็กและแข็งจำนวนมาก มีสีน้ำตาลอ่อน

ภาพที่ ๗ ตัวอย่างฝรั่งพันธุ์กลมสาลี่
ที่มาภาพ : เว็บไซต์รักบ้านเกิด www.rakbankerd.com/icon/๒๖๓๘-_DSF๓๘๕๑.JPG

๓) ไร้เมล็ดพันธุ์เจินจูหรือเซินจู

ในกลุ่มของฝรั่งไร้เมล็ดพันธุ์เจินจูหรือเซินจู โดยอาจารย์ประทีป กุณาศล อดีตผู้เชี่ยวชาญทางด้านไม้ผลจากกรมวิชาการเกษตรนำเข้าจากไต้หวัน เมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ประวัติความเป็นมาของฝรั่งพันธุ์นี้พบว่ามีความเกี่ยวข้องกับประเทศไทย คือเป็นสายพันธุ์ฝรั่งที่อยู่ ในสถานีทดลองพืชสวนไต้หวันแห่งหนึ่งทางตอนใต้ของประเทศ เป็นฝรั่งที่ได้จากการเพาะเมล็ด และกลายพันธุ์มาดี โดยเกิดจากการผสมพันธุ์ของไทย ๒ สายพันธุ์ คือ พันธุ์กลมสาลี (มีเมล็ค) และพันธุ์บางกอกแอปเปิล ซึ่งไม่มีเมล็ดสำหรับเกษตรกรที่ปลูกเริ่มแรกคือ คุณวิลังโก ควงจิคา จังหวัดสมุทรสาคร ได้อธิบายถึงลักษณะเด่นของฝรั่งสายพันธุ์นี้ซึ่งจัดเป็นฝรั่งที่มีเมล็ดน้อยมากถึงไม่มีเมล็ด แต่มีลักษณะเด่นเมื่อผลแก่มีรสชาติหวานกรอบมาก (นายเกษตร, ๒๕๔๘) และเนื้อไม่หยาบ เมื่อเปรียบเทียบกับสายพันธุ์อื่น ส่วนใหญ่เนื้อหยาบ (ทวีศักดิ์, ๒๕๔๘) ซึ่งในประเทศไทยเรียกฝรั่งพันธุ์นี้ว่าพันธุ์กิมจู แต่มีข้อเสียคือ ไม่สามารถเก็บรักษาได้นานคือ ประมาณ ๑ วัน ผลเริ่มสุกนิ่มและเสียรสชาติ (ประสิทธิ์ศิลปี, ๒๕๔๘) และเป็นฝรั่งเนื้อสีขาว

ภาพที่ ๘ ตัวอย่างฝรั่งไร้เมล็ดพันธุ์เจินจูหรือเซินจู
ที่มาภาพ : ฐานข้อมูลพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์มหาวิทยาลัยแม่โจ้ พืชสวน ไม้ผล ฝรั่ง ฝรั่งพันธุ์เจินจู

๔) ฝรั่งไร้เมล็ด

ฝรั่งไร้เมล็ดเป็นที่นิยมของผู้บริโภคและพันธุ์ที่นำเข้ามาจากมาเลเซีย สันนิษฐานว่าฝรั่งพันธุ์นี้ประเทศมาเลเซียพัฒนาขึ้นมาจากฝรั่งพันธุ์บางกอกแอปเปิล แต่ปัญหาของพันธุ์นี้คือติดผลยาก จึงทำให้พันธุ์สาลี่ทองไร้เมล็ด มีข้อดีกว่าในแง่การลงทุน เป็นที่ต้องการของตลาด

ลักษณะประจำพันธุ์ ผลมีรูปร่างสวยแปลกตา สีผิวสวย ไร้เมล็ด รสชาติเปรี้ยวเล็กน้อย

ภาพที่ ๙ ตัวอย่างฝรั่งไร้เมล็ด
ที่มาภาพ : เว็บไซต์ออลเกษตร www.allkaset.com/plant/ฝรั่ง

๕) พันธุ์เด่นขุนวัง

เป็นฝรั่งที่ได้รับความสนใจจากชาวสวน แต่ให้ผลผลิตน้อยกว่าแป้นสีทองเล็กน้อย

ลักษณะประจำสายพันธุ์ มีรูปร่างและขนาดของผล ไม่แตกต่างจากฝรั่งพันธุ์แป้นสีทอง แต่แตกต่างกันภายในผลเด่นขุนวังไร้เมล็ดและรสชาติดี

ภาพที่ ๑๐ ตัวอย่างฝรั่งพันธุ์เด่นขุนวัง
ที่มาภาพ : เพจเฟสบุ๊คสวนลูกอินทร์ ไม้ผล & ไม้ด่าง

๖) ฝรั่งพันธุ์แจ่มไทย

มีจุดเริ่มต้นจากที่ “น้องโน๊ต” คุณปรียาณัชย์ แจ่มไทย เจ้าของสวนฝรั่ง ที่ตำบลเขาดิน อำเภอเก้าเลี้ยว จังหวัดนครสวรรค์ กับแบรนด์ “ฝรั่งแจ่มไทย” ได้ลองปลูกฝรั่งไว้หลังบ้านประมาณ ๒๐๐ ต้น เลือกปลูกสายพันธุ์แป้นสีทองกับกิมจู โดยไม่ใช้สารเคมี แต่ใช้วิธีหมักสมุนไพรไล่แมลง หลังจากลองปลูกฝรั่งให้ผลดกมากจากปลูกกินเองก็เริ่มแจกจ่ายและจำหน่าย ได้รับการตอบรับดีจึงขยายแปลงปลูกเพิ่ม ๘ ไร่ และทำการพัฒนาฝรั่งสายพันธุ์ของตนเองขึ้น นั่นคือ “ฝรั่งแจ่มไทย” ตามชื่อนามสกุลของครอบครัว

ลักษณะประจำพันธุ์ ฝรั่งพันธุ์แจ่มไทยเป็นลูกผสมระหว่างแป้นสีทองกับกิมจู กลายเป็นฝรั่งลูกผสม มีลักษณะแตกต่างจากพันธุ์เดิมทั้งขนาดและรสชาติ ผลมีขนาดใหญ่ เนื้อเยอะ ไม่แข็ง เนื้อฟูคล้ายแอปเปิล รสหวาน กรอบ กินอร่อย นำไปแปรรูปได้ทั้งดองและแช่บ๊วย

ภาพที่ ๑๑ ตัวอย่างฝรั่งพันธุ์แจ่มไทย
ที่มาภาพ : เพจเฟสบุ๊กเกษตรกรก้าวหน้า https://www.facebook.com/share/p/๑GVN๗GFtxP/

๗) ฝรั่งพันธุ์กิมจู

ฝรั่งพันธุ์กิมจู ตามประวัติแล้ว ฝรั่ง เป็นพรรณไม้ที่มีถิ่นกำเนิดในอเมริกากลางและหมู่เกาะเวสต์อินดีส โดยตามหลักฐานทางโบราณคดีในเปรูบอกว่าฝรั่งมีมาตั้งแต่ก่อนคริสตกาล ๘๐๐ ปี หลังจากนั้นพ่อค้าชาวสเปนและโปรตุเกสก็ได้นำพืชชนิดนี้แพร่กระจายไปทั่วโลก โดยในประเทศไทยคาดว่าฝรั่งถูกนำเข้ามาช่วงรัชสมัยของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ทั้งนี้คำว่าฝรั่งหรือ Guava ในภาษาอังกฤษ มาจากคำว่า Guayaby ในภาษาสเปน และ คำว่า Goiaba ในภาษาโปรตุเกส

ลักษณะประจำพันธุ์ **ต้น** จัดเป็นไม้ประเภทยืนต้นที่มีความสูงประมาณ ๓-๑๐ เมตร ลักษณะของต้นจะมีความเกลี้ยงปนมัน และเปลือกลำต้นจะเรียบ **ใบ** เป็นประเภทใบเดี่ยวซึ่งออกแบบเรียงตรงข้ามกัน ลักษณะของใบจะเป็นรูปรีแกมขอบขนาน มีความกว้างราวๆ ๓-๘ เซนติเมตร ความยาว ๖-๑๔ เซนติเมตร ส่วนของกิ่งอ่อนจะเป็นสี่เหลี่ยม และยอดอ่อนมีขนสั้นๆ **ดอก** การออกดอกจะเป็นได้ทั้งดอกเดี่ยวและช่อซึ่งช่อหนึ่งจะมีอยู่ ๒-๓ ดอก โดยจะออกตามซอกใบ ลักษณะของดอกจะมีกลีบดอกสีขาวพร้อมกับมีเกสรตัวผู้จำนวนมากและหลุดร่วงง่าย **ผล** มีลักษณะเป็นผลสด เมื่อผลดิบจะเป็นสีเขียว และหากสุกจะเปลี่ยนเป็นสีเหลือง ทั้งนี้ ฝรั่งกิมจู อยู่ในจำพวกฝรั่งไร้เมล็ดที่มีรสหวานกลมกล่อมและกรอบอร่อย การออกผลสามารถออกได้ตลอดทั้งปี แต่ช่วงเดือนกรกฎาคมถึงกันยายนจะเป็นช่วงที่ผลดก

ภาพที่ ๑๒ ตัวอย่างฝรั่งพันธุ์กิมจู
ที่มาภาพ : เพจเฟสบุ๊กเกษตรกรก้าวหน้า www.facebook.com/share/p/๑GVN๗GFtxP/

๓.๓.๒ ฝรั่งเนื้อสีแดง/สีชมพู

๑) พันธุ์ขี้นก

พันธุ์ขี้นก เป็นฝรั่งที่มีขนาดผลเล็กมาก จำนวม ๒๐ - ๒๕ ผลต่อกิโลกรัม ไส้สีแดง ไม่มีการปลูกเป็นสวนเพื่อการพาณิชย์ สันนิษฐานว่าเป็นฝรั่งอินเดียที่มีการนำเข้ามาปลูกและมีการพัฒนาพันธุ์ขึ้นมา

ลักษณะประจำพันธุ์ **ต้น** ลำต้นมีการเจริญเติบโตช้า **ผล** มีขนาดเล็กมาก รูปไข่ เนื้อสีชมพู เนื้อบาง รสชาติหวามอมเปรี้ยวหรือมีรสฝาดปน **เมล็ด** ขนาดเล็กและแข็ง

ภาพที่ ๑๓ ตัวอย่างฝรั่งพันธุ์ขี้นก
ที่มาภาพ : สื่อประชาสัมพันธ์สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลไพรวัน อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส

๒) ฝรั่งหงเป่าสือ

เป็นไม้ยืนต้น สูงเต็มที่ประมาณ ๓-๕ เมตร เป็นฝรั่งสายพันธุ์ใหม่ที่นำเข้ามาจากไต้หวัน

ลักษณะประจำพันธุ์ มีลักษณะผลรูปกลมแป้น มีขนาดใหญ่ เนื้อในหรือไส้กลางเป็นสีแดง เมล็ดน้อย รสชาติของเนื้อสุกหรือแก่จัดจะมีความหวานกรอบ ไม่แข็ง แถมผลดก มีให้ทานเกือบทั้งปี

ภาพที่ ๑๔ ตัวอย่างฝรั่งหงเป่าสือ
ที่มาภาพ : เว็บไซต์เทคโนโลยีชาวบ้านออนไลน์ www.khaosod.co.th/technologychaoban/featured/article_๒๖๗๕๔๓

๓) ฝรั่งเฟิ่นหงมี่

มีผลใหญ่กว่าฝรั่งหงเป่าสือ รูปทรงของผลต่างไปจากฝรั่งหงเป่าสือ

ลักษณะประจำพันธุ์ ผลฝรั่ง “เฟิ่นหงมี่” มีผลไปทางทรงกระบอก ผลส่วนขั้วมีขนาดเล็กกว่า ส่วนปลายผลที่ใหญ่กว่า ทรงผลกระเดียดไปทางผลลูกแพร์หรือคล้ายระฆังเล็กน้อย ผลไม่แป้นกลมเหมือนฝรั่งหงเป่าสือ ผลอ่อนมีสีเขียวเข้ม เมื่อแก่สีผลจะอ่อนออกเหลือง ผลใหญ่อาจมีน้ำหนักได้ถึง ๑ กิโลกรัม น้ำหนักเฉลี่ยต่อผล ประมาณ ๗ ขีด ผลมีผิวไม่เรียบ มีเนื้อสวย สีของเนื้อคล้ายฝรั่ง ๓ สี เริ่มจากสีเขียวจากผิว เนื้อจากผิวผลมีสีขาว และไส้กลางรอบกลุ่มเมล็ดเป็นสีชมพูหรือแดงอ่อนๆ เมล็ดค่อนข้างใหญ่ ฝรั่ง “เฟิ่นหงมี่” ต่างจากฝรั่งหงเป่าสือ ที่มีเมล็ดเยอะกว่า แต่เมล็ดไม่มากเหมือนฝรั่งแป้น ปริมาณเนื้อก็มีมากกว่าหงเป่าสือตามขนาดของผลที่ใหญ่กว่า

ภาพที่ ๑๕ ตัวอย่างฝรั่งเฟิ่นหงมี่
ที่มาภาพ : เว็บไซต์เทคโนโลยีชาวบ้านออนไลน์ www.khaosod.co.th/technologychaoban/featured/article_๒๖๗๕๔๓

๔) ฝรั่งกิมจูแดง #๑

จะมีลักษณะเป็นทรงแป้น เปลือกสีเขียว มีรสชาติหวานนำ หวานจัดไม่ติดเปรี้ยว แต่ความกรอบอาจจะไม่เท่ากิมจูแดง #๓ ลักษณะเนื้อจะคล้ายเฟิ่นหงมี่ ติดลูกง่าย ลูกดกตามธรรมชาติ และยังดูแลง่ายอีกด้วย

ภาพที่ ๑๖ ตัวอย่างฝรั่งกิมจูแดง #๑
ที่มาภาพ : เว็บไซต์เทคโนโลยีชาวบ้านออนไลน์ www.khaosod.co.th/technologychaoban/featured/article_๒๖๗๕๔๓

๕) ฝรั่งกิมจูแดง #๓

จะมีสีสันสวยงาม รสชาติจัด ครบรส หวานอมเปรี้ยวนิดๆ เนื้อจะเนียนละเอียด กรอบมาก และมีเมล็ดน้อยถึงน้อยมากเหมือนหงเป่าสือ ติดลูกง่าย ลูกดกตามธรรมชาติ

ภาพที่ ๑๗ ตัวอย่างฝรั่งกิมจูแดง #๓
ที่มาภาพ : เว็บไซต์เทคโนโลยีชาวบ้านออนไลน์ www.khaosod.co.th/technologychaoban/featured/article_๒๖๗๕๔๓

๖) ฝรั่งหงจ้วนสือ

จุดเด่นของพันธุ์นี้รสชาติจะหวานกรอบ รสชาติดีหวานนำ มีผิวสวย เนื้อแน่น มีกลิ่นหอมนิดๆ เป็นเอกลักษณ์ เป็นสายพันธุ์ใหม่อีกหนึ่งสายพันธุ์ที่เกษตรกรกำลังเริ่มหันมาปลูก ฝรั่งไส้แดงสามารถปลูกได้ในดินทุกชนิด หากเป็นดินร่วนปนทรายจะเจริญเติบโตได้ดี ควรเริ่มปลูกในฤดูฝน อีกทั้งยังสามารถปลูกได้หลากหลายวิธี โดยการเพาะเมล็ด ตอนกิ่ง ทาบกิ่ง ติดตา เสียบกิ่ง แต่ที่นิยมมากที่สุดจะเป็นการทาบกิ่ง เนื่องจากจะได้ผลผลิตเร็วกว่าวิธีการอื่นๆ เห็นแบบนี้แต่ราคาขายดีมาก ถ้าเปรียบเทียบกิโลต่อ ๑ กิโล ถือว่าเป็นผลไม้ที่แพงอันดับต้นๆ ของเมืองไทยเลยก็ว่าได้ สร้างรายได้ดีแถมยังปลูกง่ายอีกด้วย เหมาะสำหรับคนที่อยากหารายได้เสริม และเป็นอาชีพหลังเกษียณได้

ภาพที่ ๑๘ ตัวอย่างฝรั่งหงจ้วนสือ
ที่มาภาพ : เว็บไซต์เทคโนโลยีชาวบ้านออนไลน์ www.khaosod.co.th/technologychaoban/featured/article_๒๖๗๕๔๓

๓.๔ ลักษณะการเจริญเติบโต ใบ ดอก และผลฝรั่ง (จากการรวบรวมและอนุรักษ์พันธุกรรมฝรั่ง โดยศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพิจิตร)

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพิจิตร ดำเนินการสำรวจและรวบรวมพันธุ์ฝรั่ง พันธุ์การค้า พันธุ์พื้นเมือง และพันธุ์ต่างประเทศ จำนวน ๒๗ พันธุ์ ทำการบันทึกข้อมูลลักษณะประจำพันธุ์ฝรั่งได้จำนวน ๒๗ พันธุ์ ระยะเวลาการทดลอง เริ่มต้นกันยายน ๒๕๕๗ สิ้นสุด ตุลาคม ๒๕๕๘ ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพิจิตร ตำบลโรงช้าง อำเภอเมืองฯ จังหวัดพิจิตร ปรากฏผลการทดลอง ดังนี้

๑) พันธุ์แป้นสีทอง มีลักษณะการเจริญเติบโตทรงพุ่มแบบแผ่ออก ใบแก่สีเขียว รูปรี ขนาดกว้าง ๕.๓ เซนติเมตร ยาว ๑๐.๐ เซนติเมตร ปลายใบแหลม ฐานใบมน ดอกสีขาว ทรงผลแป้น ขนาดกว้าง ๑๐.๑ เซนติเมตร ยาว ๘.๗ เซนติเมตร ความหนาเนื้อ ๒.๑ เซนติเมตร เนื้อสีขาว

๒) พันธุ์กลมสาลี่ มีลักษณะการเจริญเติบโตทรงพุ่มแบบแผ่ออก ใบแก่สีเขียว รูปรี ขนาดกว้าง ๕.๗ เซนติเมตร ยาว ๑๐.๖ เซนติเมตร ปลายใบแหลม ฐานใบมน ดอกสีขาว ทรงผลกลมรี ขนาดกว้าง ๙.๒ เซนติเมตร ยาว ๑๐.๑ เซนติเมตร ความหนาเนื้อ ๒.๐ เซนติเมตร เนื้อสีขาว

๓) พันธุ์สาลี่ทอง มีลักษณะการเจริญเติบโตทรงพุ่มแบบแผ่ออก ใบแก่สีเขียว รูปขอบขนาน ขนาดกว้าง ๖.๕ เซนติเมตร ยาว ๑๑.๑ เซนติเมตร ปลายใบมน ฐานใบมน ดอกสีขาว ทรงผลขอบขนาน ขนาดกว้าง ๖.๘ เซนติเมตร ยาว ๘.๔ เซนติเมตร ความหนาเนื้อ ๒.๓ เซนติเมตร เนื้อสีขาว ไม่มีเมล็ด

๔) พันธุ์กิมจู มีลักษณะการเจริญเติบโตทรงพุ่มแบบแผ่ออก ใบแก่สีเขียว รูปรี ขนาดกว้าง ๖.๑ เซนติเมตร ยาว ๑๒.๒ เซนติเมตร ปลายใบมน ฐานโบมน ดอกสีขาว ทรงผลแป้น ขนาดกว้าง ๙.๐ เซนติเมตร ยาว ๘.๓ เซนติเมตร ความหนาเนื้อ ๒.๒ เซนติเมตร เนื้อสีขาว

๕) พันธุ์เพชรพูทอง มีลักษณะการเจริญเติบโตทรงพุ่มแบบแผ่ออก ใบแก่สีเขียว รูปขอบขนาน ขนาดกว้าง ๙.๐ เซนติเมตร ยาว ๑๒.๒ เซนติเมตร ปลายโบมน ฐานโบมน ดอกสีขาว ทรงผลขอบขนาน ขนาดกว้าง ๙.๕ เซนติเมตร ยาว ๑๐.๐ เซนติเมตร ความหนาเนื้อ ๓.๘ เซนติเมตร เนื้อสีขาว ไม่มีเมล็ด

๖) พันธุ์แดงหวาน มีลักษณะการเจริญเติบโตทรงพุ่มแบบแผ่ออก ใบแก่สีเขียว รูปรี ขนาดกว้าง ๗.๕ เซนติเมตร ยาว ๑๓.๐ เซนติเมตร ปลายใบแหลม ฐานโบมน ดอกสีขาว ทรงผลกลมรี ขนาดกว้าง ๘.๓ เซนติเมตร ยาว ๘.๗ เซนติเมตร ความหนาเนื้อ ๑.๗ เซนติเมตร เนื้อสีชมพู-แดง

๗) พันธุ์พจ.๑๓-๑๐ มีลักษณะการเจริญเติบโตทรงพุ่มแบบแผ่ออก ใบแก่สีเขียว รูปรี ขนาดกว้าง ๖.๒ เซนติเมตร ยาว ๑๒.๕ เซนติเมตร ปลายใบแหลม ฐานโบมน ดอกสีขาว ทรงผลกลมรี ขนาดกว้าง ๙.๒ เซนติเมตร ยาว ๑๐.๑ เซนติเมตร ความหนาเนื้อ ๑.๕ เซนติเมตร เนื้อสีชมพู-แดง

๘) พันธุ์สามสีกรอบ มีลักษณะการเจริญเติบโตทรงพุ่มแบบแผ่ออก ใบแก่สีเขียว รูปรี ขนาดกว้าง ๖.๑ เซนติเมตร ยาว ๑๑.๔ เซนติเมตร ปลายใบแหลม ฐานใบมน ดอกสีขาว ทรงผลแป้น ขนาดกว้าง ๙.๒ เซนติเมตร ยาว ๘.๘ เซนติเมตร ความหนาเนื้อ ๒.๐ เซนติเมตร เนื้อสีขาว-ชมพู

๙) พันธุ์แดงฟิลิปปินส์ มีลักษณะการเจริญเติบโตทรงพุ่มแบบตั้งตรง ใบแก่สีม่วง รูปรี ขนาดกว้าง ๕.๙ เซนติเมตร ยาว ๑๒.๗ เซนติเมตร ปลายใบแหลม ฐานใบมน ดอกสีชมพู ทรงผลกลม ขนาดกว้าง ๘.๑ เซนติเมตร ยาว ๘.๐ เซนติเมตร ความหนาเนื้อ ๑.๙ เซนติเมตร เนื้อสีม่วง

๑๐) พันธุ์แดงบางกอก มีลักษณะการเจริญเติบโตทรงพุ่มแบบตั้งตรง ใบแก่สีม่วง รูปรี ขนาดกว้าง ๕.๙ เซนติเมตร ยาว ๑๒.๗ เซนติเมตร ปลายใบมน ฐานใบมน ดอกสีชมพู ทรงผลกลม ขนาดกว้าง ๙.๖ เซนติเมตร ยาว ๙.๐ เซนติเมตร ความหนาเนื้อ ๒.๐ เซนติเมตร เนื้อสีม่วง

๑๑) พันธุ์ฝรั่งขี้นก มีลักษณะการเจริญเติบโตทรงพุ่มแบบแผ่ออก ใบแก่สีเขียว รูปรี ขนาดกว้าง ๕.๐ เซนติเมตร ยาว ๑๑.๔ เซนติเมตร ปลายใบแหลม ฐานใบมน ดอกสีขาว ทรงผลรี ขนาดกว้าง ๕.๕ เซนติเมตร ยาว ๗.๐ เซนติเมตร ความหนาเนื้อ ๑.๓ เซนติเมตร เนื้อสีชมพู-แดง

๑๒) พันธุ์เย็น ๒ มีลักษณะการเจริญเติบโตทรงพุ่มแบบแผ่ออก ใบแก่สีเขียว รูปรี ขนาดกว้าง ๕.๕ เซนติเมตร ยาว ๑๐.๙ เซนติเมตร ปลายใบมน ฐานโบมน ดอกสีขาว ทรงผลกลมรี ขนาดกว้าง ๑๐.๕ เซนติเมตร ยาว ๑๑.๐ เซนติเมตร ความหนาเนื้อ ๒.๒ เซนติเมตร เนื้อสีขาว

๑๓) พันธุ์แตงกวา มีลักษณะการเจริญเติบโตทรงพุ่มแบบแผ่ออก ใบแก่สีเขียว รูปรี ขนาดกว้าง ๖.๔ เซนติเมตร ยาว ๑๒.๕ เซนติเมตร ปลายใบแหลม ฐานใบมน ดอกสีขาว ทรงผลรี ขนาดกว้าง ๕.๔ เซนติเมตร ยาว ๘.๖ เซนติเมตร ความหนาเนื้อ ๒.๗ เซนติเมตร เนื้อสีขาว

๑๔) พันธุ์แป้นยักษ์ มีลักษณะการเจริญเติบโตทรงพุ่มแบบแผ่ออก ใบแก่สีเขียว รูปรี ขนาดกว้าง ๕.๓ เซนติเมตร ยาว ๑๐.๐ เซนติเมตร ปลายใบมน ฐานใบมน ดอกสีขาว ทรงผลแป้น ขนาดกว้าง ๑๑.๕ เซนติเมตร ยาว ๙.๕ เซนติเมตร ความหนาเนื้อ ๒.๕ เซนติเมตร เนื้อสีขาว

๑๕) พันธุ์ชาวอัมพร มีลักษณะการเจริญเติบโตทรงพุ่มแบบแผ่ออก ใบแก่สีเขียว รูปรี ขนาดกว้าง ๖.๙ เซนติเมตร ยาว ๑๒.๐ เซนติเมตร ปลายใบมน ฐานใบมน ดอกสีขาว ทรงผลรี ขนาดกว้าง ๘.๖ เซนติเมตร ยาว ๙.๐ เซนติเมตร ความหนาเนื้อ ๒.๓ เซนติเมตร เนื้อสีขาว

๑๖) พันธ์บางกอกแอปเปิ้ล มีลักษณะการเจริญเติบโตทรงพุ่มแบบแผ่ออก ใบแก่สีเขียว รูปกลม ขนาดกว้าง ๙.๘ เซนติเมตร ยาว ๑๐.๖ เซนติเมตร ปลายใบมน ฐานใบมน ดอกสีขาว ทรงผลแป้น ขนาดกว้าง ๙.๒ เซนติเมตร ยาว ๗.๘ เซนติเมตร ความหนาเนื้อ ๒.๗ เซนติเมตร เนื้อสีขาว

๑๗) พันธ์ไทย มีลักษณะการเจริญเติบโตทรงพุ่มแบบแผ่ออก ใบแก่สีเขียว รูปรี ขนาดกว้าง ๖.๘ เซนติเมตร ยาว ๑๒.๕ เซนติเมตร ปลายใบมน ฐานใบมน ดอกสีขาว ทรงผลรี ขนาดกว้าง ๘.๕ เซนติเมตร ยาว ๘.๘ เซนติเมตร ความหนาเนื้อ ๒.๒ เซนติเมตร เนื้อสีขาว

๑๘) พันธุ์เพาะเมล็ดบ้านแยง มีลักษณะการเจริญเติบโตทรงพุ่มแบบแผ่ออก ใบแก่สีเขียว รูปรี ขนาดกว้าง ๖.๐ เซนติเมตร ยาว ๑๑.๔ เซนติเมตร ปลายใบแหลม ฐานโบมน ดอกสีขาว ทรงผลกลมรี ขนาดกว้าง ๘.๗ เซนติเมตร ยาว ๙.๐ เซนติเมตร ความหนาเนื้อ ๒.๔ เซนติเมตร เนื้อสีขาว

๑๙) พันธุ์ HPSI ๑๓ (PEAR) มีลักษณะการเจริญเติบโตทรงพุ่มแบบตั้งตรง ใบแก่สีเขียว รูปรี ขนาดกว้าง ๕.๔ เซนติเมตร ยาว ๑๑.๓ เซนติเมตร ปลายใบมน ฐานใบมน

๒๐) พันธุ์ HPSI ๓๓ มีลักษณะการเจริญเติบโตทรงพุ่มแบบตั้งตรง ใบแก่สีเขียว รูปขอบขนาน ขนาดกว้าง ๘.๘ เซนติเมตร ยาว ๑๘.๗ เซนติเมตร ปลายใบมน ฐานใบมน

๒๑) พันธุ์ HPSI ๓๘ มีลักษณะการเจริญเติบโตทรงพุ่มแบบแผ่ออก ใบแก่สีเขียว รูปรี ขนาดกว้าง ๗.๗ เซนติเมตร ยาว ๑๕.๘ เซนติเมตร ปลายใบแหลม ฐานใบมน

๒๒) พันธุ์ HPSI ๑๘ ๕๐๗ มีลักษณะการเจริญเติบโตทรงพุ่มแบบตั้งตรง ใบแก่สีเขียว รูปขอบขนาน ขนาดกว้าง ๖.๘ เซนติเมตร ยาว ๑๖.๖ เซนติเมตร ปลายใบแหลม ฐานใบมน

๒๓) พันธุ์ HPSI ๑๖ (Puertorico) มีลักษณะการเจริญเติบโตทรงพุ่มแบบตั้งตรง ใบแก่สีเขียว รูปรี ขนาดกว้าง ๗.๐ เซนติเมตร ยาว ๑๒.๒ เซนติเมตร ปลายใบมน ฐานใบมม

๒๔) พันธุ์ HPSI ๒๐ (WATAKIE) มีลักษณะการเจริญเติบโตทรงพุ่มแบบตั้งตรง ใบแก่สีเขียว รูปรี ขนาดกว้าง ๘.๙ เซนติเมตร ยาว ๑๗.๑ เซนติเมตร ปลายใบมน ฐานใบมน

๒๕) พันธุ์HPSI ๑๙ (KONA ๑) มีลักษณะการเจริญเติบโตทรงพุ่มแบบตั้งตรง ใบแก่สีเขียว รูปรี ขนาดกว้าง ๕.๗ เซนติเมตร ยาว ๑๓.๓ เซนติเมตร ปลายใบแหลม ฐานใบม

๒๖) พันธุ์ HPSI ๖ (PATILO) มีลักษณะการเจริญเติบโตทรงพุ่มแบบตั้งตรง ใบแก่สีเขียว รูปขอบขนาน ขนาดกว้าง ๗.๓ เซนติเมตร ยาว ๑๖.๘ เซนติเมตร ปลายใบแหลม ฐานใบมน

๒๗) พันธุ์ HPSI ๗ (๑๓๘T) มีลักษณะการเจริญเติบโตทรงพุ่มแบบตั้งตรง ใบแก่สีเขียว รูปรี ขนาดกว้าง ๗.๔ เซนติเมตร ยาว ๑๖.๑ เซนติเมตร ปลายใบมน ฐานใบมน ดอกสีขาว ทรงผลกลมรี ขนาดกว้าง ๗.๕ เซนติเมตร ยาว

ตารางที่ ๒๓ ลักษณะการเจริญเติบโต ใบ ดอก และผลฝรั่งจากการรวบรวมและอนุรักษ์พันธุกรรมฝรั่ง

พันธุ์	ลักษณะการเจริญเติบโต	รูปร่างของใบ	ขนาดใบ (ซม.)		ลักษณะใบ		สีดอก	รูปทรงผล	ขนาดผล (ซม.)		หนาเนื้อ (ซม.)	สีเนื้อ
			กว้าง	ยาว	ปลายใบ	ฐานใบ			กว้าง	ยาว		
แป้นสีทอง	แผ่ออก	รูปรี	5.3	10.0	แหลม	มน	ขาว	แป้น	10.1	8.7	2.1	ขาว
กลมสาลี่	แผ่ออก	รูปรี	5.7	10.6	แหลม	มน	ขาว	กลมรี	9.2	10.1	2.0	ขาว
สาลี่ทอง	แผ่ออก	ขอบขนาน	6.5	11.1	มน	มน	ขาว	ขอบขนาน	6.8	8.4	2.3	ขาว
กิมจู	แผ่ออก	รูปรี	6.1	12.2	มน	มน	ขาว	แป้น	9.0	8.3	2.2	ขาว
เพชรพูทอง	แผ่ออก	ขอบขนาน	9.0	12.2	มน	มน	ขาว	ขอบขนาน	9.5	10.0	3.8	ขาว
แดงหวาน	แผ่ออก	รูปรี	7.5	13.0	แหลม	มน	ขาว	กลมรี	8.3	8.7	1.7	ชมพู-แดง
พจ.13-10	แผ่ออก	รูปรี	6.2	12.5	แหลม	มน	ขาว	ทรงรี	5.2	7.3	1.5	ชมพู-แดง
สามสีกรอบ	แผ่ออก	รูปรี	6.1	11.4	แหลม	มน	ขาว	แป้น	9.2	8.8	2.0	ขาว-ชมพู
แดงฟิลิปปินส์	ตั้งตรง	รูปรี	5.9	12.7	แหลม	มน	ชมพู	กลม	8.1	8.0	1.9	แดง
แดงบางกอก	ตั้งตรง	รูปรี	6.5	11.4	มน	มน	ชมพู	แป้น	9.6	9.0	2.0	แดง
ฝรั่งขี้นก	แผ่ออก	รูปรี	5.0	11.4	แหลม	มน	ขาว	ทรงรี	5.5	7.0	1.3	ชมพู-แดง
เย็น 2	แผ่ออก	รูปรี	5.5	10.9	มน	มน	ขาว	กลมรี	10.5	11.0	2.2	ขาว
แตงกวา	แผ่ออก	รูปรี	6.4	12.5	แหลม	มน	ขาว	ทรงรี	5.4	8.6	2.7	ขาว
แป้นยักษ์	แผ่ออก	รูปรี	7.8	15.3	มน	มน	ขาว	แป้น	11.5	9.5	2.5	ขาว
ขาวอัมพร	แผ่ออก	รูปรี	6.9	1.2	มน	มน	ขาว	กลมรี	8.6	9.0	2.3	ขาว
บางกอกแอปเปิ้ล	แผ่ออก	กลม	9.8	10.6	มน	มน	ขาว	แป้น	9.2	7.8	2.7	ขาว
ฝรั่งไทย	แผ่ออก	รูปรี	6.8.0	12.5	มน	มน	ขาว	กลมรี	8.5	8.8	2.2	ขาว
เพาะเมล็ดบ้านแยง	แผ่ออก	รูปรี	6.0	11.4	แหลม	มน	ขาว	กลมรี	8.7	9.0	2.4	ขาว
HPSI 7 (138 T)	ตั้งตรง	รูปรี	7.4	16.1	มน	มน	ขาว	กลมรี	7.5	7.0	1.5	ชมพู-แดง

ที่มา : ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพิจิตร

บทที่ ๔
การปลูกและการดูแล ตลอดจนการเก็บผลผลิต

๔.๑ การปลูก

๔.๑.๑ การเตรียมพื้นที่

๑) การเตรียมดิน

การปลูกฝรั่งในพื้นที่ลุ่มน้ำท่วมถึง ควรทำการยกร่องปลูก โดยยกร่องให้มีขนาดความกว้างของหลังร่องประมาณ ๖ เมตร มีคูน้ำกว้างประมาณ ๑.๕ เมตร ความยาวของสันร่องแล้วแต่พื้นที่ ความสูงไม่จำกัด แต่ถ้าเป็นที่ดอนไม่จำเป็นต้องยกร่อง จากนั้นก็ปรับปรุงดินโดยการตากดินเพื่อฆ่าเชื้อโรค และเมล็ดวัชพืช ใส่ปุ๋ยคอกและปุ๋ยหมักในปริมาณเท่า ๆ กัน อัตราปุ๋ย ๑ ส่วนต่อดิน ๒ ส่วน เพื่อให้ดินร่วนซุย

๒) การเตรียมหลุมปลูก

ขนาดของหลุมปลูกควรกว้าง ๐.๕ เมตร ยาว ๐.๕ เมตร และลึก ๐.๕ เมตร ที่จำเป็นต้องขุดหลุมกว้างก็เพื่อเปลี่ยนสภาพดินในหลุมให้ดีขึ้น ดังนี้

(๑) ควรขุดดินโดยแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ ดินบน และดินล่าง

- ดินบน เป็นส่วนที่มีอินทรีย์วัตถุมากอยู่แล้ว ให้แยกไว้ส่วนหนึ่ง
- ดินล่าง คือดินที่เมื่อขุดลึกลงไปแล้วพบว่าดินมีสีจางลง ซึ่งเป็นชั้นที่ไม่มีอินทรีย์วัตถุ

(๒) ตากดินไว้ ๑๐ - ๑๕ วัน เพื่อให้แสงแดดส่องฆ่าเชื้อโรคในหลุมปลูกและในดิน

(๓) กลบดินบนลงในหลุม

(๔) ผสมปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยหมัก ๑ ส่วนต่อดินล่าง ๒ ส่วน และรองก้นหลุมด้วยปุ๋ยร๊อคฟอสเฟต ๐.๕๐ กิโลกรัม แล้วจึงกลบลงไปในหลุมทับชั้นดินบน จนมีระดับสูงกว่าระดับพื้นดินธรรมดา ประมาณ ๑๐ เซนติเมตร (การที่ต้องกลบดินให้สูงกว่าระดับเดิมนั้น เพื่อที่เมื่อเวลาปลูกแล้วดินจะยุบตัวลงเล็กน้อย ซึ่งจะทำให้พอดีกับระดับดินเดิม หากไม่เผื่อไว้จะเป็นแอ่งและมีน้ำขัง ทำให้รากเน่าตายได้)

๔.๑.๒ การเตรียมพันธุ์

๑) กิ่งพันธุ์ดี ได้จากกิ่งตอนหรือกิ่งปักชำ

๒) คัดเลือกกล้าที่มีความสมบูรณ์สูง

๓) พันธุ์ส่งเสริม ได้แก่ พันธุ์กิมจู และพันธุ์แป้นสีทอง

๔.๑.๓ วิธีปลูก

๑) นำกิ่งพันธุ์ดีวางลงตรงกลางหลุม

๒) ใช้มีดที่คมกรีดถุงจากก้นถุงมาถึงปากถุงทั้ง ๒ ด้าน (ซ้ายและขวา) ดึงถุงพลาสติกออกโดยระวังอย่าให้ดินแตก กลบดินที่เหลือลงในหลุม กดดินบริเวณโคนให้แน่นพอสมควร

๓) ใช้หลักผูกยึดกิ่งพันธุ์ดีไว้เพื่อป้องกันต้นล้ม

๔) รดน้ำให้ชุ่ม

๕) ใช้ทางมะพร้าวมาทำร่มเงาคลุมเพื่อช่วยพรางแสงแดดให้แก่ต้นฝรั่งจนกว่าต้นฝรั่งจะตั้งตัวได้

๖) ระยะปลูกที่เหมาะสม คือ ๓ x ๔ เมตร ในเนื้อที่ ๑ ไร่ จะปลูกได้ประมาณ ๑๕๐ ต้น

๔.๒ การดูแล

๔.๒.๑ การดูแลรักษา

๑) การใส่ปุ๋ย ควรแบ่งการใส่ปุ๋ยออกเป็น ๓ ระยะ คือ

(๑) ระยะบำรุงต้น ใส่ปุ๋ยหลังเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือ ๑๖-๑๖-๑๖

๒) ระยะบำรุงผล ใส่ปุ๋ยเมื่อฝรั่งติดผลเล็ก ๆ ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕

๓) ระยะปรับปรุงคุณภาพ ใส่ปุ๋ยเคมีก่อนการเก็บเกี่ยว ๑ เดือน ตามลำดับด้วยปุ๋ยเคมีสูตร ๑๓-๑๓-๒๑ หรือ ๑๒-๑๒-๑๗

ฝรั่งเมื่อออกดอกแล้วจำเป็นต้องให้น้ำและปุ๋ยไนโตรเจนเพื่อให้ได้ผลผลิตสูงขึ้นทุก ๆ ปี ควรให้ปุ๋ยประมาณ ๒ กิโลกรัม/ต้น/ปี หรือมากกว่านี้ขึ้นอยู่กับอายุของต้น และปริมาณผลผลิต และหากจะให้ฝรั่งมีรสหวานยิ่งขึ้นให้ใช้ปุ๋ยเกร็ด สูตร ๕-๓๐-๓๐ พ่นก่อนเก็บผล ๑ เดือน โดยนำปุ๋ยเกร็ดมาผสมน้ำฉีดพ่นฉีดอาทิตย์ละครั้ง ประมาณ ๒ ครั้ง จากนั้นประมาณ ๑๕ วัน จึงเก็บผล

๒) การให้น้ำ

หลังปลูกฝรั่ง แล้วต้องรดน้ำในช่วงแรกอย่างสม่ำเสมอ จนฝรั่งตั้งตัวได้ หลังจากนั้นให้สังเกตดูความชุ่มชื้นของดิน ถ้าดินแห้งมากต้องรีบให้น้ำ และถ้าฝนตกหนักควรระบายน้ำออก ควรเว้นช่วงการให้น้ำขณะที่ฝรั่งกำลังจะออกดอก เมื่อเริ่มติดผลแล้วควรค่อย ๆ ให้น้ำเพิ่มขึ้นตามความต้องการของต้นฝรั่ง ปริมาณความชื้นของดินในระหว่างการออกผลมีความสำคัญ เพราะจะก่อให้เกิดการร่วง การแตก และขนาดของผล

๓) การพรวนดิน

ไม่ควรพรวนดินลึก เพราะจะทำให้รากของต้นฝรั่งขาดได้

๔) การกำจัดวัชพืช

ควรทำอย่างสม่ำเสมอ อาจจะใช้วิธีการถาง ใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชหรือปลูกพืชตระกูลถั่ว เช่น เซนโตรซีม เพอราเรีย เป็นพืชคลุมดิน

๕) การปักไม้ค้ำกันลม

ในระหว่างที่ต้นฝรั่งยังเล็กอยู่ ควรปักไม้ค้ำกันลมเพื่อป้องกันไม่ให้ต้นโยกเพราะอาจกระทบกระเทือน ทำให้ต้นฝรั่งไม่โต การปักไม้ค้ำกันลม ควรใช้ไม้รวก หรือแขนงไม้ไผ่ยาว ๑ เมตร ค้ำกิ่งต้นละ ๑ - ๒ อัน และใช้เชือกพลาสติกผูกติดกับกิ่งแต่อย่าผูกให้แน่นมากเพราะกิ่งอาจเจริญเติบโตช้า

๖) การพยุงผลฝรั่ง

ฝรั่งจะเริ่มออกผลเมื่ออายุประมาณ ๖ เดือน ควรใช้ไม้ไผ่ปักไว้เพื่อพยุงผลฝรั่ง โดยใช้ปลายหรือแขนงไม้ไผ่ขนาดเล็ก ยาว ๑ เมตร หรือมากกว่านั้นปักใกล้กับกิ่งที่ออกผลแล้ว โดยผูกยึดกับกิ่งไว้ หรือจะผูกขั้วผลกับกิ่งหรือไม้ปักเพื่อไม่ให้ผลถ่วงต้น เพราะน้ำหนักผลฝรั่งมาก ถ้ามีลมพัดแรง ต้นจะเฉาตายและรากจะขาด

๗) การตัดแต่งกิ่ง

เพื่อรักษาขนาดผลให้ใหญ่อยู่เสมอ และทำให้ได้ผลผลิตที่แน่นอนเพราะถ้ากิ่งฝรั่งแก่ (อายุเกิน ๓ ปี) ผลจะเล็กลง ดังนั้น ควรตัดแต่งกิ่งฝรั่งทุกปี จะช่วยทำให้ฝรั่งเกิดกิ่งอ่อนและมีช่อดอกออกมาด้วย นอกจากนี้ยังมีประโยชน์อื่น ๆ เช่น ทำให้ทรงพุ่มโปร่งได้สัดส่วน ลมพัดถ่ายเทได้สะดวก แสงแดดส่องได้ทั่วถึง สะดวกในการเก็บผลและการพ่นสารป้องกันกำจัดโรค และแมลง นอกจากนี้ ยังทำให้ได้ผลผลิตที่แน่นอน ผลมีขนาดใหญ่ โดยทั่วไปต้นที่สมบูรณ์จะตัดกิ่งก้านออก ๒๕ - ๓๐% สำหรับต้นที่ไม่แข็งแรง ให้ตัดกิ่งก้านออก

ประมาณ ๒๐% นอกจากการตัดแต่งกิ่งแล้ว การทำให้ใบร่วงจะทำให้ระยะการเก็บเกี่ยวสั้นลง และการปลิดผลทิ้งให้เหลือประมาณ ๒ - ๖ ผล ต่อกิ่ง จะจำเป็นในสวนที่ผลิตเพื่อบริโภคผลสด แต่ถ้าจะให้ผลที่มีขนาดใหญ่และมีคุณภาพดี ควรให้เหลือเพียง ๑ ผล เท่านั้น

๘) การห่อผลฝรั่ง

การห่อผล เป็นการดูแลรักษาวิธีหนึ่ง นอกจากจะช่วยป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูฝรั่ง (แมลงวันผลไม้) แล้ว ยังทำให้ผลฝรั่งมีผิวผลสีสวย ไม่เป็นรอยขีดข่วน คุณภาพดี ซึ่งวิธีการห่อผลฝรั่งโดยส่วนใหญ่ คือ ใช้ถุงพลาสติก ขนาด ๖×๑๔ นิ้ว ห่อผลฝรั่งที่มีขนาดโตกว่าผลมะนาว หรือหลังดอกบานแล้ว ๑ เดือน (ก่อนห่อควรพ่นสารเคมีป้องกันกำจัดเชื้อราและแมลงที่ผลฝรั่งเสียก่อน) มัดปากถุงกับขั้วของผลฝรั่งให้แน่น จากนั้นนำกระดาษหนังสือพิมพ์ห่อทับลงไปอีกครั้งหนึ่ง เพื่อป้องกันแสงแดดทำลายผิวผล ใช้ลวดเย็บกระดาษเย็บบริเวณโคนถุง และหลังจากนั้นอีกประมาณ ๒ เดือนครึ่ง ก็จะเก็บผลฝรั่งไปขายหรือรับประทาน

๔.๒.๒ เทคนิคกระตุ้นฝรั่งให้ออกดอก – ออกผล ตลอดปี

โดยทั่วไปฝรั่งจะให้ผลเร็วถ้าเป็นฝรั่งที่ได้จากกิ่งตอน จะให้เก็บผลครั้งแรกเมื่ออายุได้ประมาณ ๑ ปี หรือถ้าเป็นต้นที่ได้จากการเพาะเมล็ดจะเก็บผลได้ช้ากว่า คือ เมื่ออายุ ๑ - ๒ ปี แล้วแต่สายพันธุ์ ฝรั่งจะออกดอก ในส่วนยอดที่เกิดใหม่ ตรงโคนก้านใบคู่ที่ ๓ - ๔ บนกิ่งอ่อน กิ่งหนึ่งมีดอก ๑ – ๖ ดอก แล้วแต่พันธุ์ ดอกเป็นชนิดที่สมบูรณ์เพศ ทำให้ติดผลง่าย ดังนั้น ถ้าปลูกฝรั่งแล้วไม่ค่อยออกดอกออกผล อาจจะใช้การบังคับให้ฝรั่งออกดอก โดยวิธีการดังต่อไปนี้

๑) การโน้มกิ่ง

ฝรั่งมีช่อดอกที่กิ่งอ่อน ดังนั้นการทำให้เกิดกิ่งอ่อนก็จะชักนำให้เกิดตาดอกได้ การโน้มกิ่งฝรั่งให้อยู่ในแนวระดับ แล้วใช้ไม้รวกยึดปักไว้ เร่งใส่ปุ๋ย รดน้ำ ฝรั่งก็จะแตกกิ่งจากกิ่งที่โน้มพร้อมทั้งมีช่อดอกออกมาด้วย

๒) การตัดแต่งกิ่ง

การตัดแต่งจะทำให้เกิดการแตกกิ่งอ่อนและช่อดอก ได้กิ่งที่จะตัดแต่ง คือ กิ่งที่อ่อนแอ กิ่งที่เป็นโรคและกิ่งที่ไม่ได้รับแสง

๓) การทำให้ใบร่วง

โดยใช้ปุ๋ยพวกยูเรีย หรือสารเคมีละลายน้ำให้เข้มข้น ๒๕% พ่นให้ทั่วทั้งต้นเพื่อให้ใบฝรั่งร่วงหมด ระยะนี้จะต้องให้น้ำและปุ๋ยบำรุงต้น หลังจากนั้นประมาณ ๕ สัปดาห์ จะเห็นช่อดอกเจริญออกมาพร้อมกิ่งอ่อนที่แตกขึ้นใหม่และจะเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ในอีก ๕ เดือนต่อมา

๔) การเด็ดยอดฝรั่ง

โดยนับใบจากปลายกิ่งเข้าไปถึงใบคู่ที่ ๔ แล้วจึงเด็ดยอดทิ้ง จากนั้นไม่กี่วันฝรั่งก็จะแทงดอกออกมา

อนึ่ง การบังคับให้ฝรั่งออกดอกนั้นทำได้ไม่ยากนัก ถ้าต้นฝรั่งสมบูรณ์แข็งแรง และปลูกในที่ ๆ มีแสงแดดเพียงพอ แต่ควรคำนึงด้วยว่าการให้ฝรั่งมีผลมากผลก็จะเล็กลง ดังนั้นจึงต้องให้ปุ๋ยและน้ำแก่ต้นฝรั่งที่บังคับการออกดอกให้มากกว่าปกติ การบังคับให้ฝรั่งออกดอกจนกระทั่งเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ ใช้เวลาประมาณ ๙ เดือน คือใช้เวลาในการบังคับให้ฝรั่งออกดอกจนกระทั่งติดผล ๗ เดือน และมีช่วงเก็บเกี่ยวผลอีก ๒ เดือน

๔.๒.๓ การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูฝรั่ง

๑) โรคที่สำคัญของฝรั่ง

(๑) <u>โรคจุดสนิม</u> : เกิดจากเชื้อราเข้าทำลายใบ โดยจะเห็นจุดขนาดเล็ก เริ่มจากจุดสีเขียวแล้วค่อย ๆ เปลี่ยนเป็นสีสนิมเหล็ก และเป็นขุยคล้ายกำมะหยี่ ถ้าเป็นที่กิ่งจะทำให้เป็นขุยและกิ่งแตกแห้งตาย

การป้องกัน : ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น มาแนบและซีแนบ หากเป็นที่กิ่งอาจใช้สารเคมีดังกล่าว ผสมในปูนแดงข้น ๆ ทาบริเวณที่เป็นโรค

(๒) โรคแอนแทรคโนส : เกิดจากเชื้อราเข้าทำลายผลอ่อน ผลสุกและใบ อาการบนใบจะเห็นเป็นจุดสีน้ำตาลเล็ก ๆ แผลอาจทะลุ ถ้าเป็นที่ผลอ่อนจะทำให้มีสีน้ำตาลและเน่าแห้งไปในที่สุด แต่ถ้าเป็นระยะผลสุกหรือใกล้สุก จะเกิดแผลเน่าสีน้ำตาล อาการจะลุกลาม แผลจะบุ๋มลงเล็กน้อยมีจ้ำสีคล้ำและเมือกสีแสดปรากฏให้เห็น

การป้องกัน : ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น บีโนมิล แคปแทน โดยพ่นสารเคมีก่อนเก็บผล ๑ เดือน

๒) แมลงศัตรูฝรั่ง

(๑) แมลงวันทอง : การทำลายเกิดจากแมลงวันทองวางไข่ที่ใต้ผิวฝรั่งสุก (หรือระยะที่ผิวอ่อน) ตัวอ่อนที่ฟักจากไข่จะเจริญเติบโตด้วยการกินเนื้อฝรั่งเป็นอาหาร ทำให้ฝรั่งอ่อนนิ่มและเละในที่สุด

การป้องกัน : ห่อผลในขณะที่ผิวยังแข็ง มีสีเขียว ขนาดเล็ก การห่ออาจห่อด้วยถุงพลาสติกชั้นเดียว หรือ ๒ ชั้น โดยต้องเจาะรูกระดาษห่อชั้นในก้นถุงให้น้ำไหลออกด้วย หรือใช้สารเคมีมาลาไทออนผสมโปรตีนไฮโดรไลเซท เป็นเหยื่อพิษฉีดพ่นในตอนเช้าตรู่ เป็นจุด ๆ บนใบแก่เท่านั้น ต้นละ ๑ - ๔ จุด แต่ละจุดใช้น้ำยาประมาณ ๕๐ ซีซี พ่นแค่ให้ใบเปียกและพ่นทุก ๆ ๗ วัน ติดต่อกัน ๔ - ๕ ครั้ง ก่อนเก็บเกี่ยว หากพ่นก่อนการระบาด ๑ เดือน จะได้ผลดีกว่าพ่นหลังแมลงระบาดแล้ว

(๒) เพลี้ยแป้ง : จะดูดกินน้ำเลี้ยงตามใบอ่อน กิ่งอ่อน และช่อดอกทำให้แห้งเฉาหรือใบผิดรูปร่างและผลผลิตลดลง

การป้องกัน : พ่นด้วยสารละลายอโซดริน ๒๐ ซีซี ต่อน้ำ ๒๐ ลิตร พ่นให้ทั่วต้น ใบ กิ่งอ่อนและผล ทุก ๆ ๗ วัน ประมาณ ๒ - ๓ ครั้ง และหยุดพ่นสารเคมีอย่างน้อย ๗ วัน ก่อนเก็บเกี่ยวผล

๔.๓ การเก็บผลผลิต

๑. ควรเก็บเกี่ยวเมื่อผลแก่จัด ซึ่งฝรั่งจะนับจากดอกบานจนถึงผลแก่พร้อมที่จะเก็บเกี่ยวได้ จะใช้เวลาประมาณ ๕ เดือน ฝรั่งที่ยังอ่อน ผิวจะมีสีเขียวเข้ม เมื่อเริ่มแก่สีเขียวจะจางลง และเต่งตึงเป็นมัน ไม่ควรเก็บผลที่ยังไม่แก่เต็มที่ เพราะยังมีการสร้างแป้งและสีไม่เต็มที่ ผลจะนิ่ม

๒. การเก็บเกี่ยวควรใช้กรรไกรตัดให้ชิดขั้วผล (หากไม่มีขั้วติดผลจะทำให้ฝรั่งเสื่อมคุณภาพเร็ว และอาจถูกเชื้อโรคเข้าทำลายได้ง่าย) แล้วนำเข้าที่ร่ม แกะถุงห่อผลออก ทำความสะอาดผลแล้วนำไปบรรจุในภาชนะเพื่อรอการจำหน่ายต่อไป

๔.๔ การขยายพันธุ์ฝรั่ง การขยายพันธุ์ฝรั่งสามารถทำได้หลายวิธี แต่วิธีที่นิยมใช้และได้ผลดี คือ

๔.๔.๑ การตอน

วิธีการเหมือนการตอนกิ่งทั่วไป โดยใช้มีดควั่นกิ่งให้รอยควั่นอยู่ใต้ข้อเล็กน้อย รอยควั่นล่างห่างจากรอยควั่นบนเท่ากับเส้นรอบวงของกิ่ง ลอกเปลือกไม้แล้วขูดเยื่อเจริญออกให้หมด จากนั้นนำตุ้มตอนที่บรรจุด้วยขุยมะพร้าวหุ้มให้รอบรอยควั่นแล้วมัดด้วยเชือกฟางให้แน่น

การตัดกิ่งตอน

- หลังจากทำการตอนแล้ว ประมาณ ๑ เดือน รากจะเริ่มงอก อย่าเพิ่งรีบตัด ควรปล่อยให้รากเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลก่อน

- กิ่งฝรั่งที่ตัดออกจากต้น ควรตัดใบและกิ่งที่มีมากเกินไปทิ้งบ้าง เพื่อป้องกันการคายน้ำ แล้วนำกิ่งตอนไปแช่ในน้ำให้ท่วมตุ้มตอน ประมาณ ๑ - ๒ ชั่วโมง แล้วจึงนำไปชำต่อไป โดยนำกิ่งตอนที่ได้ชำในถุงพลาสติกที่บรรจุดินผสม เมื่อต้นแข็งแรงแล้วจึงนำไปปลูกในแปลงต่อไป

๔.๔.๒ การติดตา

วิธีการติดตา จะต้องใช้ต้นตอและยอดพันธุ์ที่มีความแข็งแรง หลังจากติดตาแล้วให้นำไปชำต่อประมาณ ๔ - ๕ เดือน ก่อนจะนำไปปลูก

๔.๕ ลักษณะผลฝรั่งที่เหมาะสมต่อการส่งออกไปขายในตลาดต่างประเทศ

๑. ผลสมบูรณ์ รูปร่างตรงตามพันธุ์ น้ำหนักประมาณ ๒๐๐-๓๐๐ กรัม เนื้อสีขาว รสชาติหวานอมเปรี้ยว เนื้อกรอบ

๒. มีความสุกแก่ตามความต้องการของตลาด เมื่อขนส่งถึงปลายทาง

๓. สะอาดปราศจากร่องรอยหรือตำหนิจากการเข้าทำลายของโรคและแมลง

๔.๖ ข้อควรปฏิบัติสำหรับการผลิตฝรั่งไปขายในตลาดต่างประเทศ

๑. เก็บฝรั่งที่มีอายุพอเหมาะ

๒. ผลฝรั่งต้องล้างทำความสะอาด

๓. เช็ดผิวผลให้แห้งแล้วบรรจุในโฟมตาข่าย

๔. บรรจุในภาชนะกล่องกระดาษ ขนาด ๔๐x๓๐x๑๐ เซนติเมตร น้ำหนักบรรจุ ๕ กิโลกรัม

ภาพที่ ๑๙ มาตรฐานสินค้าเกษตร (ขอบข่าย : ฝรั่งบริโภคสด)

บทที่ ๕
ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของฝรั่ง

๕.๑ ต้นทุนและผลตอบแทน

ต้นทุนการปลูกฝรั่ง โดยทั่วไปจะแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ขนาดพื้นที่ปลูก, สายพันธุ์ฝรั่ง, วิธีการปลูก, และการจัดการดูแล, ค่าปุ๋ย, ค่ายา, ค่าแรงงาน, และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดูแล ขอยกตัวอย่างต้นทุนการปลูกฝรั่งกิมจู โครงการส่งเสริมอาชีพการปลูกฝรั่งกิมจู ภายใต้การสนับสนุนกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร) ดังนี้

<u>ต้นทุนรวม (บาท/ไร่)</u> แบ่งเป็น

- ค่าพันธุ์ (๒๐๐ ต้น x ๓๕ บาท) ๗,๐๐๐ บาท
- ค่าเตรียมแปลง ๕,๐๐๐ บาท
- ค่าปัจจัยการผลิต ได้แก่
  - ปุ๋ยเคมี ๔,๕๐๐ บาท
  - ปุ๋ยอินทรีย์/ปุ๋ยคอก ๒,๕๐๐ บาท
  - ค่าถุง กระดาษห่อ ๓,๐๐๐ บาท
- ระบบน้ำ ๙,๐๐๐ บาท

หมายเหตุ : ฝรั่งให้ผลผลิตเมื่ออายุ ๘ เดือนขึ้นไป ปีแรก ได้ผลผลิตต้นละ ประมาณ ๔ กิโลกรัม/ไร่ โดยให้ผลผลิตสูงเมื่ออายุ ๒ - ๕ ปี เฉลี่ยต้นละ ประมาณ ๑๐ – ๒๐ กิโลกรัม

<u>ผลตอบแทน</u>

- รายได้ปีแรก ๒๔,๐๐๐ บาท
- ต้นทุนปีแรก ๒๘,๐๐๐ บาท

ในปีที่ ๒ – ๕ ไม่มีการลงทุนค่าอุปกรณ์และค่าเตรียมแปลง ผลผลิตจำนวน ๒,๕๐๐ กิโลกรัม ราคาจำหน่าย (ส่ง) ๓๐ บาท/กิโลกรัม รวมรายได้ประมาณ ๗๕,๐๐๐ บาทต่อไร่ ดังนั้น จะได้กำไรประมาณ ๖๕,๐๐๐ บาท/ไร่/ปี

๕.๒ สถานการณ์การปลูกฝรั่ง

๕.๒.๑ การผลิตฝรั่งในประเทศไทย

พื้นที่ที่มีการปลูกฝรั่งในประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ เนื้อที่ปลูกสูงสุด ๕ ลำดับแรก ได้แก่ จังหวัดนครปฐม ๖,๖๓๓.๕๔ ไร่ จังหวัดราชบุรี ๕,๙๙๙.๘๘ ไร่ จังหวัดสมุทรสาคร ๔,๙๖๕.๑๓ ไร่ จังหวัดนครสวรรค์ ๑,๒๒๙.๙๙ ไร่ และจังหวัดเพชรบุรี ๙๒๓.๓๕ ไร่ รายละเอียดพื้นที่การปลูกฝรั่งจังหวัดอื่น ๆ ดังนี้

ตารางที่ ๒๔ พื้นที่ปลูกฝรั่งในประเทศไทย ปี ๒๕๖๗

ลำดับ	จังหวัด	ครัวเรือน	แปลง	เนื้อที่ (ไร่)
	รวมทั้งประเทศ	**๑๐,๕๗๑**	**๑๒,๑๐๐**	**๓๑,๑๘๐.๘๒**
๑	นครปฐม	๑,๕๕๒	๒,๑๐๗	๖,๖๓๓.๕๔
๒	ราชบุรี	๑,๐๙๕	๑,๒๓๔	๕,๙๙๙.๘๘
๓	สมุทรสาคร	๑,๑๑๙	๑,๒๒๕	๔,๙๖๕.๑๓
๔	นครสวรรค์	๓๗๓	๔๙๙	๑,๒๒๙.๙๙
๕	เพชรบุรี	๓๙๖	๔๗๐	๙๒๓.๓๕
๖	ปทุมธานี	๑๔๖	๑๖๐	๖๔๓.๘๖
๗	สุราษฎร์ธานี	๑๘๓	๒๑๘	๖๓๙.๖๗
๘	นครราชสีมา	๒๖๔	๒๙๒	๖๐๕.๔๙
๙	ตาก	๑๔๘	๑๗๓	๕๑๓.๐๖
๑๐	ประจวบคีรีขันธ์	๑๘๒	๑๙๘	๔๗๔.๐๗
๑๑	นครศรีธรรมราช	๒๔๓	๒๕๔	๔๓๖.๑๖
๑๒	กำแพงเพชร	๑๐๔	๑๐๗	๓๔๓.๖๗
๑๓	กาญจนบุรี	๑๘๗	๑๙๒	๓๓๙.๔๔
๑๔	เชียงใหม่	๑๖๑	๒๐๐	๓๓๕.๖๔
๑๕	สระแก้ว	๑๐๘	๑๑๑	๓๑๕.๖๕
๑๖	เลย	๑๕๖	๑๖๔	๓๐๘.๘๒
๑๗	ขอนแก่น	๑๖๔	๑๗๘	๓๐๖.๐๐
๑๘	ศรีสะเกษ	๙๒	๙๔	๓๐๓.๑๒
๑๙	ชัยภูมิ	๑๔๓	๑๕๓	๒๙๘.๗๖
๒๐	ชลบุรี	๑๓๕	๑๔๑	๒๙๒.๙๒
๒๑	เพชรบูรณ์	๑๓๘	๑๔๔	๒๕๒.๕๙
๒๒	สงขลา	๒๘๙	๓๑๖	๒๕๑.๙๕
๒๓	พระนครศรีอยุธยา	๑๖๓	๑๗๙	๑๙๙.๗๘
๒๔	สระบุรี	๑๕๗	๑๖๔	๑๙๕.๘๐
๒๕	ตรัง	๘๙	๙๙	๑๙๑.๙๓
๒๖	ฉะเชิงเทรา	๙๕	๑๐๙	๑๘๕.๖๔
๒๗	พัทลุง	๑๓๕	๑๔๒	๑๘๓.๔๖
๒๘	อ่างทอง	๑๒๑	๑๓๕	๑๖๙.๐๙

ลำดับ	จังหวัด	ครัวเรือน	แปลง	เนื้อที่ (ไร่)
๒๙	สกลนคร	๘๐	๘๖	๑๖๘.๖๓
๓๐	พะเยา	๗๑	๘๐	๑๖๖.๑๒
๓๑	น่าน	๙๘	๑๑๐	๑๕๕.๙๐
๓๒	ลำพูน	๗๐	๙๐	๑๕๔.๙๙
๓๓	สุพรรณบุรี	๘๕	๘๗	๑๕๓.๔๖
๓๔	กรุงเทพมหานคร	๖๙	๘๑	๑๔๙.๑๒
๓๕	จันทบุรี	๖๗	๗๖	๑๓๙.๗๑
๓๖	ลพบุรี	๑๒๑	๑๓๐	๑๓๙.๕๓
๓๗	นนทบุรี	๑๒๖	๑๔๓	๑๒๙.๑๙
๓๘	หนองบัวลำภู	๗๔	๗๘	๑๒๗.๒๕
๓๙	เชียงราย	๖๙	๗๙	๑๑๕.๓๖
๔๐	ชุมพร	๕๗	๖๑	๑๐๗.๑๑
๔๑	ปราจีนบุรี	๕๗	๖๑	๑๐๒.๖๖
๔๒	บุรีรัมย์	๖๐	๖๔	๑๐๒.๔๑
๔๓	พิษณุโลก	๕๑	๕๓	๑๐๑.๗๕
๔๔	สุโขทัย	๕๘	๖๓	๘๗.๘๔
๔๕	ลำปาง	๗๒	๘๑	๘๗.๔๖
๔๖	บึงกาฬ	๔๗	๕๒	๘๔.๓๐
๔๗	แพร่	๗๓	๘๓	๘๒.๐๔
๔๘	หนองคาย	๕๗	๖๐	๗๗.๖๓
๔๙	อุทัยธานี	๔๓	๔๗	๗๖.๗๕
๕๐	พิจิตร	๔๔	๔๔	๗๒.๖๓
๕๑	อุบลราชธานี	๓๙	๔๕	๗๒.๑๗
๕๒	มหาสารคาม	๕๘	๖๔	๗๑.๗๕
๕๓	อุดรธานี	๓๖	๓๖	๗๐.๘๘
๕๔	สิงห์บุรี	๙๔	๑๐๑	๖๘.๐๐
๕๕	สตูล	๔๖	๔๙	๖๗.๗๓
๕๖	อุตรดิตถ์	๔๘	๕๐	๖๓.๐๗
๕๗	นครนายก	๕๗	๕๘	๕๒.๓๘
๕๘	นราธิวาส	๔๗	๔๘	๔๘.๕๔
๕๙	ปัตตานี	๔๙	๕๗	๔๖.๓๙
๖๐	ระยอง	๔๓	๔๓	๔๕.๙๖
๖๑	กระบี่	๕๒	๕๒	๔๓.๐๖
๖๒	ชัยนาท	๔๔	๔๘	๓๙.๕๐
๖๓	สุรินทร์	๒๒	๒๒	๓๘.๐๐
๖๔	ยโสธร	๑๑	๑๑	๓๕.๕๐

ลำดับ	จังหวัด	ครัวเรือน	แปลง	เนื้อที่ (ไร่)
๖๕	นครพนม	๒๘	๒๘	๓๕.๑๐
๖๖	สมุทรสงคราม	๑๒	๑๒	๓๓.๘๗
๖๗	อำนาจเจริญ	๑๕	๑๕	๓๒.๕๐
๖๘	ตราด	๒๐	๒๐	๓๑.๙๔
๖๙	กาฬสินธุ์	๒๗	๒๙	๓๑.๒๕
๗๐	พังงา	๒๗	๒๗	๒๙.๗๕
๗๑	ร้อยเอ็ด	๑๔	๑๔	๒๗.๖๐
๗๒	สมุทรปราการ	๔๐	๔๑	๒๓.๓๗
๗๓	แม่ฮ่องสอน	๑๒	๑๒	๑๗.๔๐
๗๔	ยะลา	๒๓	๒๓	๑๖.๓๘
๗๕	มุกดาหาร	๑๒	๑๒	๗.๕๐
๗๖	ระนอง	๖	๖	๖.๕๐
๗๗	ภูเก็ต	๑๐	๑๐	๔.๕๑

ที่มาข้อมูล : ระบบทะเบียนเกษตรกร ณ วันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๘ สำนักงานเกษตรจังหวัดนครสวรรค์

๕.๒.๒ สถานการณ์การค้าในประเทศและแนวโน้มการส่งออก

๑) ในประเทศ

แหล่งตลาดฝรั่งในประเทศไทย ได้แก่ ตลาด ๔ มุมเมือง ตลาดเมืองทอง ตลาดไท ตลาดศรีเมือง และตลาดขนาดใหญ่ในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ (ตลาดริมปิง ตลาดศรีนคร ตลาดนัดแก้จน ตลาดนัดเกษตรกร ฯลฯ)

๒) ต่างประเทศ

จากข้อมูลระบบสถิติการค้าระหว่างประเทศของกรมศุลกากร ในช่วงเดือนมกราคม – เมษายน ๒๕๖๘ พบว่า มีประเทศคู่ค้า สินค้า ฝรั่ง จำนวน ๓๖ ประเทศ โดยประเทศที่มีมูลค่าการส่งออก ๕ ลำดับแรก ได้แก่ ประเทศมาเลเซีย ประเทศสิงคโปร์ สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ ประเทศกาตาร์ และประเทศรัสเซีย รายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ ๒๕ มูลค่าการส่งออกสินค้าฝรั่ง ในช่วงเดือนมกราคม – เมษายน ๒๕๖๘

ลำดับที่	ประเทศปลายทาง	มูลค่าส่งออกเงินบาท (บาท)	น้ำหนัก/ปริมาณสถิติ (กิโลกรัม)	ร้อยละของมูลค่าการส่งออก
๑	มาเลเซีย	๔๕,๔๗๖,๑๗๑	๒,๔๐๓,๑๔๕	๕๖.๒๔
๒	สิงคโปร์	๑๒,๙๓๒,๗๑๑	๔๙๗,๓๒๙	๑๕.๙๙
๓	สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์	๘,๕๘๕,๒๘๙	๕๘,๗๙๕	๑๐.๖๒
๔	กาตาร์	๒,๔๐๒,๒๖๔	๑๖,๐๕๗	๒.๙๗
๕	รัสเซีย	๒,๐๓๙,๗๙๙	๑๔,๗๑๘	๒.๕๒
๖	สหราชอาณาจักร	๑,๖๓๘,๓๐๓	๘,๖๑๑	๒.๐๓
๗	มัลดีฟส์	๑,๖๒๙,๖๓๖	๑๒,๑๘๐	๒.๐๒

ลำดับที่	ประเทศปลายทาง	มูลค่าส่งออกเงินบาท (บาท)	น้ำหนัก/ปริมาณสถิติ (กิโลกรัม)	ร้อยละของมูลค่าการส่งออก
๘	ซาอุดีอาระเบีย	๑,๓๒๗,๑๒๗	๗,๕๙๘	๑.๖๔
๙	โอมาน	๙๒๔,๓๙๔	๕,๔๐๒	๑.๑๔
๑๐	เกาหลีใต้	๘๗๔,๕๒๘	๗,๓๓๕	๑.๐๘
๑๑	พม่า	๖๘๘,๘๒๐	๓๐,๗๓๗	๐.๘๕
๑๒	คูเวต	๖๘๔,๙๗๙	๓,๑๕๓	๐.๘๕
๑๓	อินเดีย	๔๓๐,๔๙๓	๔,๒๐๐	๐.๕๓
๑๔	บังกลาเทศ	๑๘๒,๙๓๖	๑,๒๕๐	๐.๒๓
๑๕	บาห์เรน	๑๔๖,๖๙๔	๑,๖๒๔	๐.๑๘
๑๖	โปแลนด์	๑๒๗,๗๔๒	๑,๐๐๕	๐.๑๖
๑๗	เช็กเกีย	๑๒๓,๙๓๖	๒,๒๔๕	๐.๑๕
๑๘	นอร์เวย์	๑๐๘,๙๙๒	๑,๐๔๖	๐.๑๓
๑๙	บรูไน	๘๑,๔๖๗	๖๖๘	๐.๑๐
๒๐	ไอร์แลนด์	๗๗,๙๑๒	๕๕๘	๐.๑๐
๒๑	ฮ่องกง	๖๕,๙๕๙	๑,๒๒๐	๐.๐๘
๒๒	ลาว	๕๖,๒๐๐	๑๓,๖๐๐	๐.๐๗
๒๓	อียิปต์	๔๘,๐๕๒	๑๙๘	๐.๐๖
๒๔	แคนาดา	๔๓,๖๑๖	๑๑๗	๐.๐๕
๒๕	สวิตเซอร์แลนด์	๒๙,๐๘๒	๑๖๙	๐.๐๔
๒๖	นิการากัว	๒๕,๔๔๒	๑๒๗	๐.๐๓
๒๗	เนเธอร์แลนด์	๒๑,๙๖๓	๑๒๙	๐.๐๓
๒๘	เยอรมนี	๑๘,๓๑๐	๑๒๖	๐.๐๒
๒๙	กัมพูชา	๑๘,๓๐๔	๔๒๙	๐.๐๒
๓๐	เซเชลส์	๑๗,๔๑๒	๕๑	๐.๐๒
๓๑	ไอซ์แลนด์	๑๐,๘๐๐	๑๒๐	๐.๐๑
๓๒	จีน	๘,๐๐๐	๑๐๐	๐.๐๑
๓๓	เดนมาร์ก	๗,๘๔๐	๙๘	๐.๐๑
๓๔	ฟิลิปปินส์	๕,๒๒๒	๑๑	๐.๐๑
๓๕	สวีเดน	๔,๖๖๐	๕๘	๐.๐๑
๓๖	คาซัคสถาน	๕๕๐	๕	๐.๐๐
รวม		**๘๐,๘๖๕,๖๐๕**	**๓,๐๙๔,๒๑๔**	

ที่มา : ข้อมูลระบบสถิติการค้าระหว่างประเทศของกรมศุลกากร ในช่วงเดือนมกราคม – เมษายน ๒๕๖๘ https://catalog.customs.go.th/dataset/ctm_๐๖_๑๒

๕.๓ ประเทศผู้ผลิตสำคัญ

แหล่งผลิตสินค้าฝรั่งในต่างประเทศ ได้แก่ เวียดนาม อินโดนีเซีย เปรู

บทที่ ๖
การปลูกฝรั่งในจังหวัดนครสวรรค์

๖.๑ ข้อมูลพื้นที่ในการปลูกฝรั่งของจังหวัดนครสวรรค์

จากข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรจังหวัดนครสวรรค์ ปีเพาะปลูก ๒๕๖๗/๒๕๖๘ ณ วันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๘ จังหวัดนครสวรรค์ มีพื้นที่ทั้งหมด จำนวน ๕,๙๙๘,๕๔๘ ไร่ แบ่งเป็น พื้นที่ทางการเกษตร จำนวน ๔,๗๐๐,๕๖๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗๘.๓๖ ของพื้นที่ทั้งหมด ซึ่งปรากฏภาวะการปลูกพืชเศรษฐกิจของเกษตรกรในจังหวัดนครสวรรค์ ได้แก่ ข้าวนาปี ๒,๓๖๓,๒๔๖.๘๗ ไร่ รองลงมา มันสำปะหลัง ๔๐๔,๕๘๖.๘๙ ไร่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ รุ่น ๑ : ๒๐๙,๗๘๑.๕๒ ไร่ ข้าวนาปรัง ๑๘๘,๗๔๒.๙๙ ไร่ และ อ้อยโรงงาน ๑๕๗,๑๔๓.๖๕ ไร่ นอกจากนี้ ยังเป็นพื้นที่ไม้ผล ๒๘,๖๑๗.๙๕ ไร่ ไม้ยืนต้น ๑๙,๓๑๖.๓๔ ไร่ และพืชผัก ๒๑,๔๘๔.๑๕ ไร่

โดยมีพื้นที่ปลูกฝรั่ง จำนวน ๑,๒๒๙.๙๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๓ ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมด และคิดเป็นร้อยละ ๔.๓๐ ของพื้นที่ไม้ผล **ซึ่งพื้นที่ที่มีการปลูกฝรั่งของจังหวัดนครสวรรค์ จะกระจายตัวอยู่ในพื้นที่ทุกอำเภอ โดยส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่อำเภอเมืองนครสวรรค์ อำเภอชุมแสง และอำเภอเก้าเลี้ยว ตามลำดับ**

ตารางที่ ๒๖ ข้อมูลพื้นที่ปลูกฝรั่งในจังหวัดนครสวรรค์ ปี ๒๕๖๗ แยกรายอำเภอ

ลำดับที่	อำเภอ	จำนวนครัวเรือน	จำนวนแปลง	เนื้อที่	
				จำนวน (ไร่)	ร้อยละ
จังหวัดนครสวรรค์		**๓๗๓**	**๔๙๙**	**๑๒๒๙.๙๙**	
๑	เมืองนครสวรรค์	๒๕๒	๓๖๕	๑,๐๑๐.๒๙	๘๒.๑๔
๒	โกรกพระ	๑๑	๑๔	๑๗.๖๗	๑.๔๔
๓	ชุมแสง	๒๗	๓๔	๘๐.๒๕	๖.๕๒
๔	หนองบัว	๙	๙	๑๑.๗๕	๐.๙๖
๕	บรรพตพิสัย	๓	๓	๓	๐.๒๔
๖	เก้าเลี้ยว	๒๔	๒๖	๓๔.๗๖	๒.๘๓
๗	ตาคลี	๗	๗	๗.๘๗	๐.๖๔
๘	ท่าตะโก	๑	๑	๓	๐.๒๔
๙	ไพศาลี	๒	๒	๓	๐.๒๔
๑๐	พยุหะคีรี	๑๓	๑๔	๑๕.๔๐	๑.๒๕
๑๑	ลาดยาว	๑๐	๑๐	๑๑.๕๐	๐.๙๓
๑๒	ตากฟ้า	๓	๓	๓.๕๐	๐.๒๘
๑๓	แม่วงก์	๗	๗	๑๙	๑.๕๔
๑๔	แม่เปิน	๓	๓	๖	๐.๔๙
๑๕	ชุมตาบง	๑	๑	๓	๐.๒๔

ที่มา : ระบบทะเบียนเกษตรกร ณ วันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๘

๖.๒ พันธุ์ฝรั่งที่ปลูกในจังหวัด

จังหวัดนครสวรรค์ เป็นจังหวัดที่มีการเพาะปลูกฝรั่งอยู่ในลำดับต้น ๆ ของประเทศ ซึ่งพันธุ์ที่นิยมนำมาปลูกเพื่อจำหน่าย ได้แก่ พันธุ์กิมจู , พันธุ์กลมสาลี่ และพันธุ์แป้นสีทอง แต่จะมีพันธุ์ที่เป็นที่รู้จักกันในฐานะที่เป็นผลผลิตของวิสาหกิจชุมชนฝรั่งอินทรีย์บ้านตะคร้อ อำเภอเก้าเลี้ยว ที่เกิดจากการผสมผสานสายพันธุ์และพัฒนาจนได้ฝรั่งที่มีรสชาติหวานอมเปรี้ยว ผลใหญ่ เนื้อกรอบฟู มีการใช้เทคนิคพิเศษที่ทำให้เนื้อไม่กระด้าง ที่สำคัญเป็นฝรั่งอินทรีย์ปลอดสารเคมีทุกขั้นตอน นั่นก็คือ “ฝรั่งพันธุ์แจ่มไทย” และนอกจากนี้ยังมีพันธุ์อื่น ๆ ที่มีปลูกบ้าง เช่น พันธุ์หวานพิรุณ , พันธุ์แป้นไส้แดง , พันธุ์เวียดนาม และพันธุ์ฮ่องเต้

๖.๓ ปฏิทินการปลูกฝรั่ง

ฝรั่งเป็นต้นไม้ผลที่มีความทนทานต่อความแห้งแล้งได้ดี ฝรั่งจะเจริญเติบโตและให้ผลเต็มที่ในที่ที่มีฝนตกมากไปจนถึงในที่แห้งแล้ง แต่จะเจริญเติบโตได้ง่ายรวดเร็วและให้ผลดีในที่ที่มีฝนตกมากกว่าในที่ที่มีฝนตกน้อย แต่ในที่ที่มีฝนตกมากและมีความชื้นสูง ฝรั่งจะได้ผลน้อย และนอกจากนั้น ยังเป็นสื่อช่วยทำให้เกิดโรคและแมลงอีกด้วย ฝรั่งจะปลูกได้ผลดีนั้นต้องเป็นที่มีความหนาวน้อยและมีการชลประทานดี ก็สามารถปลูกฝรั่งได้ จะเห็นได้ว่าในทุก ๆ ภาคของไทยสามารถปลูกฝรั่งได้ผลดี

ปฏิทินการปลูกและการเก็บผลผลิตฝรั่ง													
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	หมายเหตุ
ฤดูปลูก และช่วง เก็บผลผลิต	←											→	ฝรั่งจะให้ผลผลิตเมื่ออายุ ๘ เดือนขึ้นไป โดยในปีแรก จะได้ผลผลิตต้นละประมาณ ๔ กก. และจะให้ผลผลิตสูงเมื่ออายุ ๒ - ๕ ปี เฉลี่ยต้นละ ๑๐ - ๒๐ กก. ต่อปี

ภาพที่ ๒๐ ปฏิทินการปลูกและการเก็บผลผลิตฝรั่ง

๖.๔ ราคาฝรั่ง

ราคาฝรั่งในจังหวัดนครสวรรค์ ขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย เช่น พันธุ์ฝรั่ง , ช่วงเวลา (ฤดูกาล) , ผลผลิต แหล่งจำหน่าย และช่องทางการจำหน่าย โดยราคาที่พบทั่วไปในท้องตลาดและจากสวนจะอยู่ที่ประมาณ กิโลกรัมละ ๑๐ - ๕๐ บาท

ตารางที่ ๒๗ ตารางแสดงราคาฝรั่งตามสายพันธุ์ที่เป็นที่นิยมในจังหวัดนครสวรรค์

พันธุ์ฝรั่ง	ราคาท้องตลาดและจากสวน (บาท/กก.)	หมายเหตุ
กิมจู	๑๐ - ๕๐	ช่วงที่ราคาต่ำที่สุด จะอยู่ในช่วงเดือนเมษายน เนื่องจากเป็นฤดูกาลที่มีมะม่วงออกสู่ตลาด ทำให้เกิดการแข่งขันในด้านราคาของตลาดผลไม้
กลมสาลี่	๑๐ - ๒๕	
แป้นสีทอง	๑๐ - ๒๕	

ที่มา : เกษตรกรผู้ปลูกและจำหน่ายฝรั่งในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์

๖.๕ ช่องทางการจำหน่าย และตลาดรับซื้อ

ช่องทางการจำหน่ายฝรั่งในจังหวัดนครสวรรค์ มีทั้งในรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์ โดยสามารถซื้อได้จากสวนโดยตรง , ตลาดเกษตรกร , หรือร้านค้าออนไลน์ต่างๆ อาทิ

☞ตลาดกลางผักและผลไม้ (ตลาดริมปิง) : ตั้งอยู่ ตำบลบางม่วง อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

☞ตลาดศรีนคร : ที่ตั้ง ถนนสวรรค์วิถี ตำบลปากน้ำโพ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

☞ตลาดนัด ตลาดสด ตลาดในชุมชนต่าง ๆ

☞ตลาดเกษตรกรออนไลน์.com , DGTFarm , Facebook เป็นต้น

๖.๖ จำนวนแปลงใหญ่ของจังหวัดนครสวรรค์

ข้อมูลโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่จังหวัดนครสวรรค์ ชนิดสินค้า ฝรั่ง ณ วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๘ ดังนี้

ตารางที่ ๒๘ ข้อมูลโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่จังหวัดนครสวรรค์ ชนิดสินค้า ฝรั่ง

กลุ่มแปลงใหญ่ที่สมัครเข้าร่วมตามปี พ.ศ.	จำนวนกลุ่มแปลงใหญ่ (กลุ่ม)	จำนวนเกษตรกร (ราย)	จำนวนพื้นที่ (ไร่)
พ.ศ. ๒๕๖๐	๓ (หมู่ ๗ , หมู่ ๙ และหมู่ ๑๐ ต. บ้านมะเกลือ อ.เมืองฯ)	๑๔๐	๕๓๔

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดนครสวรรค์

๖.๗ การขับเคลื่อนนโยบายยกระดับสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครสวรรค์ ได้ขับเคลื่อนนโยบายยกระดับสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร “ฝรั่ง” ในจังหวัดนครสวรรค์ ภายใต้โครงการ ดังนี้

๖.๗.๑ โครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ระดับอำเภอ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

จังหวัดนครสวรรค์ ได้พิจารณาคัดเลือกหมู่บ้านและสินค้าเกษตร ที่มีความพร้อมในการพัฒนาด้านการเกษตร และเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพ ตามแนวทางการพิจารณาคัดเลือกหมู่บ้านและสินค้าเกษตร โดยมีการคัดเลือกพื้นที่และชนิดสินค้าเกษตรมูลค่าสูง “ฝรั่งอินทรีย์” หมู่บ้านหาดเสลา หมู่ที่ ๑ ตำบลหนองเต่า อำเภอเก้าเลี้ยว จังหวัดนครสวรรค์ ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตฝรั่งอินทรีย์บ้านตะคร้อ เป็นหนึ่งในสินค้าเกษตรมูลค่าสูง เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรในพื้นที่ สามารถวิเคราะห์ศักยภาพและโอกาสวางแผนการผลิตที่เชื่อมโยงกับความต้องการของตลาด จัดทำแผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า ในการเข้าถึงแหล่งทุนจากสถาบันการเงิน ตลอดจนเข้าถึงนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่จำเป็นในการทำเกษตรที่ได้มาตรฐาน เพื่อยกระดับการผลิตของตนเอง โดยได้ร่วมกันจัดทำแผนงาน/โครงการ บรรจุไว้ในแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน ซึ่งมีแนวทางในการพัฒนา “สินค้าฝรั่งอินทรีย์” ในพื้นที่อำเภอเก้าเลี้ยว จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน ๓ โครงการ ดังนี้

๑. โครงการส่งเสริมการผลิตพืชปลอดภัย

<u>วัตถุประสงค์</u>

๑) เพื่อให้เกษตรกรผลิตสินค้าปลอดภัยและได้มาตรฐาน

๒) เพื่อให้ผู้ผลิต ผู้รับซื้อ และผู้บริโภคได้บริโภคผลผลิตที่ปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง

๓) เพื่อสร้างความยั่งยืนในการประกอบอาชีพการเกษตร

๔) เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากร ดิน น้ำ และสิ่งแวดล้อม

๒. โครงการพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรแปรรูป

<u>วัตถุประสงค์</u>

๑) เพื่อพัฒนาความรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

๒) เพื่อพัฒนามาตรฐานกระบวนการผลิตและคุณภาพของสินค้าเกษตรแปรรูปที่ผลิตโดยวิสาหกิจชุมชน ให้มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภคและสามารถแข่งขันได้ในตลาด

๓. โครงการพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพ

<u>วัตถุประสงค์</u>

๑) เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มให้เป็นระบบ มีแผนการดำเนินการอย่างชัดเจน

๒) ส่งเสริมให้เกษตรกรจัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย เพื่อที่จะสามารถวิเคราะห์ผลกำไรขาดทุน ของตนเองได้

๓) เพื่อลดต้นทุนการผลิต

๖.๗.๒ โครงการสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง ๑ ท้องถิ่น ๑ สินค้าเกษตรมูลค่าสูง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

จังหวัดนครสวรรค์ ได้ดำเนินการพิจารณาคัดเลือกพื้นที่และชนิดสินค้าภายใต้หลักเกณฑ์ของโครงการฯ เพื่อจัดทำโครงการสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง ๑ ท้องถิ่น ๑ สินค้าเกษตรมูลค่าสูง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ผ่านคณะกรรมการขับเคลื่อนงาน ด้านการเกษตรระดับจังหวัด (SCP) ซึ่งพื้นที่และชนิดสินค้าที่ได้รับการพิจารณาคัดเลือก คือ กลุ่มเกษตรแปลงใหญ่ฝรั่ง หมู่ที่ ๑๐ ตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครสวรรค์ ได้จัดทำโครงการสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง ๑ ท้องถิ่น ๑ สินค้าเกษตรมูลค่าสูง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ (กลุ่มเกษตรแปลงใหญ่ฝรั่ง หมู่ที่ ๑๐ ตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ และเป้าหมาย ดังนี้

๑. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูงของกลุ่มเกษตรแปลงใหญ่ฝรั่ง หมู่ที่ ๑๐ ตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

๒. เพื่อพัฒนาและสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าเกษตรในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์

๓. เพื่อยกระดับรายได้ของครัวเรือนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

๔. เพื่อสร้างแผนพัฒนารายสินค้า (ต้นแบบสินค้าเกษตรมูลค่าสูง) ให้แก่กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

โดยทั้ง ๒ โครงการ จังหวัดนครสวรรค์ ได้ให้ความสำคัญจะสนับสนุนการขับเคลื่อนงานผ่านหน่วยงานต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

บทที่ ๗
บทสรุปการปลูกฝรั่งในจังหวัดนครสวรรค์

๗.๑ บทสรุปการปลูกฝรั่ง

ปีการผลิต ๒๕๖๗/๖๘ จังหวัดนครสวรรค์ มีพื้นที่ทั้งหมด จำนวน ๕,๙๙๘,๕๔๘ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ทางการเกษตร จำนวน ๔,๗๐๐,๕๖๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗๘.๓๖ ของพื้นที่ทั้งหมด ซึ่งการปลูกพืชเศรษฐกิจของเกษตรกรในจังหวัดนครสวรรค์ ได้แก่ ข้าวนาปี ๒,๓๖๓,๒๔๖.๘๗ ไร่ รองลงมา มันสำปะหลัง ๔๐๔,๕๘๖.๘๙ ไร่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (รุ่น ๑) ๒๐๙,๗๘๑.๕๒ ไร่ ข้าวนาปรัง ๑๘๘,๗๔๒.๙๙ ไร่ อ้อยโรงงาน ๑๕๗,๑๔๓ ไร่ ไม้ผล ๒๘,๖๑๗.๙๕ ไร่ ไม้ยืนต้น ๑๙,๓๑๖.๓๔ ไร่ และพืชไร่พืชผัก ๒๑,๔๘๔.๑๕ ซึ่งพื้นที่ปลูกไม้ผล ได้แก่ กระท้อน กล้วยไข่ ฝรั่ง กล้วยน้ำว้า มะม่วง มะขามเทศ มะนาว และส้มโอ (ข้อมูล ณ เดือนพฤษภาคม ๒๕๖๘)

การปลูกฝรั่งในจังหวัดนครสวรรค์ มีพื้นที่กระจายตัวอยู่ทุกอำเภอ รวมพื้นที่การปลูกทั้งสิ้น ๑,๒๒๙.๙๙ ไร่ โดยพื้นที่ปลูกฝรั่งสูงสุด ๕ ลำดับแรก ได้แก่ อำเภอเมืองนครสวรรค์ ๑,๒๒๙.๙๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๒ ของพื้นที่การปลูกฝรั่งทั้งหมด รองลงมา อำเภอชุมแสง ๘๐.๒๕ ไร่ อำเภอเก้าเลี้ยว ๓๔.๗๖ ไร่ อำเภอแม่วงก์ ๑๙ ไร่ และอำเภอโกรกพระ ๑๗.๖๗ ไร่ ตามลำดับ

๗.๒ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การพัฒนาสินค้าฝรั่ง

๗.๒.๑ จุดแข็ง

๑. สามารถผลิตฝรั่งได้ตลอดทั้งปี บังคับให้ออกผลได้ง่าย และสามารถควบคุมปริมาณผลผลิตในแต่ละฤดูได้ด้วยการปลิดผลฝรั่ง

๒. ฝรั่งเป็นไม้ผลที่ปลูกครั้งเดียวแต่ให้ผลผลิตได้ยาวนานถึง ๕ ปี หรือนานกว่านั้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการดูแลรักษาของเกษตรกรเจ้าของสวน

๓. นอกจากเกษตรกรจะได้รายได้จากผลผลิตแล้ว ส่วนต่าง ๆ ของฝรั่งสามารถสร้างรายได้เสริมได้ เช่น เพาะชำกิ่งพันธุ์ขาย แปรรูปเป็นเครื่องดื่มและอาหาร เช่น น้ำผลไม้ ทำแยมและเยลลี่บรรจุกระป๋อง เป็นต้น แปรรูปเป็นสมุนไพร (แผนโบราณ) เช่น ใบและผลดิบมีทินนินช่วยอาการท้องร่วง ลดอาการอักเสบในกระเพาะและลำไส้ มีน้ำมันหอมระเหยช่วยยับยั้งแบคทีเรียในช่องปาก ใช้ใบสดตำละเอียดพอกแผลเพื่อช่วยห้ามเลือด หรือต้มกับน้ำ ทิ้งไว้ให้อุ่น ใช้อาบแก้ผดผื่นคัน ผลนำมาฝานบาง ๆ แล้วแช่เย็นใช้ปิดขมับแก้ปวดศีรษะ เป็นต้น

๗.๒.๒ โอกาส

๑. ฝรั่ง จัดเป็นไม้ผลเขตร้อนและกึ่งเขตร้อนปลูกได้ในดินแทบทุกชนิดแต่ถ้าปลูกในดินร่วนซุย มีอินทรียวัตถุมากและระบายน้ำได้ดี ก็จะให้ผลผลิตดี ต้นฝรั่งสามารถทนสภาพความแห้งแห้งแล้งได้ดี ซึ่งสามารถขยายพื้นที่ปลูกได้อีกมาก

๒. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีนโยบายแนะนำส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกฝรั่งเพื่อสร้างรายได้เพิ่มให้กับเกษตรกร ภายใต้โครงการสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง ๑ ท้องถิ่น ๑ สินค้าเกษตรมูลค่าสูง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

๓. จากจุดแข็งของฝรั่งที่สามารถผลิตฝรั่งได้ลอดทั้งปี บังคับให้ออกผลได้ ดังนั้น จึงเป็นโอกาสสำหรับเกษตรกรที่มีเงินทุน ทำให้สร้างรายได้จากมูลค่าผลผลิตในส่วนนี้ เพราะผลผลิตที่ออกไม่ตรงกับช่วงเก็บเกี่ยวตามฤดูกาลแต่เป็นที่ต้องการของตลาดสูง ย่อมต้องมีราคาสูง คู่แข่งน้อย สามารถเลือกผู้ซื้อ เลือกตลาด และนำไปสู่การกำหนดราคาเองได้

๔. ฝรั่งเป็นผลไม้เพื่อสุขภาพที่เหมาะสมสำหรับผู้ที่ต้องการลดความอ้วนหรือควบคุมน้ำหนัก เนื่องจากฝรั่งอุดมไปด้วยกากใยอาหาร เมื่อรับประทานแล้วจะทำให้อิ่มนาน

๕. ฝรั่งมีคุณค่าทางอาหารสูง โดยเฉพาะวิตามินซีและวิตามินเอ ซึ่งช่วยต้านอนุมูลอิสระ ทำให้ผิวพรรณเปล่งปลั่งสดใส ช่วยกระตุ้นการทำงานของเม็ดเลือดขาว และยังช่วยป้องกันโรคหวัด

๖. ส่วนอื่น ๆ ของฝรั่ง สามารถนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ได้หลากหลาย ควรมีการส่งเสริมให้มีผลิตภัณฑ์เหล่านี้ออกสู่ตลาดภายในประเทศ ตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ โดยหน่วยงานภาครัฐเข้าไปช่วยเหลือทางด้านของเครื่องมือเครื่องจักร เน้นคุณภาพของสินค้า ตลอดจนสร้างรูปแบบห่อบรรจุภัณฑ์และการสร้างแบรนด์ ให้เป็นที่น่าสนใจ

๗.๒.๓ จุดอ่อน

๑. เกษตรกรบางส่วนไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย ตามระบบการจัดการคุณภาพ หลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี หรือ GAP เพื่อยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรไทยให้มีคุณภาพได้มาตรฐานสากลเป็นที่ยอมรับทั้งในและต่างประเทศ

๒. เกษตรกรส่วนใหญ่ขาดการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง ยังไม่มีการบริหารจัดการด้านการผลิตและการตลาดขายผลผลิตอิสระ ดังนั้น ในปีที่ผลผลิตออก ล้นตลาด ทำให้ราคาตกต่ำ เกิดวิกฤตทางการตลาดทางด้านราคา เกษตรกรจะอยู่ในภาวะที่ขายผลผลิตได้ในราคาต่ำ ถูกกดราคาหรือถูกเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง ไม่มีอำนาจในการต่อรองราคา จึงทำให้ขายผลผลิตในราคาที่ไม่ยุติธรรม

๓. เกษตรกรเน้นการขายแบบบริโภคผลสด การแปรรูปผลิตภัณฑ์ไม่หลากกหลาย

๗.๒.๔ อุปสรรค

๑. พื้นที่ปลูกฝรั่งในพื้นที่ราบลุ่ม มักได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วมในฤดูฝนหรือในช่วงที่ปริมาณฝนมากเกินไป ส่วนฝรั่งบางพื้นที่ที่ปลูกในที่พื้นที่ดอน หากเป็นบริเวณที่ไม่มีน้ำ ชลประทานหรือแหล่งน้ำสำรองไว้ใช้ เมื่อฝนทิ้งช่วงจะทำให้ได้รับผลกระทบภัยแล้ง พื้นที่ปลูกฝรั่ง มักได้รับความเสียหาย ทำให้ผลผลิตลดลง

๒. มีโรคและแมลงศัตรูพืชค่อนข้างมาก เช่น โรคราสนิม ทำให้ใบมีสีเหลืองแดงคล้ายสนิมขึ้นเป็นจุด ๆ ทำให้ใบแตก ป้องกันและกำจัดได้โดยฉีดพ่นสารกำจัดเชื้อรา เช่น มาแนบ และซีแนบ เป็นต้น ส่วนแมลงศัตรูที่พบ ได้แก่ แมลงวันทอง และค้างคาว ที่มักเจาะกินเนื้อฝรั่งที่กำลังห่าม เป็นต้น เกษตรกรต้องใช้สารเคมีป้องกันกำจัดในปริมาณมาก ทำให้ประสบปัญหาสารพิษตกค้างและเป็นอุปสรรคต่อการผลิตเพื่อส่งออก

๓. ความแปรปรวนของสภาพอากาศ เป็นปัจจัยในการเจริญเติบโตของพืช มีผลต่อผลผลิตโดยตรง และเป็นปัจจัยที่ควบคุมไม่ได้ เกษตรกรควรมีแนวทางในการบริหารความเสี่ยงเพื่อรองรับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น เช่น วาตภัย ภัยแล้ง (ฝนแล้ง ฝนทิ้งช่วง) อุทกภัย (น้ำป่าไหลหลากน้ำท่วมฉับพลัน) เป็นต้น

๔. ปัจจัยการผลิตมีราคาสูง และมีปัญหาด้านแรงงาน ซึ่งต้องใช้มากในช่วงห่อผลและเก็บเกี่ยว

๕. เกษตรกรจะทำการปลูกฝรั่ง ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปลูก การดูแล รักษา และการเก็บเกี่ยวผลผลิต โดยเฉพาะการให้น้ำ เพราะฝรั่งจะมีช่วงต้องอดน้ำ การใส่ปุ๋ยและการห่อผลเพื่อป้องกันแมลงวันผลไม้ ซึ่งความรู้เหล่านี้จะมีผลต่อการเจริญเติบโตและให้ผลผลิต

๖. ปัจจุบันการผลิตผลไม้อื่น ๆ หลายชนิดสามารถบังคับให้ออกนอกฤดูได้มากขึ้น จึงมีการแข่งขันมากขึ้น เช่น ในช่วงเดือนเมษายนราคาผลผลิตฝรั่งจะลดลงเนื่องจากผลผลิตมะม่วงออกสู่ตลาดมากขึ้น

๗.๓ แนวทางการพัฒนาสินค้าฝรั่ง

ด้านการผลิต

๑. เกษตรกรควรปรับปรุงวิธีการดูแลรักษาต้นฝรั่ง โดยใช้วิธีการลดการใช้สารป้องกันกำจัดวัชพืช สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช และสารป้องกันกำจัดโรคพืช

๒. เกษตรกรไม่ควรปลูกฝรั่งซ้ำที่เดิม ควรเว้นช่วงการปลูก ๒-๓ ปี โดยหาพืชนิดอื่นที่สามารถปลูกได้ผลในช่วงสั้นๆ เช่น พืชผักชนิดต่างๆ เพื่อเป็นการปรับระดับความสมดุลของธาตุอาหารในดินให้กลับสู่สภาพเดิม หรือเกษตรกรอาจใช้วิธีปลูกแซมในสวนฝรั่งก่อนทำการรื้อถอน เช่น ปลูกฝรั่ง แล้ว ๕ ปี อาจปลูกพืชแซม เช่น ปลูกมะพร้าวน้ำหอมหรือชมพู่แซมในสวนฝรั่ง ซึ่งทำให้เมื่อรื้อถอนต้นฝรั่งแล้ว สามารถมีรายได้จากการปลูกมะพร้าวน้ำหอมหรือชมพู่ได้ทันที เป็นต้น

๓. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมองค์ความรู้ให้เกษตรกรได้รับทราบ เช่น ผลงานการวิจัยความรู้เกี่ยวกับโรคพืชและศัตรูพืช วิธีการดูแลรักษาที่ถูกต้องเพื่อลดการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช การสนับสนุนและส่งเสริมการทำปุ๋ยหมักใช้เอง การใช้ปุ๋ยตามค่าการวิเคราะห์ดิน เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการผลิต การเพิ่มผลผลิตด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมการพัฒนาเครื่องจักรกลการเกษตรและเกษตรกรรม รวมทั้งความรู้ในการจัดตั้งกลุ่มหรือสหกรณ์เพื่อเป็นตัวแทนในการจัดซื้อปุ๋ย สารเร่ง การเจริญเติบโต สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช สารป้องกันกำจัดวัชพืช และสารป้องกันกำจัดโรคพืช ซึ่งจะซื้อได้ในราคาถูกกว่าซื้อจากร้านค้าโดยตรง

ด้านการตลาดและราคา

๑. เพื่อป้องกันปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ เกษตรกรควรมีการร่วมมือกันระหว่างเกษตรกรผู้ปลูกฝรั่ง โดยจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรขึ้น เพื่อตัดปัญหาพ่อค้าคนกลางและสามารถต่อรองราคาผลผลิตที่เหมาะสมได้

๒. เกษตรกรควรมีการบำรุงรักษาต้นฝรั่งสม่ำเสมอ โดยเฉพาะการตกแต่งกิ่ง เทคนิคการห่อผล เพื่อให้ผลผลิตมีผลใหญ่ มีน้ำหนักต่อผลมาก รสชาติอร่อย และควรวางแผนให้ผลผลิตออกสู่ตลาดในช่วงที่ตลาดมีผลไม้น้อย เพื่อฝรั่งจะมีราคาดี

๓. หน่วยงานของภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมและสนับสนุนพันธุ์ การดูแลรักษาคุณภาพ การคัดขนาด การบรรจุหีบห่อให้มีมาตรฐาน รักษาอายุการเก็บรักษาได้นานขึ้น เพื่อเพิ่มจำนวนตลาดให้แก่เกษตรกรที่อยู่ไกล ๆ ได้ รวมไปถึงการส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย ตามระบบการจัดการคุณภาพ หลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices: GAP) ซึ่งเป็นระบบที่ป้องกันหรือลดความเสี่ยงของอันตรายที่เกิดขึ้นในสินค้าเกษตรและอาหาร

๔. การส่งเสริม ศึกษาวิจัยการแปรรูปฝรั่ง เพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้า และเพิ่มตลาดการจำหน่ายมากขึ้น ซึ่งจะเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรมากขึ้น

๕. ประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เข้ามามีบทบาทในการช่วยเหลือเกษตรกรในสัดส่วนของงบประมาณด้านพัฒนาการเกษตรที่มากขึ้น

๖. การบูรณาการการทำงานในพื้นที่ของหน่วยงานราชการ ให้มีเป้าหมายเดียวกัน เช่น การดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรในรูปแบบแปลงใหญ่ รวมไปถึงการบูรณาการการทำงานร่วมกับภาคเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

บรรณานุกรม

“คลังความรู้กรมส่งเสริมการเกษตร.” ศูนย์วิทยบริการเพื่อส่งเสริมการเกษตร. สืบค้นเมื่อวันที่ 3 มกราคม 2568, https://esc.doae.go.th/เทคนิคการปลูกและดูแลรั-3/

“ฝรั่งกิมจู...มากทั้งคุณประโยชน์และความอร่อย.” เกษตรทูเดย์. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2568. https://kaset.today/พันธุ์ไม้/ฝรั่งกิมจู/

“ฝรั่งแจ่มไทย ปลูกแล้วแจ่มเลย ทำสวนปลอดสารฯ ดีต่อใจทั้งคนซื้อคนปลูก” เพจเฟสบุ๊กเกษตรก้าวหน้า. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2568. https://www.facebook.com/share/p/1GVN7GFtxP/

กลุ่มยุทธศาสตร์พัฒนาการเกษตร สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครสวรรค์. “แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดนครสวรรค์ (พ.ศ. 2566 – 2570) ฉบับทบทวนประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569” กรกฎาคม 2567.

กลุ่มสารสนเทศการเกษตร สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครสวรรค์. “ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรจังหวัดนครสวรรค์ ปี 2567” เมษายน 2568.

ญาณิศา อิ่มซะ. “ฝรั่งไส้แดง 5 สายพันธุ์ ที่นิยมปลูกให้ผลผลิตทั้งปี.” เทคโนโลยีชาวบ้านออนไลน์. สืบค้นเมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2568, https://www.khaosod.co.th/technologychaoban/featured/article_267543

ดรุณี เพ็งฤกษ์. “กรมวิชาการเกษตร รายงานโครงการวิจัย โครงการวิจัยการปรับปรุงพันธุ์ฝรั่ง Breeding of Guava (Psidium guajava L.)”, 2563.

ธาวิดา ศิริสัมพันธ์. “3 ตัวช่วย เพิ่มผลผลิต “ฝรั่ง” เทคโนโลยีชาวบ้านออนไลน์. สืบค้นเมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2568, https://www.khaosod.co.th/technologychaoban/techno/plants-vegetables-fruit/article_181372

นิศาชล อ้นเชื้อจีน. “ความถี่และการเกิดพอลิพลอยด์ในฝรั่งพันธ์เจินจูหลังการให้สารโคลชิซีน.” ปริญญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาพืชสวน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้, 2555

รักบ้านเกิดทีม. “การปลูกฝรั่ง.” รักบ้านเกิด. สืบค้นเมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2568, https://www.rakbankerd.com/agriculture/print.php?id=5932&s=tblplant

ศรัณยา วิเศษหอม. “ฝรั่งแจ่มไทย สวนฝรั่งเชิงท่องเที่ยว ติดแม่น้ำปิง ที่เก้าเลี้ยว นครสวรรค์. เทคโนโลยีชาวบ้านออนไลน์. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2568, https://www.khaosod.co.th/technologychaoban/techno-news/article_221963”

สัจจะ ประสงค์ทรัพย์. “ฝรั่ง.” ฐานข้อมูลพันธุกรรมพืช. สืบค้นเมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2568. http://hort.ezathai.org/?p=9450

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด ฉบับ พ.ศ. 2566. 2568, สืบค้นเมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2568. https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=16432&filename=gross_regional

อ.โชติอนันต์ และคณะ. (2551).“สมุนไพรไทย สำหรับงานสาธารณสุขมูลฐาน.”ข้อมูลพืชสมุนไพร คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. สืบค้นเมื่อวันที่ https://pharmacy.su.ac.th/herbmed/herb/text/herb_detail.php?herbID=265

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

๑. นางภัทรภร บุญอาบ เกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครสวรรค์

ผู้จัดทำ

๑. นางสาวศรัญญา สิงห์อุดร หัวหน้ากลุ่มสารสนเทศการเกษตร

๒. นางสาวจิราวรรณ พิจารสรรค์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

๓. นางสาวพุธิตา พัฒนเกษร เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล

๐๕๖ ๘๐๓ ๕๒๐
กลุ่มสารสนเทศการเกษตร สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครสวรรค์
saraban_nsn@opsmoac.go.th